

การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงบริการ
ในสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่

โศภิตา จีรกุลเจริญ

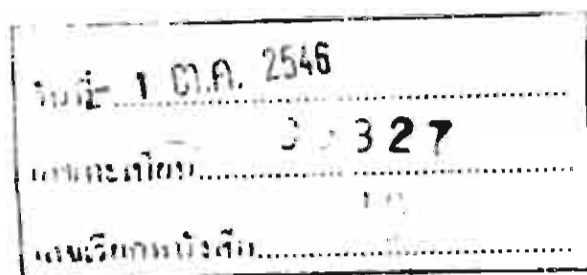
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานาฏกรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2543

**การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงบริการ
ในสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่**

โสภิตา วีรกุลเทวัญ

**วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2543**

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เป็นช่วงเวลาแห่งการเดินทางของความคิดและความรู้สึกต่อเรื่อง หนึ่งอย่างใจจดใจจ่อ บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าเกิดความอึดอัด เหน็ดเหนื่อยในความเข้มแข็งของมนุษย์ ผู้หญิง แต่ในขณะเดียวกันความหดหู่ ท้อแท้ และบอบช้ำกับเรื่องราวความเป็นไปของผู้หญิงก็เกิดขึ้น หันหน้าเข้ามาได้ในหลายโอกาส ไม่น้อยไปกว่าความรู้สึกแรก ข้าพเจ้ารู้จักผู้หญิงเพียง 20 กว่า คน สนทนากับผู้หญิงจำนวนหนึ่ง จึงไม่อาจอ้างได้ว่า เข้าใจผู้หญิงทั้งหมดที่ทำงานในบาร์เบียร์ ประสบการณ์ของข้าพเจ้ากับพวกเธอ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทั้งหมดที่พบเจอในชีวิต ยิ่งเข้าไปค้นเคยกับเธอเหล่านี้มากเพียงใด ข้าพเจ้ายิ่งรู้สึกถึงความอ่อนต่อโลกของตนเอง การเขียนเรื่องของผู้อื่นที่มีเลือดเนื้อ มีความเปลี่ยนแปลง และความเป็นไป นับเป็นความเศร้าโดยตัวเองอยู่ไม่น้อย

เวลาราวสองปีที่ผ่านมาข้าพเจ้าได้คลุกคลีกับพวกเธอจนถึงวันนี้ มีบ้างบางคนเขียนจดหมายทางอีเมลล์มาเล่าถึงชีวิตใหม่ที่เยอรมันกับแฟนวัยกลางคนรายล่าสุด นี่เป็นข้อความบางตอนบ่งบอกความภาคภูมิใจ "...I told him have sex one month one timeHe OK . Next week I go to Denmark . I happy but lonely ,miss you ...” บางคนกำลังป่วยอยู่ในอาการขั้นที่เรียกว่า เชื้อราขึ้นสมอง กลับไปใช้ชีวิตที่บ้านหลังใหญ่ที่หนุ่มใหญ่ชาวอเมริกันปลูกไว้ให้ และเขายังคงส่งเสียเธออยู่เป็นประจำ คนรู้จักล้วนแอบพูดกันว่าเธอ “บ้า ควบคุมสติไม่ได้” เมื่อมีโอกาสผ่านย่านบาร์เบียร์ ข้าพเจ้ามักเหลือบมองเข้าไปในบาร์เบียร์แห่งที่เคยทำงานอยู่ ผู้หญิงเปลี่ยนหน้าไป มีบ้างบางคนเป็นคนคุ้นเคยในช่วงเวลาหนึ่ง ...นี่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจริง

ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานครั้งนี้ ด้วยความคิดที่อยากบอกเล่าเรื่องราวของผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่พยายามดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตในแบบหนึ่ง ๆ ที่พวกเธอเผชิญอยู่ ผ่านลายตาที่ข้าพเจ้าพบเห็น ติความจากการสังเกต พูดคุย คลุกคลีในบางระดับ เมื่อผ่านพ้นกระบวนการเหล่านี้ ข้าพเจ้าได้คิดว่า หากเราเงี่ยหูฟังเรื่องของใครด้วยความตั้งใจแล้ว ความยอมรับในสิ่งที่พวกเขา กำลังเป็นอยู่จะเพิ่มพูนตามมาแทนที่การที่กักกว่าเข้าใจ

ตลอดระยะเวลาของการทำงาน ทุกขั้นตอน ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งอาจารย์และเพื่อนรอบกาย ที่ต้องทนรับฟังข้าพเจ้าบ่นระบาย โอดครวญ เสียน้ำตาไปก็มาก อยากจะหยุดทำหลายหน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่ไปเป็นพนักงานผสมเหล้าแบบได้รับเงินเดือน ๆ ละ 3,000 บาท หารงานราวหนึ่งทุ่ม เลิกงานตีสอง ช่วงนั้นเป็นต้นฤดูหนาว ลุกค้ามาก ผสมเหล้าลึกลับกับแสงแก้วจนตาลาย หน้าจ้ำยังต้องลอบสังเกตความเคลื่อนไหวทั้งปวงในบาร์เบียร์เพื่อกลับมาจดบันทึกหลังเลิกงานทุก

คืน หากไม่มี "พี่เด็ก" คนข้างกายที่แสนดีคอยไปรับ-ส่ง และถกเถียง-รับฟังเรื่องราวสารพัดอารมณ์ ทุกคืนหลังเลิกงาน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงผ่านไปอย่างขมขื่น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับอาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่แสนจะใจกว้าง ทุกครั้งอาจารย์รับฟังเรื่องเล่าจากสนามอย่างตั้งใจ ให้คำแนะนำ กำลังใจและเสริมสร้างความมั่นใจ รวมทั้งถามไถ่ถึงผู้หญิงที่ข้าพเจ้าเล่าให้ฟังอย่างคุ่มเคย เช่นเดียวกับอาจารย์ศันตสมบัติ ที่ช่วยคลี่คลายความคับข้องใจสารพัดรูปแบบของข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี ยิ่งมั่นใจว่าความรู้สึกแรกสุดที่ไปพบ - ปรึกษาวิทยานิพนธ์กับอาจารย์เต็มไปด้วยความเกรงกลัวในการโต้ตอบของอาจารย์อย่างจับใจ ขอขอบพระคุณอาจารย์จามะรี เที่ยงทอง ที่กรุณาเสียสละเวลา Reading ด้วยและเป็นกรรมการอ่านวิทยานิพนธ์อย่างรวดเร็วและตั้งใจ

นอกจากนี้ยังต้องขอบพระคุณอาจารย์ที่ภาควิชาสังคมวิทยา มานุษยวิทยา อีกหลายท่าน ทั้งอาจารย์อานันท์ กาญจนพันธุ์ แนะนำบทความที่เกี่ยวข้อง อาจารย์วารุณี ภูริสินธิ์ แนะนำหนังสือและถามไถ่ด้วยความห่วงใยทุกครั้งที่พบเจอ จู-พิน้อย พี่อ้อย และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ อีกหลายคนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไปเที่ยว-เยี่ยมที่บาร์ จัดส่งหนังสือที่หาไม่ได้ในเชียงใหม่มาให้ และท้ายที่สุดขอขอบคุณ กองทุนซาคาควา ที่มอบทุนการศึกษาเต็มจำนวน และโครงการวิจัยเครือข่ายปริญญาโทด้านไทศึกษา สำนักงานกองทุนวิจัยที่ให้การสนับสนุนการวิจัย

โสภิตา วีรกุลเทวัญ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงบริการในสถานบันเทิง
บาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาวโศภิตา วีรกุลเทวัญ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จามะวี เชียงทอง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานศึกษาทางมานุษยวิทยาที่พยายามทำความเข้าใจ "ผู้หญิงบริการบาร์เบียร์" ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่มีลักษณะเป็นผู้กระทำ ภายใต้บริบทของการซื้อขายบริการทางเพศ ซึ่งมีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ โดยการประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นตัวตนในการค้าประเวณี และแนวคิดในเรื่องการจัดการภาพลักษณ์ เพื่อทำความเข้าใจวิถีคิด การแสดงออก และการปรับความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับลูกค้าในสถานบริการ

จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอตัวตนของผู้หญิงบาร์เบียร์มีลักษณะเป็นพลวัต โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า

ระดับแรก เป็นระดับของผู้หญิงที่เพิ่งเริ่มเข้าสู่การทำงานในบาร์เบียร์ ผู้หญิงต้องสร้างตัวตนใหม่ในการทำงานกลางคืน อันประกอบด้วย การปรุงแต่งการแต่งกาย การจัดวางกิริยาท่าทาง ตลอดจนการปรับความคิดในเรื่องการขายบริการทางเพศ ในขั้นตอนนี้ผู้หญิงจะตกเป็นฝ่ายตั้งรับจากลูกค้า เนื่องจากข้อจำกัดในทักษะพื้นฐาน โดยเฉพาะการประเมินลูกค้าและการใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้หญิงได้นำความเป็นหญิงในแง่ของการดูแลเอาใจใส่ มาเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า

ระดับที่สอง เป็นระดับของผู้หญิงที่มีประสบการณ์การทำงานในช่วงเวลาหนึ่ง ผู้หญิงพยายามที่จะฝึกฝนทักษะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้ามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องภาษา และการรู้จักประเมินลูกค้าเพื่อเป็นต้นทุนในการทำงาน ในช่วงเวลานี้ ผู้หญิงสร้างภาพลักษณ์ใหม่

เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงบริการที่พยายามต่อรองกับลูกค้าตามประสบการณ์ และคลังความรู้ที่ค่อย ๆ สะสมเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างกฎเกณฑ์ในการทำงานและรักษาผลประโยชน์ของตนให้มากที่สุด แต่ในขณะเดียวกัน ภาพลักษณ์ที่ซ้อนทับกันในผู้หญิงระดับนี้คือการมีความผูกพันและอารมณ์ต่อลูกค้าเป็นพิเศษ พร้อมกับพัฒนาความหวังว่า ลูกค้าชาวต่างประเทศเป็นความหวังและความมั่นคงในอนาคต

ระดับที่สาม เป็นระดับของผู้หญิงที่ผ่านประสบการณ์การใช้ชีวิตคู่โดยฝ่ายชายเปลี่ยนสถานภาพจากลูกค้ามาสู่สถานภาพของแฟน ภาพลักษณ์ของผู้หญิงกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะตามเงื่อนไขของความสัมพันธ์ ลักษณะแรกคือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่อิงอยู่กับผู้ชายฝรั่ง และลักษณะที่สองคือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นเจ้าของเช็กส์ของตน ในกลุ่มหลังพบว่าเกิดขึ้นบนเงื่อนไขที่ผู้หญิงและผู้ชายฝรั่งไม่อาจพัฒนาความสัมพันธ์ของการใช้ชีวิตคู่ต่อไปได้ ผู้หญิงส่วนใหญ่จะกลับเข้าสู่การค้าประเวณี และนำเสนอภาพลักษณ์ในแบบที่เป็นผู้ขายแรงงานทางอารมณ์ (emotional laborer) พร้อมกับการดิ้นรนเพื่อลงทุนด้านอื่นสำหรับอนาคต

ผลจากการศึกษาพบว่า การปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าชาวต่างประเทศในการทำงานบาร์เบียร์เปรียบเสมือนเป็นการเดินทางของผู้หญิงที่ทำให้เปิดช่องทางในการติดต่อความเป็นผู้หญิงโดยเฉพาะในเรื่องเช็กส์กับบทบาทความเป็น “เมีย” ผู้หญิงได้ทบทวนประสบการณ์ร่วมเกี่ยวกับผู้ชายไทยในทางลบที่พวกเขาพบเจอในบริบทของครอบครัว แต่กระนั้นผู้หญิงก็ยังคงปรารถนาที่จะหวนกลับไปสู่บทบาทของความเป็นเมีย คือ ต้องการแต่งงาน มีครอบครัว โดยมีความคาดหวังใหม่ต่อผู้ชายฝรั่ง ต่อเมื่อผู้หญิงไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตกับผู้ชายฝรั่ง ผู้หญิงจำนวนหนึ่งเรียนรู้และสร้างคุณค่าใหม่ในแง่ของการเป็นผู้เลือกใช้ “ความเป็นหญิง” เป็นเครื่องมือทางหนึ่งของความอยู่รอดโดยไม่ผูกขาดตนเองไว้กับผู้ชายเพียงคนเดียว

Thesis Title	The Presentation of Self among Female Bar Workers in Chiang Mai Province.	
Author	Miss Sopida Werakultawan	
M.A.	Social Development	
Examining Committee	Lecturer Shalardchai Ramitanondh	Chairperson
	Professor Dr. Yos Santasombat	Member
	Assistant Prof. Dr. Jamaree Chiengthong	Member

ABSTRACT

This thesis is an ethnographic study of female bar workers as human being and actors under the context of sexual trading where most clients are foreigners. In order to understand these female beer bar sex workers in the modes of thinking, expression, relationship manipulating with their clients, the researcher has adopted theory of "the agency of prostitution" and "the art of impression management" into this thesis.

The study has found out that the presentation of self among female beer bar sex workers have been divided into 3 stages, dynamic and varying according to experiences in establishing relationship with their clients.

First is a stage for those who start to work in beer bar. They need to construct new image for nighttime working, i.e. dressing, manner as well as adapting perspective towards sex trading. In this stage, women would be "passive" due to limitation basic skills especially clients assessment and usage of foreign language. Female beer bar workers have taken femininity in the characteristic of caregiver for coping with their work.

Second is a stage of woman having worked for a period of time and practiced more skills in manipulating with the clients especially language and ability to assess their clients financially. During this stage, women have constructed two new kinds of selves. The first one is beer bar sex workers who have tried to negotiate with the clients by

\

setting up her own regulations and aiming toward the highest possible financial gain. Meanwhile there is another self who highly portrays affection and emotional involvement with some clients. Hoping that the expression of this kind of self would attract some clients to commit to her long-term security.

The last stage included women who used to spend couple life with a man, changing status from client to boyfriend or husband. The impression is divided into two kinds according to conditions of relationship. The former is woman who is dependent on the foreign men; the latter is woman who depends on her own. Besides, it has found that the second kind of image is due to woman and her foreign man could not develop their relationship. Most women have returned to the circle of sexual service and present herself as emotional laborer, meanwhile struggled to invest in other kind of business as well.

For beer bar sex workers, having interaction with foreign clients in the context of prostitution is a passage of thought toward the femininity particularly in term of sexuality and the role of wife. Women have reviewed negative experience relating to Thai man in the context of family but they still hope to be the wife. Consequently, they have new aspiration on foreign men. When their married life fail again, women learned to construct their new value in sexuality by using their femininity as a tool to survive as well as learned not to tie herself to any men.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
 บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของประเด็นปัญหาในการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ทบทวนงานศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
กรอบความคิดในการศึกษา	16
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	17
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	18
เนื้อหาของวิทยานิพนธ์โดยสังเขป	19
 บทที่ 2 บาร์เบียร์ ผู้หญิงและลูกค้าชาวต่างประเทศ	
บาร์เบียร์ในจังหวัดเชียงใหม่	21
ปูมหลังของผู้หญิง	26
การแยกแยะประเภทลูกค้าในสายตาของผู้หญิง	30
การประเมินลูกค้า	32
การแสดงออกของผู้หญิงในสถานการณ์ต่าง ๆ	36
การเชิญชวนลูกค้าเข้าร้าน	37
การเลือกลูกค้า	38
การนั่งดื่มกับลูกค้า	39
การตกลงเรื่องค่าตอบแทน	44
สรุป	46
 บทที่ 3 ค่าคินหนึ่งในจัสมินบาร์	
ลักษณะของจัสมินบาร์	49
ที่มาของจัสมินบาร์	51

ตำแหน่งหน้าที่และกติการ่วม	52
ปฏิสังสรรค์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน	57
ปฏิสังสรรค์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า	60
สรุป	67

บทที่ 4 สาวบาร์เบียร์ : ผู้รองรับอารมณ์

การปรับความคิดในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เพื่อการซื้อขาย	73
การเรียนรู้จักผู้ชายฝรั่ง	75
ประสบการณ์ครั้งแรกของตา	76
ครั้งแรกของจอม	79
การปรุงแต่งตัวตน เสริมสร้างทักษะ และการปรับอารมณ์ของผู้หญิง	81
ผู้หญิงที่ซื่อเก๋อย	86
สาวลึซุที่ซื่อเมย์	94
สรุป	97

บทที่ 5 สาวบาร์เบียร์ : ผู้หญิงขายอารมณ์และโยยหาความรัก

ทักษะในเชิงเทคนิคและความรู้	103
การต่อรองกับลูกค้า	105
การสร้างกฎเกณฑ์ในการทำงานของผู้หญิง	105
การกำหนดค่าบริการ ระยะเวลาและที่พักในการให้บริการ	112
การแสดงออกของผู้หญิงในสถานการณ์ต่าง ๆ	116
ชีวิตอิสระของนิด	117
ผู้หญิงซื่อสร้อย	120
เรื่องของน้อย	127
ลิ หญิงสาวทรงเสน่ห์	132
ชีวิตของภา	137
การคืนรนของแหวน	143
สรุป	148

บทที่ 6 ภาพลักษณ์ใหม่ในการปรับความสัมพันธ์กับลูกค้า	
จินตนาการเกี่ยวกับผู้ชายฝรั่ง	154
ภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงภายหลังการพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกค้าฝรั่ง	157
ภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงที่อิงอยู่กับผู้ชายฝรั่ง	157
หล้า ผู้หญิงบาร์เบียร์ที่ได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จ	160
ภาพลักษณ์ใหม่ในฐานะหญิงบาร์เบียร์ผู้รักษาระยะห่างทางอารมณ์	167
นา สว “ไฮโซ” เจ้าของบาร์เบียร์	168
แก้ว : ผู้หญิงดินรนทุกรูปแบบ	178
สรุป	184
บทที่ 7 บทวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา	189
บรรณานุกรม	204
ประวัติผู้เขียน	209

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของประเด็นปัญหาในการศึกษา

รายงานสำรวจธุรกิจการให้บริการทางเพศขององค์การแรงงานระหว่างประเทศหรือ ILO เมื่อปี 2540 พบว่า รายได้รวมจากการค้าประเวณีประมาณปีละ 2 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ และ โสเภณีไทยส่งเงินกลับไปชนบทปีละ 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไทยรัฐฉบับวันพุธที่ 2 กันยายน 2541) แม้ว่าตัวเลขดังกล่าวถูกตั้งคำถามว่าแม่นยำเพียงใด เพราะยังมีธุรกิจการค้าประเวณีอีกหลากหลายรูปแบบที่ดำเนินไปอย่างแอบแฝง แต่นั่นไม่ใช่ประเด็นสำคัญเท่ากับว่า ข้อมูลเชิงปริมาณดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของอุตสาหกรรมบริการทางเพศที่มีองค์ประกอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องมากมาย และกลุ่มคนที่ถูกพาดพิงถึงในเชิงลบตลอดเวลาของการเหยียดกลั่นแกล้งทางสังคมดังกล่าวคือผู้หญิงที่ทำหน้าที่ขายบริการทางเพศ

การสร้างภาพความเป็นหญิงโสเภณีเกิดขึ้นผ่านการให้ความหมายในหลากหลายมุมมอง เช่น มุมมองทางด้านศีลธรรม การเขียนทางกฎหมาย จนกระทั่งถึงการใช้อำนาจของความรู้สมัยใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยที่โรคเอดส์แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ผู้หญิงบริการถูกสถาปนาจากวงการแพทย์ดังเช่นที่ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวไว้ว่า “หญิงโสเภณีเป็นกลุ่มที่ให้ปัญหันทันทีแก่การขยายพันธุ์ของเอดส์ในประเทศไทย” (แพทย์สภาสาร, 2534: 22 อ้างจาก นิตยา, 2538: 3)

เหล่านี้ล้วนสร้างภาพโสเภณีในเชิงลบ ทั้งที่เป็นการดูถูกเหยียดหยาม การกีดกันออกจากกลุ่ม และการประทับตราจากสังคมทั่วไป น้ำเสียงในลักษณะนี้ปรากฏสู่สาธารณะปะปนกับการมองโสเภณีในฐานะของกลุ่มคนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือให้พ้นจากสถานภาพดังกล่าว ด้วยเงื่อนไขเหล่านี้มีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้พวกเธอไม่กล้าเปล่งเสียงในฐานะที่เป็นกลุ่มคนที่มีศักดิ์ศรีเทียบเคียงกับคนทั่วไป ในขณะที่เดียวกันเสียงของพวกเธอก็ไม่ได้ได้รับความสนใจในการรับฟังอย่างแท้จริง สถานการณ์เหล่านี้มีส่วนอย่างสำคัญในการเบียดขับให้โสเภณีกลายเป็นบุคคลขายขอบของความเป็นหญิง

¹ ช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2543 สื่อมวลชนจำนวนหนึ่งลงข่าวว่า นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย แถลงต่อรัฐสภาเดือนธันวาคมมาเลเซียไม่ให้ไปเที่ยวโสเภณีไทยในขนาดใหญ่ จ.สงขลา เพราะเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ หลังจากนั้นก็มีชาวตอบโต้จากฝ่ายไทยอย่างไม่เป็นทางการยืนยัน ‘ความสะอาด’ ของผู้หญิงทั้งในแง่ของสถานภาพและสาธารณสุข หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันจันทร์ที่ 29 พฤษภาคม 2543)

ที่ผ่านมาได้มีความพยายามศึกษาและทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่พวกเธอประพฤติปฏิบัติ นอกกฎเกณฑ์ของสังคม งานส่วนหนึ่งอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวผ่านมุมมองทางโครงสร้าง โดยเสนอว่า การค้าประเวณีเป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศที่ผิดแนวทางทำให้ชุมชนชนบทล่มสลาย (ยศ. 2535) และการขายบริการทางเพศเป็นหนทางดำรงอยู่ของครอบครัวที่ยากจนในชนบท และยังเป็นแหล่งรายได้สำคัญให้กับภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยมีลูกสาวเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญซึ่งถูกชุดริตมูลค่าส่วนเกินไปหล่อเลี้ยงการเติบโตของเมือง (Pasuk, 1982) นอกจากนี้ยังมีงานที่เพิ่มเติมมุมมองในโครงสร้างความสัมพันธ์หญิงชาย โดยเสนอว่า การเติบโตของโลกเป็นเครื่องแสดงถึงความตกต่ำทางฐานะของผู้หญิงไทย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการที่สังคมปิดโอกาสและเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในหน้าที่การงาน (ศิริพร, 2527)

งานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งได้พยายามมองจากจุดยืนของผู้หญิงที่เป็นผู้ถูกศึกษา งานเหล่านี้มีค่อนข้างจำกัด ได้แก่ งานของศุติมาน นฤมล (2530) ที่อธิบายถึงการขูดเกล่าในเชิงวิชาชีพของหมอนวด ซึ่งมีกระบวนการที่ทำให้ผู้หญิงยอมรับการขายบริการทางเพศ และเสนอว่า การกระทำตัวเป็นแม่และลูกสาวที่ดีโดยการส่งเสียเงินทองให้ครอบครัวทำให้ผู้หญิงที่ขายบริการอยู่ในสังคมท่ามกลางการถูกประณามได้ นอกจากนี้ยังได้มีการอธิบายถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะทางภาคเหนือที่คาดหวังบทบาทของลูกสาวในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบต่อความอยู่รอดของครอบครัว ซึ่งภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเงินตราและการบริโภคนิยมทำให้การค้าประเวณีเป็นทางเลือกที่ถูกบังคับสำหรับชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงไม่ได้ให้ความหมายต่ออาชีพการค้าประเวณีไปในทางที่รังเกียจ แต่สิ่งที่ชุมชนรังเกียจก็คือการนำลักษณะความประพฤติในเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมมาแสดงให้เห็นในชุมชน (นิวัตร, 2540) การตั้งคำถามหลัก ๆ ของงานศึกษาที่ผ่านมาได้พยายามตอบปัญหาสำคัญในด้านที่เป็นสาเหตุ (cause) และพยายามอธิบายเหตุผล (reason) ของผู้หญิงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริการทางเพศ

สำหรับงานศึกษารุ่นนี้ไม่ได้มองว่า ผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือผิดปกติ เนื่องจากการมองปรากฏการณ์ของผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์เพื่อการค้าว่าเป็นปัญหาในสังคมก็ดี หรือการมองว่า พวกเธอเป็นเพียงเหยื่อที่ยอมจำนนต่อภาวะการเป็นโสเภณีอย่างลงบราบคาบก็ดีนั้น เป็นการมองที่พวกเธอไม่ได้เป็นผู้กระทำทางสังคม (social actors) กล่าวคือ เป็นการตัดสินใจการกระทำของผู้หญิงโดยปราศจากการวิเคราะห์ถึงการรับรู้ การตีความของผู้หญิงต่อการกระทำดังกล่าว การรับรู้ของผู้หญิงมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่น การรับรู้เกี่ยวกับโลก ตนเองและความสัมพันธ์ทางสังคม ตลอดจนความเป็นหญิงชายและความคิดต่อเรื่อง

เกี่ยวข้องกับเชิร์ช (Ortner and Whitehead, 1996: 5) อีกทั้งยังมองไม่เห็นศักยภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางเพศ

ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้ศึกษาปฏิเสธข้อเท็จจริงที่ว่า มีการเอารัดเอาเปรียบทางเพศหรือการขูดรีดในกระบวนการค้าประเวณี อีกทั้งผู้ศึกษาก็ไม่ได้สนับสนุนการค้าประเวณีให้ดำรงอยู่ต่อไป หากแต่ต้องการทำความเข้าใจความคิดของผู้หญิงที่เข้าไปอยู่ในสถานการณ์ของการขายบริการทางเพศในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่มีอารมณ์ ความรู้สึก เหตุผลดำรงอยู่อย่างปะปนกัน และต้องการขจัดอคติในการมองผู้หญิงขายบริการ รวมทั้งเปิดพื้นที่ทางสังคมให้พวกเธอได้แสดงความคิด และความหมายต่อตนเอง ตราบเท่าที่ยังไม่มีนโยบายและมาตรการในเชิงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ยอมรับและให้ความเป็นธรรมต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์หญิงและชายอย่างเท่าเทียม

ในโลกของการค้าประเวณีมีความหลากหลายเป็นอย่างยิ่ง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่องอาบนอนวด คาราโอเกะ ตลอดจนการค้าประเวณีแบบแอบแฝงในรูปแบบต่าง ๆ แม้ภาพโดยรวมดูเหมือนจะมีลักษณะร่วมคือ การซื้อขายบริการทางเพศ แต่สถานการณ์และขั้นตอนของความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า ตลอดจนลักษณะของลูกค้านั้นมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ในงานศึกษานี้ให้ความสนใจกับผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการ “บาร์เบียร์” เนื่องจากบาร์เบียร์มีลักษณะเฉพาะคือเป็นสถานบันเทิงที่มีลูกค้าชาวตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงบริการกับลูกค้าชายมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องนอกเหนือจากการซื้อขายบริการทางเพศชั่วครั้งชั่วคราว

ที่ผ่านมางานศึกษาที่ให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างหญิงบริการชาวไทยกับลูกค้าชาวตะวันตกหรือนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมาพักผ่อนในประเทศไทย เช่น งานของ Eric Cohen (1986) เขาเสนอว่า เชิร์ชทวิโรในภาพกว้างอาจอธิบายได้ว่าผู้หญิงเป็นผู้ที่ถูกขูดรีดทางเพศ แต่ในระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกรณีของหญิงบริการกับลูกค้าชาวต่างชาตินั้น ผู้หญิงกลับเป็นฝ่ายขูดรีดชาวต่างชาติ กล่าวคือ ฝ่ายที่ดูเหมือนเป็นฝ่ายที่มีเงิน มีเสรีภาพและมี

การขายบริการทางเพศขายตัวจากสถานบริการหลัก ๆ ไปปรากฏในห้างสรรพสินค้าหลายแห่ง และผู้หญิงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเป็นนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในวัยรุ่น ล้อมวลชนพยายามเสนอภาพต่อสาธารณะโดยอธิบายสาเหตุหลัก ๆ เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้หญิงที่ขายบริการเพราะมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ ครอบครัว กลุ่มที่สอง คือผู้หญิงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแต่มีทัศนคติว่า เชิร์ชคือความต้องการทางอารมณ์ที่ควรแสวงหาจากชายหลาย ๆ คน โดยเรียกรวม ๆ ว่าเป็นพฤติกรรม “ฟรีเชิร์ช” ตามแบบตะวันตก (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันประจำวันวันที่ 6-7 มีนาคม 2543)

อำนาจเหนือฝ่ายหญิง กลับต้องเป็นผู้ที่พึ่งพาผู้หญิงไทยที่ดูผิวเผินแล้วเป็นฝ่ายที่อ่อนแอและเป็นผู้ที่ต้องยอมจำนน เนื่องจากเมื่อกลับประเทศแล้วฝ่ายชายกลายเป็นคนที่เต็มไปด้วยความหดหู่ ห่อเหี่ยวและช่วงสถานการณ์นี้เองที่ผู้หญิงซึ่งมีแรงหนุนจากคนกลางที่รับจ้างเขียนและแปลจดหมาย ได้กลับกลายเป็นฝ่ายขูดรีดฝ่ายชายแทน

Odzer (1994) เสนอมุมมองใกล้เคียงกับ Cohen ในประเด็นที่ว่าอุตสาหกรรมบริการให้บริการทางเพศนั้นเปิดทางเลือกและโอกาสที่ทำให้ผู้หญิงมีอิสระจากการพึ่งพาได้มากกว่าช่องทางอื่น ๆ และยังส่งผลให้สถานภาพผู้หญิงมีเสรีภาพในการแสดงออกมากกว่าบทบาทที่ควบคุมผู้หญิงตามบรรทัดฐานทางเพศในสังคมไทย ขณะที่บทนำในหนังสือเรื่อง Hello My big big honey ! โดยยศ สันตสมบัติ (1994) ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้หญิงพยายามมองหาคู่ เนื่องจากพวกเธออายุมากขึ้นก็ไม่สามารถทำการค้าประเวณีได้ต่อไป ทางเลือกของผู้หญิงจึงอยู่ที่การพยายามเก็บเงินให้มากที่สุดซึ่งทางเลือกนี้ยากยิ่งกว่าการพยายามหาใครสักคนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินและความมั่นคงในชีวิต ผู้ชายไทยที่พวกเธอจะมีโอกาสแต่งงานด้วยก็คงจะเป็นไปได้เพียงแค่คนขับรถแท็กซี่หรือกรรมกรซึ่งดูเหมือนจะเป็นภาระมากกว่าการเป็นแรงสนับสนุน สิ่งที่อยู่ในใจผู้หญิงตลอดเวลาคือการหาใครสักคนมาเป็นผู้ค้าเงินและเป้าหมายนั้นอยู่ที่ชาวต่างชาตินั่นเอง

งานวิจัยที่ผ่านมาปูพื้นฐานไปสู่ประเด็นที่น่าสนใจศึกษาในกระบวนการนำเสนอดัตตนของผู้หญิงที่ทำงานบาร์เบียร์ ซึ่งถือเป็นยุทธวิธีของผู้หญิงในการจัดการต่อสถานการณ์ที่เผชิญหน้ากับลูกค้าต่างชาติ กระบวนการดังกล่าวเป็นการพยายามดิ้นรนเอาชีวิตรอดของผู้หญิง คำถามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้หญิงมีวิธีคิดและการแสดงออกในการเผชิญหน้ากับลูกค้าอย่างไร
2. ผู้หญิงมีความเป็นตัวตนได้หรือไม่ในสถานการณ์ที่เธอนำเพศมาเป็นสินค้า
3. การนำเสนอดัตตนของผู้หญิงมีส่วนในการปรับความสัมพันธ์กับลูกค้าอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมให้ผู้หญิงบริการบาร์เบียร์ได้มีโอกาสในการแสดงความคิดและความหมายต่อตนเอง
2. เพื่อทำความเข้าใจต่อความคิดเบื้องหลังของผู้หญิงในการแสดงออกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของการขายบริการทางเพศ
3. เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงที่ต้องดิ้นรนภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างหญิงชายที่ไม่เท่าเทียม

ทบทวนงานศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนงานศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. แนวคิดเรื่องการนำเสนอภาพลักษณ์ 2. การตอบโต้ของผู้หญิง และ 3. แนวคิดเรื่องตัวตนของโสเภณี

1. แนวคิดเรื่องการนำเสนอภาพลักษณ์

Symbolic Interaction เป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจต่อการให้ความหมายของมนุษย์ ซึ่งอาจพิจารณาได้ทั้งจากการให้ความหมายต่อวัตถุสิ่งของ (object) หรือการให้ความหมายผ่านปฏิสัมพันธ์ (interaction) เนื่องจากการสร้างความหมายเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านการใช้ภาษา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญลักษณ์ที่ทุกคนในสังคมหนึ่ง ๆ ใช้ร่วมกัน การดำรงอยู่ของตัวตน (social selves) เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดของแนวคิดนี้ กล่าวคือ ภาพลักษณ์ของผู้คนมีส่วนอย่างสำคัญในการจัดวางการแสดงออกซึ่งตัวตนของแต่ละฝ่าย การนำเสนอตัวตนเป็นเรื่องของกระบวนการที่มียุทธวิธี เจตจำนงค์และขั้นตอนของการต่อรองเกิดขึ้น ความเป็นตัวตนจึงเป็นการสร้างทางสังคมผ่านการปฏิสัมพันธ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเป็นตัวตนเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ ความเข้าใจของเราที่มีต่อภาพลักษณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นสื่อกลางต่อพฤติกรรมการแสดงออกนั้น ๆ (Howard and Hollander, 1997: 92-97)

หนังสือเรื่อง The presentation of self in Everyday Life ของ Erving Goffman (1972) มอง ตัวตน(self) ไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวอยู่ในตัวแต่ละปัจเจกบุคคล แต่ตัวตนเป็นกระบวนการทางสังคม เขาให้ความสนใจกับกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ (the art of impression management) หมายถึงการจัดวางรูปแบบของพฤติกรรมในการแสดงออกของมนุษย์ต่อสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ เพื่อให้คู่ปฏิสัมพันธ์ยอมรับในตัวตนของอีกฝ่ายหนึ่ง เขาเปรียบเทียบสถานการณ์ทางสังคมเหมือนกับเวทีการแสดงละคร ผู้แสดงเล่นไปตามบทบาทและตรงกับความต้องการของผู้ชม เวทีการแสดงจึงเป็นหน้าฉาก (front stage) ขณะเดียวกันในหลังฉาก (back stage) ตัวตนของผู้แสดงก็เปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงที่มนุษย์ต้องแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตน (social performer) ในแบบต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามคู่ปฏิสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับฉากทางสังคม (social scene) และสถานการณ์ทางสังคม (social situation)

แม้ว่า Goffman จะใช้คำว่า ฉากหน้า และฉากหลัง หรือความเป็นส่วนตัว (private) กับสาธารณะ (public) เขาไม่ได้ใช้ในนัยยะที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ หากแต่มิใช่นัยยะที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์ (experience of being) ที่มองเห็นและไม่สามารถมองเห็นได้ (Foddy and Finighan, 1980 อ้างจาก Tseelon, 1997: 40) Goffman ไม่ได้ต้องการจะชี้ว่า เมื่อแสดงออก

ต่อหน้าสาธารณะจะต้องเป็นตัวตนปลอม (false public) ขณะที่แสดงออกในที่ส่วนตัวคือตัวตนที่แท้จริง (True private) (Tseelon, 1997: 40) แต่การจัดการต่อภาพลักษณ์เป็นไปเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ในเวลาอันสั้นว่า ตนเองเป็นใคร การรับรู้เกี่ยวกับตัวตนช่วยให้การปฏิสังสรรค์ทางสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น เพราะว่าตัวตนนั้นไม่ใช่สิ่งที่สามารถจะรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนนี้เองที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ได้ว่า บุคคลที่กำลังปฏิสังสรรค์ด้วยคาดหวังสิ่งใด

ในกระบวนการต่อรองของปฏิสัมพันธ์เพื่อเป้าหมายหรือรางวัลใดรางวัลหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า ขุดของกฎเกณฑ์ที่ประกอบขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของเกมส์ที่ต่างฝ่ายต่างมีเป้าหมายในการแข่งขัน โดยที่ทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงกฎขั้นพื้นฐานในการเล่นเกมส์นั้น ๆ กฎเกณฑ์ที่พบในการแข่งขันแบ่งได้เป็น กฎเกณฑ์ตามแบบแผน (normative rules) หรืออีกนัยหนึ่งคือโฉมหน้าที่ ปรากฏในที่สาธารณะ กับกฎเกณฑ์ที่แท้จริง (pragmatic rules) หรือความฉลาดหลักแหลมส่วนตัว ความแตกต่างระหว่างกฎเกณฑ์ทั้งสอง อยู่ตรงที่ กฎเกณฑ์ตามแบบแผนนั้นเป็นกติกาทั่วไปซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่ ขณะที่กฎเกณฑ์หลังเป็นกลยุทธ์ หรืออุบายเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ การทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ชี้นำทางให้กับผู้แสดงนี้คือการทำความเข้าใจต่อแบบจำลองของพฤติกรรมภายใต้บริบทหนึ่ง ๆ และแบบจำลองเหล่านี้ถือเป็นสถาบันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม (Bailey, 1970: 10-17)

ในงานศึกษานี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้แนวคิดในเรื่องการนำเสนอภาพลักษณ์ของ Goffman เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์การแสดงออกของผู้หญิงในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่เกิดขึ้นในบาร์เบียร์ จากทางสังคมในงานศึกษานี้คือบาร์เบียร์ โดยมีผู้หญิงและลูกค้าเป็นคู่ปฏิสังสรรค์ การแสดงออกของผู้หญิงจึงเปรียบเสมือนเป็นฉากหน้าในความหมายของ Goffman ขณะที่ฉากหลังของผู้หญิงคือประสบการณ์ในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ในการมีความสัมพันธ์กับลูกค้าฝรั่งที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความคิดไปตามกาลเวลา ซึ่งฉากหลังนี้เองเป็นที่มาของการจัดวางภาพลักษณ์ของผู้หญิงบาร์เบียร์

2. การตอบโต้ของผู้หญิง

แนวคิดของเฟมินิสต์กลุ่มเรดิคัลเสนอว่า เรื่องเจ็ส เป็นประเด็นสำคัญในการกดขี่เพศหญิง หลายคนเห็นว่าการกดขี่เริ่มต้นตั้งแต่ในห้องนอนและแพร่ขยายไปยังทุกส่วนของชีวิต (Jackson and Scott, 1996: 19) นักสตรีนิยมบางคนพยายามมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์หญิงชายในสถาบันครอบครัว และเสนอว่า ผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ต้องแบกรับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Emotional Support) ไม่ว่าจะเป็นการจัดการภายในบ้าน การเอาอกเอาใจ

ลามิ ดูแลลูก รวมทั้งต้องตอบสนองความต้องการในเรื่องเช็กส์ (Bartky, 1990: 99-119, Abbot and Wallace, 1990: 80-81)

การอธิบายในลักษณะนี้ช่วยในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์หญิงชายโดยทพยายามชี้ให้เห็นถึงการใช้อำนาจบางอย่างของผู้ชาย อย่างไรก็ตามกรอบการมองของงานศึกษาในยุคหลังเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง นับตั้งแต่งานของ Jame C.Scott (1985) แม้จะไม่ได้เป็นการศึกษาผู้หญิงโดยตรง แต่ชี้ให้เห็นถึงการต่อสู้ในชีวิตประจำวันของผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเท่ากับว่าทำให้มองเห็นถึงการไม่ยอมจำนนต่อการใช้อำนาจในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และพยายามต่อต้านผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า

ในความสัมพันธ์หญิงชายก็มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือมีงานศึกษาจำนวนหนึ่งพยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงการไม่ยอมจำนนของผู้หญิงแม้ว่าพวกเธอจะตกอยู่ภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์หญิงชายที่ไม่เท่าเทียมก็ตาม งานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการตอบโต้ของผู้หญิงต่อความสัมพันธ์หญิงชายที่ไม่เท่าเทียมในเชิงโครงสร้าง ได้แก่งานของ Jennifer Krier (1994) เธอพบว่าผู้หญิงได้ใช้อัตลักษณ์แห่งเพศหญิง (female sexual identity) มาเป็นอาวุธในการตอบโต้ผู้ชาย Krier ศึกษาเรื่องนี้จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าของผู้หญิง ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในประเทศอินโดนีเซีย ผู้หญิงในหมู่บ้านแห่งนี้ไม่พอใจผู้ชายโสดฝ่ายชายที่มักเป็นผู้สร้างปัญหา เมื่อผู้หญิงอึดอัดใจต่อสภาพต่าง ๆ พวกเธอจะใช้วิธีซุบซิบนินทา พูดคุยในกลุ่มผู้หญิงด้วยกัน แม้ว่าสังคมของหมู่บ้านแห่งนี้จะมีธรรมเนียมปฏิบัติที่คำนึงถึงความเท่าเทียมกับทุกฝ่าย ตลอดจนการใช้ระบบการสืบสายตระกูลทางฝ่ายแม่ (matrilineages) แต่ธรรมเนียมนั้นเป็นเพียงข้ออ้างเท่านั้น ในความเป็นจริงฝ่ายหญิงไม่ได้เป็นผู้มีสิทธิมีเสียงแต่อย่างใด อำนาจทุกอย่างตกอยู่ในกำมือของผู้ชายโสดฝ่ายชายที่มีตำแหน่งสูงสุดในสายตระกูล

ปัญหาระหว่างผู้หญิงที่เป็นผู้เล่าเรื่องกับผู้ชายโสดประจำหมู่บ้านคือความขัดแย้งในเรื่องสิทธิในที่ดินของฝ่ายหญิง ซึ่งโดยปกติแล้วผู้หญิงไม่สามารถที่จะอ้างสิทธิเหนือที่ดินนั้นได้ทำให้เธอถูกผู้ชายโสดฝ่ายชายสั่งให้ออกจากที่ดิน จากงานศึกษาชิ้นนี้พบว่า ยุทธวิธีพื้นฐานในการสร้างพันธมิตรของผู้หญิงคือการเล่าเรื่องให้กลุ่มผู้หญิงด้วยกันฟังเพื่อสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้น และเมื่อเกิดการเผชิญหน้าระหว่างผู้หญิงที่เป็นผู้เล่าเรื่องกับผู้ชายโสดในหมู่บ้าน ในระยะแรกเธอพยายามใช้วิธีเจรจาต่อรอง จนกระทั่งเห็นไม่เป็นผลสำเร็จ เมื่อเธอเข้าสู่สภาพที่เข้าตาจน ผู้หญิงได้ถลกโลรงของเธอขึ้นมาเผยให้เห็นอวัยวะเพศต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ชายโสดชาย การแสดงออกดังกล่าวขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติในหมู่บ้านอย่างรุนแรง เนื่องจากอวัยวะเพศของผู้หญิงเป็นสิ่งลึกลับและมีเวทมนตร์คาถาในทางชั่วร้าย

Krier วิเคราะห์ว่า การที่ผู้หญิงตัดสินใจตกลงโล่งเป็นการกระทำที่ต่อต้านต่ออุดมการณ์ที่กำหนดเรื่องทางเพศของผู้หญิงว่าเป็นสิ่งชั่วร้ายและใช้สิ่งเดียวกันนั้นเป็นอาวุธในการคุกคามฝ่ายชาย นอกจากนี้ผู้หญิงยังท้าทายอำนาจของความเป็นชายโดยนามิต ซึ่งเป็นอาวุธของผู้ชายมาวัดแกว่งพร้อมทำเสียงและท่าทางในแบบเดียวกับผู้ชายเพื่อท้าทายให้ผู้อาวุธฝ่ายชายออกมาปะทะกับตนหน้าลภาพหมู่บ้าน การกระทำของผู้หญิงในท้ายที่สุดทำให้เธอได้รับสิทธิในการใช้ที่ดินผืนดังกล่าว

การต่อสู้ของผู้หญิงคนนี้เกิดขึ้นจากการต่อรองในเรื่องอำนาจโดยตนเองแต่เพียงลำพัง โดยปราศจากการให้ความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน เครือญาติตลอดจนเจ้าหน้าที่รัฐแต่อย่างใด และเธอได้ละทิ้งยุทธวิธีในการต่อสู้ภายใต้แนวทางหลักคือกฎหมายที่เลือกปฏิบัติของหมู่บ้านไปเสีย และมองหาช่องทางใหม่ให้ได้มาซึ่งอำนาจในการต่อรอง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเมื่อสถานการณ์เข้าสู่ภาวะคับขัน ผู้หญิงมองหาช่องทางใหม่เพื่อตอบโต้ต่อโครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม โดยเลือกใช้อุดมการณ์ความเป็นหญิงที่ถูกสร้างขึ้นและทำให้ตนมีสถานภาพเป็นรองมาตอบโต้ฝ่ายชาย

งานอีกชิ้นหนึ่งของ Aud Talle (1998) ชี้ให้เห็นถึงหนทางในการดิ้นรนของผู้หญิงแทนชาเนียในยุคที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความทันสมัย การเติบโตของเมืองมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงเห็นช่องทางใหม่ที่จะนำพาตนเองให้หลุดออกจากกรอบความเป็นหญิงในแบบเก่าของสังคมอัฟริกาตะวันออก ที่จัดวางบทบาทและตำแหน่งแห่งที่ของผู้หญิงให้อยู่ภายใต้สถาบัน ครอบครัวเท่านั้น Talle พบว่า ทางเลือกใหม่ของผู้หญิงบ้านนอกในแทนชาเนียคือการมุ่งหน้าเข้าไปใช้ชีวิตที่บาร์ในเมือง บาร์เปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย ผู้หญิงมีโอกาใช้ชีวิตอย่างหรูหราที่นั่นโดยมีเป้าหมายในการให้บริการทางเพศแก่ผู้ชายชาวยุโรปหรือคนร่ำรวยที่มาเที่ยว ผู้หญิงพยายามแสดงออกให้หลุดพ้นจากการนิยามคำว่าโสเภณี ที่คนในท้องถิ่นให้ ความหมายว่า เป็นผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายมากหน้าโดยไม่มีโอกาสเป็นฝ่ายเลือก ผู้หญิงได้สร้างพื้นที่ทางสังคมของพวกเธอขึ้นมาโดยใช้สถานบริการบาร์ พวกเธอปรุงแต่งตัวตน ภิรยาทำทาง พุดจาสุภาพและจัดการความสัมพันธ์ของเธอกับผู้ชายที่หมายปอง เหล่านี้เป็นยุทธวิธีเพื่อให้ผู้หญิงมีรายได้และนำเสนอตัวตนในรูปของคนที่ทันสมัย (Talle, 1998: 36-52)

ในงานของ Krier และ Talle แม้จะต่างบริบทกัน แต่สะท้อนให้เห็นว่าแม้ผู้หญิงจะอยู่ภายใต้โครงสร้างทางอำนาจที่ผู้หญิงมีสถานภาพที่ด้อยกว่าผู้ชาย แต่ผู้หญิงหาได้ยอมจำนนไม่ ในทางกลับกัน ผู้หญิงกลับพยายามที่จะดิ้นรนต่อสู้เพื่อปลดแอกตัวเองโดยใช้ตัวตนของเพศหญิง (female agency) ในการต่อรองกับความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย (Talle, 1998: 36) เมื่อเกิด

สถานการณ์เข้าตาจน ผู้หญิงเลือกใช้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเร็กซ์ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ยังคงถูกควบคุมมากที่สุด มาเป็นอาวุธในการต่อรองและสร้างสถานภาพใหม่ที่เหนือกว่าแม้จะเกิดขึ้นเพียงชั่วขณะก็ตาม

3. แนวคิดเรื่องตัวตนของโสเภณี

แนวคิดเรื่องการค้าประเวณี เป็นประเด็นสำคัญที่ถกเถียงกันในกลุ่มเฟมินิสต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณี (Feminists Against Systems of Prostitution-FASP) และกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณี (Prostitutes Rights-PR) ทั้งสองกลุ่มเป็นนักเฟมินิสต์ที่ห่วงใยในสวัสดิภาพของโสเภณีแม้ว่าการวิเคราะห์ของแต่ละฝ่ายมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน สาเหตุของความขัดแย้งมาจากมุมมองทางทฤษฎีในเรื่องตัวตนของโสเภณี กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิของโสเภณีมอง “ผู้ให้บริการทางเพศ” (sex workers) ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีบทบาทในการตัดสินใจ “เลือก” (choose) เข้าสู่การค้าประเวณี ขณะที่กลุ่มที่ต่อต้านระบบการค้าประเวณีมองว่า “ผู้หญิงถูกทำให้เป็นโสเภณี” (prostituted women) โดยสภาพทางสังคมที่อยู่ภายใต้ระบบสังคมที่ความคิดแบบผู้ชายเป็นใหญ่

Melanie Simmons (1999) สำรวจแนวคิดต่อการค้าประเวณีของทั้งสองกลุ่ม พบว่า ทั้งสองมีพื้นฐานร่วมกันในหลักการของเฟมินิสต์ 4 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. ผู้หญิงมีลักษณะร่วมบางอย่างและตกเป็นฝ่ายที่ถูกปฏิบัติในทางลบ
2. ทั้งสองฝ่ายต่างเชื่อเหมือนกันว่า ผู้หญิงสามารถที่จะเป็นผู้นิยามคุณลักษณะและพฤติกรรมว่าแบบใดที่เหมาะสมสำหรับพวกเธอ
3. ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นว่า โลกทุกวันนี้ ผู้ชายเป็นฝ่ายให้ความหมายต่อความเป็น “ผู้หญิงดี” ว่าเป็นผู้หญิงต้องทำตามความคาดหวัง บริการและเอาอกเอาใจผู้ชาย
4. ทั้งสองฝ่ายต่างต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อจัดอำนาจที่ไม่ยุติธรรมซึ่งบุคคลอื่นมากำหนดชะตากรรมของผู้หญิง

ขณะเดียวกัน Melanie Simmons เห็นว่าสาเหตุสำคัญที่เป็นพื้นฐานของมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองแนวคิดมาจากระดับการวิเคราะห์ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิของโสเภณีเน้นการวิเคราะห์ในระดับตัวตน แต่กลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณีเน้นสาเหตุที่การค้าประเวณีกลายเป็นสถาบัน ทำให้มีมุมมองที่แตกต่าง ดังนี้

1. การพูดในฐานะที่เป็นผลประโยชน์ร่วมของผู้หญิง ขณะที่กลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณีพยายามที่จะนำเสนอแทนเงื่อนไขร่วมของผู้หญิงทั้งหมด กล่าวคือผู้หญิงมีสถานภาพเป็น

รองผู้ชาย แม้จะตระหนักว่าผู้หญิงไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด แต่ผู้หญิงก็ตกอยู่ภายใต้การกดขี่จากระบบสังคมที่ความคิดแบบชายเป็นใหญ่ ส่วนกลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีเป็นตัวแทนของผู้หญิงและผู้ชายที่เลือกงานบริการทางเพศ ตลอดจนพยายามพิทักษ์สิทธิของใครก็ตามที่อยู่งานดังกล่าว โดยที่กลุ่มคนเหล่านี้ต้องไม่ได้ถูกร่มชูคุกคาม

2. จุดเน้นในการวิเคราะห์ มุมมองของกลุ่มที่ต่อต้านระบบการค้าประเวณี เน้นการวิเคราะห์อำนาจของผู้ชายที่มีอยู่เหนือผู้หญิงในสังคม โดยเฉพาะในเรื่องเช็กส์ ผู้หญิงไม่รู้จักตัวตนด้านที่เกี่ยวข้องกับเช็กส์ที่แท้จริงของตนเองเพราะว่าผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนดและสร้างเช็กส์และกดบังคับผู้หญิงให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ชาย ขณะที่ฝ่ายสนับสนุนสิทธิโสเภณีไม่ยอมรับว่าเช็กส์ของผู้หญิงถูกกำหนดโดยผู้ชาย เช่น Rubin (1993) อ้างว่า การที่ฝ่ายคัดค้านระบบการค้าประเวณีอธิบายเช่นนั้นเป็นเพราะมีสมมุติฐานว่า ความหลากหลายทางกามารมณ์ (erotic diversity) แบบอื่น ๆ รวมทั้งการค้าประเวณีเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจและคงไม่มีใครที่เต็มใจกระทำการเหล่านั้น ดังนั้นใครมีเช็กส์ที่เบี่ยงเบนดังกล่าวต้องเป็นคนรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่ก็ถูกบังคับ ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีมองเรื่องเช็กส์ว่า เป็นเรื่องวิถีการปฏิบัติและการพิจารณาของทั้งสองฝ่าย ไม่สามารถมาตัดสินกันว่าจะยอมรับได้หรือไม่ ส่วนในเรื่องงานบริการทางเพศเป็นทางเลือกทางหนึ่ง ปัจจุบันบุคคลควรจะมีโอกาสที่จะเลือกงานที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ซึ่งงานส่วนใหญ่ผู้หญิงมักถูกกีดกันและจ่ายค่าแรงอย่างไม่เท่าเทียมกับเพศชาย

นอกจากนี้ในกลุ่มต่อต้านระบบการค้าประเวณียังเห็นว่า เช็กส์ที่เกิดขึ้นในการค้าประเวณียังมีอยู่ได้เพราะความต้องการของผู้ชาย และโสเภณีก็น่าจะมีโอกาสที่จะต่อรองใด ๆ ขณะที่กลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีเห็นว่า ผู้หญิงไม่ได้ยอมจำนนแต่ได้พยายามต่อรองการบริการต่าง ๆ เพื่อแลกกับค่าตอบแทนด้วย และยังเห็นว่าสถานภาพที่ผู้หญิงเป็นรองและการเหยียดเพศนั้นปรากฏอยู่ในครอบครัว ศาสนา การศึกษา การเลี้ยงดูบุตร สื่อ รัฐ และตลอดจนการจ้างงาน ดังนั้นไม่ควรจะมาต่อต้านกิจกรรมด้านเช็กส์ที่เกิดจากความยินยอมของคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ทางฝ่ายต่อต้านระบบการค้าประเวณียังคงยืนยันว่า การที่ผู้หญิงต้องกลายเป็นเหยื่อนั้นมาจากการใช้อำนาจของผู้ชาย ซึ่งได้ถูกทำให้กลายเป็นสถาบัน

3. มุมมองต่อผู้ชาย กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีมองว่าผู้ชายไม่ได้เป็นตัวปัญหา สิ่งที่เป็นปัญหาคือกฎหมายที่เอาผิดผู้ที่เข้าร่วมในการค้าประเวณีที่ทั้งสองยินยอมพร้อมใจต่างหาก ขณะที่กลุ่มต่อต้านเห็นว่า ผู้ชายเป็นปัญหา แม้ว่าผู้ชายในแง่ปัจเจกจะไม่ได้กดขี่ผู้หญิง แต่ระบบชายเป็นใหญ่และทุนนิยมเป็นปัญหาพื้นฐานและเป็นสาเหตุของการค้าประเวณี

4. ความยากจนกับการค้าประเวณี ขณะที่กลุ่มต่อต้านมองว่า แรงบีบบังคับเศรษฐกิจบังคับให้ผู้หญิงต้องยอมใช้เนื้อตัวร่างกายไปเป็นวัตถุให้คนแปลกหน้าเซกซ์นั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ ความยากจนของผู้หญิงถูกทำให้กลายเป็นเรื่องเชิกลีในสังคมที่ให้อำนาจแก่ผู้ชายแต่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้อ่อนแอ ส่วนกลุ่มสนับสนุนสิทธิโสเภณีเห็นด้วยว่าโครงสร้างบางอย่างทำให้ผู้หญิงอ่อนแอและยากจน แต่งานบริการทางเพศเป็นงานที่ทำให้ผู้หญิงมีรายได้มากกว่างานอื่น ๆ และสามารถทำให้ผู้หญิงมีอิสระมากขึ้น

5. ผู้หญิงถูกทำให้เป็นสินค้า กลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณีมองว่า แรงงานทางเพศเสนอบริการเพื่อแลกกับเงิน แต่ไม่ได้ขายทั้งตัวตนมาเป็นสินค้า ขณะที่กลุ่มต่อต้านมองว่า ผู้หญิงกลายมาเป็นสินค้าที่ถูกซื้อขายโดยผู้ชาย ตัวตนของผู้หญิงถูกทำให้แปลกแยก และการที่ผู้หญิงที่ค้าประเวณีพยายามรักษาระยะห่างและแยกร่างกายและการกระทำของเธอระหว่างที่มีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวตนทั้งหมดและความสมบูรณ์ทางจิตใจ (Barry, 1995: 28)

ขณะที่ Simmon (1999) แบ่งกลุ่มแนวคิดเรื่องการค้าประเวณีออกเป็น 2 กลุ่มตามจุดยืนในเรื่องการค้าประเวณี แต่ Jaggar (1997) แบ่งกลุ่มเฟมินิสต์ตามพื้นฐานทางทฤษฎีเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ liberal feminist กลุ่มที่สองคือ Marxist กลุ่มที่สามคือ radical feminist และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มที่สนับสนุนสิทธิโสเภณี Jaggar พบว่า มีหลายระดับในกลุ่มหลังนี้ นับตั้งแต่กลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อสิทธิโสเภณี ไปจนถึงเฟมินิสต์แนวโพสโมเดิร์น Jaggar เรียกทั้งสองกลุ่มนี้ว่า libertarian feminist แนวคิดของกลุ่มหลังนี้ไม่เพียงแต่เรียกร้องสิทธิของโสเภณีเท่านั้นแต่ยังเรียกร้องในนามของเฟมินิสต์ด้วย ด้วยการวาดภาพโสเภณีให้เป็นผู้นำในเรื่องเชิกลี และเสนอว่าการค้าประเวณีเป็นรูปแบบการต่อต้านทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง (Bell, 1994)

ความแตกต่างในการยกกระดานการอธิบายของสองกลุ่มแรกมีลักษณะใกล้เคียงกันคือ อธิบายการค้าประเวณีว่าเป็น งานชนิดหนึ่ง (work) ขณะที่กลุ่ม radical เสนอแนวคิดเรื่อง การทำร้ายทางเพศ (sexual abuse) เป็นคำอธิบายการค้าประเวณี ส่วนกลุ่มสุดท้ายเน้นไปที่ตัวตนของผู้ค้าประเวณี (the agency of prostitutes)

Jaggar วิจารณ์แนวคิดแบบ radical และ libertarian ใน 3 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. การอธิบายของทั้งสองกลุ่มมีลักษณะลดทอนแบบสุดขั้วและไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจประเด็นการค้าประเวณีสำหรับแนวคิดแบบเฟมินิสต์ กล่าวคือ แนวคิดของกลุ่ม libertarian เสนอว่า โสเภณีเป็นฝ่ายกระทำในเรื่องเชิกลีที่มีอำนาจ (powerful sexual subject) ค่อนข้างคับแคบหากนำไปวิเคราะห์ในบริบทโลก เช่น การค้าหญิง การค้าเด็ก แรงงานที่ถูกพันธนาการหลายรูปแบบในโลกที่สาม ทางฝ่าย radical แม้จะอ้างตัวว่าทำงานเพื่อช่วยเหลือ

(rescue) ผู้หญิง แต่การปฏิเสธเสียงของผู้หญิงที่เป็นโสเภณี สะท้อนว่าโสเภณีถูกกีดกันและถูกทำให้กลายเป็นบุคคลชายขอบอีกระดับหนึ่งจากกลุ่มเฟมินิสต์แนว radical นอกเหนือจากการถูกปฏิเสธจากสังคม ด้วยเหตุนี้โสเภณีจำนวนมาก (โดยเฉพาะในสังคมตะวันตก) เห็นว่า การวิเคราะห์ของแนว radical มีลักษณะตันทึบ ดูถูกและคล้ายกับการปกครองระหว่างพ่อลูกที่โสเภณีต้องเชื่อฟังแนวคิดของกลุ่ม radical Jaggar เสนอว่า หากคำนึงถึง ความสมานฉันท์ของเฟมินิสต์ ทางออกน่าจะเป็นการเกื้อหนุนตามความต้องการของผู้หญิงมากกว่าการยืนยันว่าจะ "ช่วยเหลือ" โดยไม่สนใจว่าความช่วยเหลือนั้นตรงกับความต้องการของผู้หญิงหรือไม่

2. ทั้งกลุ่มมีความผิดพลาดทางด้านวิธีวิทยา (a common methodological fault) ความผิดพลาดที่ว่า ได้แก่ การปรากฏลักษณะของสารัตถนิยม (essentialism) โดยการอ้างความเป็นสากล และปฏิเสธตัวอย่างที่แตกต่างจากคำอธิบายของตน

3. ทั้งสองกลุ่มต่างสร้างภาพโสเภณีไปในลักษณะที่ romanticize เช่น การเสนอว่า โสเภณีเป็นเหยื่อ เป็นกบฏ นั้นเป็นการ romanticize บุคคลชายขอบ ซึ่งเป็นประเพณีทางวิชาการที่มีมายาวนานในสังคมตะวันตก ไม่ต่างจากแนวคิดในการอธิบายกลุ่มผู้ติดยาเสพติด เด็กเร่ร่อน เป็นต้น

Jaggar เสนอมุมมองที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า สถานการณ์เรื่องโสเภณีไม่ได้เหมือนกันทั่วโลก ดังนั้นการอธิบายเรื่องโสเภณีควรใช้วิธีวิทยาแนวเฟมินิสต์เพื่อสืบค้นประเด็นต่าง ๆ อย่างมีบริบท และต้องคำนึงถึงความแตกต่างในกลุ่มผู้หญิงโดยเฉพาะความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติและชาติพันธุ์

บทนำในหนังสือ Global Sex Workers โดย Kempadoo(1998) มีความพยายามที่จะอธิบายเรื่องการค้าประเวณีให้มีบริบทและคำนึงถึงความแตกต่างในกลุ่มผู้หญิงโดยเฉพาะเรื่องเชื้อชาติตามที่ Jaggar ตั้งข้อสังเกตไว้ ในหนังสือเล่มดังกล่าวนี้มองการค้าประเวณีในฐานะที่เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเป็นรูปแบบแรงงานของหญิงชาย โดยเน้นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมทางเพศมีตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมในฐานะที่เป็น "คนทำงาน" ในหนังสือเล่มนี้ไม่ได้วิเคราะห์โสเภณีในแง่ที่เป็นบุคคลที่มีลักษณะผิดปกติทางสังคมหรือทางจิตวิทยา

การนิยามคนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทางเพศว่าเป็นผู้ให้บริการทางเพศ เพื่อที่จะเชื่อมโยงให้ตระหนักในงานของผู้หญิง ในแง่ของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและการสร้างเงื่อนไขการทำงาน เช่นเดียวกับมิติแรงงานด้านอื่น ๆ กรอบการอธิบายในลักษณะนี้จึงมุ่งเน้นที่หนทางต่าง ๆ ที่งานบริการทางเพศประสบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตหญิงชายทั่วโลก โดยไม่จำเป็นว่าตัวคนหรืออัตลักษณ์ของคนเหล่านี้จะต้องถูกรอบล้อมด้วยกิจกรรมทางเพศแต่เพียงเท่านั้น กิจกรรมเพศเพื่อการค้า ไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่ติดตายตัวกับผู้ที่เกี่ยวข้องแต่อาจจะเกิดขึ้น

พร้อมกับงานอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น งานบ้าน การค้า ขายของ การทำงานในสำนักงาน เป็นต้น และงานให้บริการทางเพศอาจจะเกิดขึ้นเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ในช่วงชีวิตหนึ่งก็เป็นได้

Kempadoo เห็นว่าน้อยคนนักที่ขายบริการทางเพศไปตลอดชีวิตของพวกเขา นอกจากนั้นเธอยังเสนอว่า งานบริการทางเพศไม่ได้เป็นงานเพื่อความร่ำรวยส่วนตัวแต่เพื่อความอยู่รอด หรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัว โดยเฉพาะสำหรับชนชั้นคนงาน คนกลุ่มนี้นำเงินที่ได้จากการขายบริการทางเพศไปซื้อเสื้อผ้า อาหาร ให้การศึกษาลูก หรือเพื่อพียงฐานะของครอบครัว นิยามของคำว่างงานทางเพศจึงมีความหมายที่หลากหลาย เช่น หมายถึง การอพยพย้ายถิ่นจากบ้านเกิดสำหรับบางคนอาจหมายถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตกอยู่ภายใต้สัญญาผูกมัด การเป็นหนี้ แต่คนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางเพศเหล่านี้ นำมาซึ่งชีวิตในกลุ่มของคนขายชอบ

Than – Dam Troung (1989) ศึกษาการค้าประเวณีกับการท่องเที่ยวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ แรงงานทางเพศ (sexual labor) โดยประยุกต์มาจากความคิดที่ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเพศทั้งในแง่ของร่างกายและเพศควรจะถูกมองในแง่ที่มีขึ้นเพื่อบรรลุความสำเร็จที่เกี่ยวพันกับความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อันหมายถึง การสืบทอดลูกหลาน และความพึงพอใจของร่างกาย เธอเสนอว่า หญิงชายได้นำเอาเรื่องเพศและร่างกายมาเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ แรงงานทางเพศจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบแรงงานอื่น ๆ ซึ่งมนุษย์กระทำเพื่อพียงตัวเองให้อยู่รอด การจัดการทางสังคมเกี่ยวกับแรงงานทางเพศไม่ได้มีรูปแบบที่เป็นสากล แต่มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับบริบททางเศรษฐกิจ การเมืองและประวัติศาสตร์

Kempadoo เห็นว่าแรงงานทางเพศมักถูกนำไปเกี่ยวโยงกับความคิดที่ว่าเช็กส์กับความรักต้องมาควบคู่กัน เช็กส์ที่ปราศจากความรักเป็นองค์ประกอบถือเป็นการกระทำทางเพศที่อันตรายและเป็นการทำร้ายกัน Kempadoo ตั้งคำถามกลับว่า ความคิดของนักเฟมินิสต์แนวเรดิคัล เช่น Kathleen Barry (1995) ที่เห็นว่าเช็กส์กับความรักต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ เรื่องอารมณ์ความรู้สึก เป็นเรื่องส่วนตัวนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ลบล้างหรือ และผู้หญิงที่อยู่ในความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานของความรักมาเกี่ยวข้องเหล่านั้นไม่ได้รับอันตรายหรือถูกใช้ความรุนแรงจากการร่วมเพศจริงหรือ Kempadoo วิเคราะห์ว่า ที่มาของความคิดข้างต้นมาจากความสับสนทางศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเพศและการตีความทางวัฒนธรรมแบบที่ยึดแก่นสารบางอย่างตายตัว (essentialist cultural interpretations) ความคิดที่ว่าความรักต้องมีพื้นฐานจากความรักเท่ากับมีลบล้างฐานล่วงหน้าในการให้ความหมายของเช็กส์อย่างเป็นสากล โดยละเลยการเปลี่ยนแปลงของมุมมองและคุณค่า ที่ผู้หญิงและผู้ชายให้ความหมายต่อชีวิตในทางเพศของพวกเขา

Wendy Chapkis (1997) เสนอว่า หากทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้หญิงและการให้ความหมายในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในการค้าประเวณี จะทำให้สามารถเข้าใจและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความจริงที่ซับซ้อนในประสบการณ์ของผู้หญิงที่ขายแรงงานทางเพศ ซึ่งการทำความเข้าใจประเด็นนี้จะทำให้ก้าวพ้นไปจากจุดยืนทางศีลธรรมที่อธิบายในลักษณะที่เป็นสากล (Kempadoo, 1998: 5)

ในงานเรื่อง *Live Sex Acts : Women Performing Erotic Labor* ของ Chapkis (1997) ศึกษาผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศในประเทศเนเธอร์แลนด์และอเมริกา พบว่า การค้าประเวณีมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับแรงงานทางด้านอารมณ์ (emotional labor) ซึ่งหมายถึง เป็นกิจกรรมและงานที่ดูแลและนำเอาความรู้สึก (feeling) ออกมาเป็นสินค้าและขายความรู้สึกเหล่านั้น ไม่ต่างไปจากงานบริการอื่น ๆ เช่น พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน งานแสดง งานที่บำบัดด้านจิตวิทยา หรืองานดูแลเด็ก เป็นต้น

Chapkis ประยุกต์แนวคิดเรื่อง แรงงานทางด้านอารมณ์ของ Arlie Russell Hochschild (1983) ในงานเรื่อง *The Managed Heart* ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตนเองด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงที่ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และพบว่า คนทำงานบริการแยกตัวตนที่ถูกทำให้กลายเป็นสินค้าและตัวตนที่เป็นส่วนตัวออกจากกัน โดยที่แต่ละตัวตนนั้นมีความหมายและเป็นตัวตนจริงตามกาลเทศะ

Chapkis ใช้แนวคิดข้างต้นตอบโต้ข้อถกเถียงของกลุ่มเฟมินิสต์ที่ต่อต้านการค้าประเวณี เช่น Carole Pateman ซึ่งเสนอว่าการขายเริ่สก็คือการขายตัวตนและการทำร้ายทางเพศ ดังนั้นการค้าประเวณีจึงไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของแรงงาน โดย Chapkis เสนอว่าผู้หญิงที่ขายบริการใช้ประสบการณ์ในงานของพวกเขาสร้างตัวตนที่หลากหลายขึ้น รวมทั้งใช้เทคนิคในการรักษารอบเขต (techniques of boundary maintenance) เพื่อรักษาระยะห่างทางอารมณ์ระหว่างตนเองกับลูกค้า (emotional distancing) วิธีการดังกล่าวกระทำผ่านการควบคุมอารมณ์โดยผู้หญิงนิยามสถานการณ์หนึ่ง ๆ และจัดการต่อสถานการณ์นั้นตามวิธีการต่าง ๆ ความรู้สึกที่แสดงออกไปอาจเรียกได้ว่าเป็นอารมณ์ที่แสร้งแสดงออก แต่การแสดงนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องมีผลกระทบในทางลบต่อตัวผู้แสดง

การที่อารมณ์ ถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเกิดขึ้นในกระบวนการของการทำงานประเภทบริการ รวมถึงงานบริการทางเพศด้วยนั้น ไม่มีผลในทางลบหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้กระทำ เพราะว่าคนงานสามารถสั่งสมประสบการณ์ในการ “เรียกและใส่อารมณ์ภายในความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันระหว่างซื้อขาย” ทั้งนี้เนื่องจาก Chapkis เห็นด้วยกับแนวคิดของ Hochschild ที่เสนอว่า

ความรู้สึก ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ทันทีเท่านั้น แต่ ความรู้สึกยังเป็น วัตถุ (objects) ที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะดูแลและควบคุมมันด้วย นอกจากนี้คนทำงานยัง สามารถที่จะรักษารอบเขต เพื่อป้องกันตนเองจากการถูกทำร้าย รวมทั้งพัฒนาทักษะดังกล่าวไปสู่ ความเป็นมืออาชีพในงานนั้น ๆ (Chapkis, 1997 : 72-79)

แนวทางการศึกษาเรื่องงานบริการทางเพศของ Kempadoo และ Chapkis ไม่ได้มองผู้ให้บริการในฐานะที่เป็น “เหยื่อ” (victims) เนื่องจากตระหนักในตัวตนของบุคคล (personal agency) โดยตัวตนในที่นี้หมายถึง ปฏิบัติการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทเชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ครอบงำในอุตสาหกรรมทางเพศระดับโลก แนวคิดนี้เน้นไปยังตัวตน การต่อต้าน (resistances) และการต่อสู้กับโครงสร้างที่กดขี่และเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งสามารถเห็นได้จากปฏิบัติการของผู้หญิง การวิเคราะห์แนวนี้ มองผู้ขายบริการในฐานะที่เป็นผู้กระทำ (actors) และเป็นบุคคลซึ่งสามารถตัดสินใจและสร้างทางเลือกอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (Kempadoo, 1998 : 8-9)

Judith Kegan Gardianer (1995) เล่นคำว่า การตระหนักในตัวตนคือการบูรณาการทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเฟมินิสต์ “...ทฤษฎีใดก็ตามที่ปฏิเสธตัวตนของผู้หญิง เท่ากับเป็นการขัดขวางการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างสังคมที่ชายเป็นใหญ่ เพราะการปฏิเสธตัวตนของผู้หญิงคือการปฏิเสธการดำรงอยู่ของแก่นแท้ในการต่อต้านโครงสร้างเหล่านั้น...” (Kempadoo, 1998 : 9) เช่นเดียวกับ Chapkis ที่เล่นคำว่าปฏิบัติการของการค้าประเวณีมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบการบริโภคและกระบวนการกลายเป็นสินค้าแบบอื่น ๆ ที่สามารถพิจารณาได้ ชับซ้อนมากกว่าการอธิบายอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการครอบงำของผู้ชาย เช่น อาจพิจารณาปฏิบัติการในการค้าประเวณีว่าเป็นการต่อต้านและการล้มล้างทางวัฒนธรรม โสเภณีไม่จำเป็นต้องถูกลดทอนเป็นเพียงแค่วัตถุที่ถูกกระทำในปฏิบัติการทางเพศของผู้ชาย ในทางกลับกันอาจทำความเข้าใจโสเภณีในฐานะที่เป็นพื้นที่หนึ่งของตัวตน (a place of agency) ที่ผู้ให้บริการทางเพศเป็นฝ่ายที่กระทำต่อกฎเกณฑ์ในเรื่องเพศที่ปรากฏอยู่ (Chapkis, 1997: 29-30)

แม้ว่าเรื่องตัวตน จะเป็นแนวทางหนึ่งในแนวคิดของเฟมินิสต์ แต่ความคิดเกี่ยวกับตัวตนของผู้หญิงในการค้าประเวณีเป็นแนวคิดที่ไม่ค่อยได้รับการยอมรับ Kempadoo ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นเพราะผู้หญิงดีได้รับอภิสิทธิ์ในทฤษฎีของเฟมินิสต์ ขณะที่ผู้ให้บริการทางเพศถูกกีดกันไปสู่สถานภาพของผู้ถูกกระทำ (Kempadoo, 1998 : 9)

งานชิ้นหนึ่งที่ศึกษาเรื่องการสร้างอัตลักษณ์และการต่อรองด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าในบาร์เดินระบำเปลื้องของ Katherine Frank (1998) งานศึกษานี้พบว่า

อัตลักษณ์ของผู้หญิงสร้างขึ้นอย่างผสมผสานระหว่างความเป็นจริงของตัวผู้หญิงและการปรุงแต่งในบางด้าน นอกจากนี้เธอยังพบว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทการซื้อขายบริการทางเพศนั้นมีมิติทางด้านอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ต้องการแจ้งความเข้าใจในเรื่องอุตสาหกรรมทางเพศที่ผ่านมาว่ามีเพียงแนวคิดเรื่องอรรถประโยชน์นิยมเป็นพื้นฐาน

Frank ใช้วิธีการศึกษาแบบการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมโดยการเข้าไปทำงานในบาร์ชั้นดีแห่งหนึ่งของสหรัฐ เธอศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าประจำ พบว่า สิ่งที่ถูกทำให้กลายเป็นสินค้าประกอบด้วย ร่างกาย อัตลักษณ์ และรูปแบบของความสนิทสนม (intimacy) เฉพาะแบบหนึ่ง ผู้หญิงขายตัวตอนที่สร้างและปรุงแต่งขึ้นใหม่ ตัวตนใหม่นี้ได้แก่ บุคลิกภาพส่วนตัว การดูแลเอาใจใส่ลูกค้าและบทสนทนา ผู้หญิงใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อสร้างให้เกิดภาพความเป็นหนึ่งเดียวของความเป็นจริง (realness) ความเป็นจริงที่วานี้สร้างตามความเชื่อของลูกค้าที่ผู้หญิงปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น ลูกค้าคาดหวังว่าผู้หญิงจะใช้ช้อปปลอมบนเวทีเต้นและจะเปิดเผยชื่อจริงเมื่อทั้งสองฝ่ายเริ่มคุ้นเคยกันมากขึ้น การเปิดเผยเรื่องราวที่ละน้อยเป็นยุทธวิธีที่สร้างความสนิทสนมและทำให้ลูกค้าเกิดความไว้วางใจในตัวผู้หญิง Frank เห็นว่า เมื่อพูดถึงคำว่า สินค้าโดยทั่วไปต้องมีรูปร่างที่แน่นอนตายตัว แต่สำหรับผู้หญิงที่เต้นระบำไม่ได้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากร่างกาย การแสดงออก ตลอดจนการบริการและเนื้อหาที่สนทนากับลูกค้าแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าจึงมีทั้งเรื่องจริง เรื่องแต่ง ผสมปนเปกันไป ทั้งหมดนี้เป็นอัตลักษณ์และความสนิทสนมที่ถูกสร้างขึ้นในบาร์เพื่อธำรงความสัมพันธ์กับลูกค้าประจำ

หากความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าพัฒนาไปจนกระทั่งมีความสนิทสนมนอกเหนือจากบริบทของบาร์แล้ว เธอพบว่า ความสัมพันธ์ที่ถูกสร้างขึ้นจะเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เป็นเพราะตัวตนของผู้หญิงในบาร์นั้นเป็นการแสดงออกตามบทบาทที่ผู้หญิงถูกคาดหวังตามประเพณี เช่น การเป็นผู้ฟังที่ดี ช่วยเสริมสร้างอัตตาของผู้ชาย การรวนคุยเรื่องเบา ๆ และทำตัวให้ดูมีเสน่ห์ (Frank, 1998 : 175-201)

กรอบคิดในการศึกษา

แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นตัวตนในยุคหลังทันสมัยมีส่วนอย่างสำคัญที่ตั้งคำถามต่อการครอบงำในเชิงโครงสร้างอย่างเบ็ดเสร็จ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเผยให้เห็นถึงโฉมหน้าของอำนาจที่แตกต่างไปจากเดิม แนวคิดดังกล่าวนี้ช่วยในการตั้งคำถามใหม่ ๆ ที่มองเห็นถึงศักยภาพของตัวตนในการตอบโต้ต่อการใช้อำนาจในรูปแบบต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ตัวตนได้มีพื้นที่ในการพูด เพื่อให้สังคมยอมรับในความแตกต่างและสร้างความเข้าใจใหม่ ๆ แนวคิดนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อมุมมองเรื่องการค้าประเวณีของ

นักสตรีนิยมยุคหลังทันสมัยในช่วงทศวรรษ 1990 เช่น แนวคิดของ Shannon Bell (1994) ,Wendy Chapkis (1997) ,Kempadoo and Doezema (1998) ซึ่งเสนอให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงในการเป็นฝ่ายใช้อำนาจในบริบทของการค้าประเวณี รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงการสร้างความเป็นตัวตนใหม่ของผู้หญิงซึ่งมีนัยยะของการตอบโต้ต่อคำอธิบายแบบเบ็ดเสร็จที่ว่าสภาพให้ผู้หญิงต้องกลายเป็นเหยื่ออย่างลงบรรดาบต่อการใช้อำนาจของผู้ชาย

ในงานศึกษานี้ ผู้ศึกษาประยุกต์แนวคิดในเรื่อง ตัวตนของบุคคล (personal agency) ของ Kempadoo ซึ่งการวิเคราะห์แนวนี้นมองผู้ชายบริการทางเพศในฐานะที่เป็นผู้กระทำ (actors) และเป็นบุคคลซึ่งสามารถตัดสินใจและสร้างทางเลือกอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดของ Chapkis ที่เสนอว่า โสเภณีไม่จำเป็นต้องถูกลดทอนเป็นเพียงแค่วัตถุที่ถูกกระทำในปฏิบัติการทางเพศของผู้ชาย และในทางกลับกัน อาจทำความเข้าใจโสเภณีในฐานะที่เป็นพื้นที่หนึ่งของตัวตนที่ผู้ให้บริการทางเพศเป็นฝ่ายกระทำต่อกฎเกณฑ์ในเรื่องเพศที่ปรากฏอยู่

ผู้ศึกษาต้องการวิเคราะห์การนำเสนอตัวตนของผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์โดยใช้แนวคิดเรื่อง The Art of Impression Management ของ Erving Goffman (1972) เพื่อทำความเข้าใจวิธีคิดและการแสดงออกของผู้หญิงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี เนื่องจากวิธีการศึกษาตามแนวทางนี้ให้ความสำคัญต่อตัวตนในการตีความต่อโลก โดยตัวตندังกล่าวนั้นมีความหลากหลาย เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และแสดงออกผ่านการกระทำและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ กับบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามในการตอบโต้ของผู้หญิงต่อโดยการใช้เช็ทส์ของตนเป็นเครื่องมือเมื่อเจ็ทส์ของชีวิตเข้าสู่สถานการณ์ที่เผชิญกับภาวะอับตัน

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาแบ่งออกเป็นสองส่วน

1. ศึกษากระบวนการนำเสนอตัวตนของผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์ เหตุผลที่เลือกผู้หญิงบาร์เบียร์แทนที่จะเป็นผู้หญิงบริการกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากบาร์เบียร์มีลักษณะเฉพาะที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและลูกค้าชาวตะวันตกเป็นการปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้การบริหารจัดการองค์กรบาร์เบียร์ยังมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงบริการเป็นผู้เสนอขายบริการทางเพศด้วยตนเอง โดยบาร์เบียร์ไม่มีพนักงานที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการขายบริการระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าทำให้ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายแสดงตัวตนอย่างเต็มที่ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่มาใช้บริการ

2. ศึกษาประสบการณ์ของผู้หญิงเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงการรับรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติตามความสัมพันธ์หญิงชาย ที่ผู้หญิงเผชิญมาเพื่อทำความเข้าใจคลังความรู้ (Stock of knowledge) ของผู้หญิงในมิติต่างกล่าว

หน่วยและระดับการวิเคราะห์

การศึกษานี้มีหน่วยการวิเคราะห์ที่การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิง โดยพิจารณาจากการนิยามสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในบาร์เบียร์ และดูว่าผู้หญิงสร้างภาพลักษณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องการวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้หญิงเพื่อเชื่อมโยงการวิเคราะห์ในระดับการแสดงออกและระดับวิถีคิดของผู้หญิงในการดิ้นรนต่อสู้และต่อรองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในบางระดับ โดยการเข้าไปปรากฏตัวที่บาร์เบียร์ในหลากหลายสถานภาพ ได้แก่ สถานภาพของนักเที่ยว, ผู้สอนการใช้ภาษาอังกฤษ, เป็นพนักงานนั่งดื่ม และพนักงานผสมเครื่องดื่ม

2 ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยเปิดเผยสถานภาพว่าผู้ศึกษากำลังเรียนอยู่และสนใจชีวิตประสบการณ์การต่อสู้ของผู้หญิงที่ทำงานกลางคืน

ตลอดระยะเวลาของการศึกษา ผู้ศึกษาพยายามที่จะใช้เวลาในการเข้าไปอยู่ในโลกของผู้หญิงทั้งช่วงเวลาทำงานและนอกเหนือจากเวลาทำงานในสถานการบริการเพื่อทำความเข้าใจมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของพวกเธอ เช่น การทำอาหารกลางวันรับประทานร่วมกัน การจัดงานเลี้ยงฉลองในโอกาสต่าง ๆ นอกสถานที่ทำงาน การทำหน้าที่เป็นตัวกลางช่วยเหลือเรื่องภาษาระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า เพื่อให้เห็นถึงหัวข้อสนทนา การบอกเล่าเรื่องราวชีวิต เหตุการณ์ที่พบเจอ ตลอดจนความทุกข์หรือวิธีการปรึกษาหารือในกลุ่มผู้หญิง

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. คาดว่าจะทำให้เกิดความเข้าใจความพยายามดิ้นรนต่อสู้ของผู้หญิงภายใต้เงื่อนไขที่ผู้หญิงนำเพศและร่างกายมาขายเป็นสินค้า

2. จะทำให้มีข้อมูลว่าในสังคมของหญิงบริการบางประเภทและบางสถานการณ์ ผู้หญิงอำนาจในการกำหนดชะตากรรมของตนเองเพียงใด

3. ทำให้เข้าใจวิถีคิดและการจัดการตอบโต้ของผู้หญิงต่อโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เท่าเทียม ซึ่งผู้หญิงกลุ่มนี้ถูกวาทกรรมหลักของสังคมสร้างให้กลายเป็นบุคคลชายขอบทั้งในแง่ที่เป็นบุคคลชายขอบของความเป็นผู้หญิงและบุคคลชายขอบของสังคม

4. เพื่อสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนว่า หญิงบริการมีฐานะเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีและดำรงอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่น ๆ ดังนั้นพวกเธอไม่ควรถูกประทุษร้ายหรือประนาม หรือกีดกันให้กลายเป็นบุคคลเฉพาะที่ไม่ได้รับการยอมรับ

เนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 7 บท ดังนี้

บทที่หนึ่ง กล่าวถึงความสำคัญของประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ ทบทวนงานศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง กรอบความคิดในการศึกษา ขอบเขตและวิธีการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับและเนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป

บทที่สอง นำเสนอเนื้อหาที่เป็นบริบทของกลุ่มศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะของบาร์เบียร์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปุ่มหลังของผู้หญิง และต้องการให้เห็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายบริการในบาร์เบียร์ รวมทั้งการแยกแยะประเภทของลูกค้าในสายตาของผู้หญิง

บทที่สาม เลื่อนภาพความเคลื่อนไหวของสถานการณ์และผู้หญิงหลากหลายแบบ โดยเจาะจงพรรณนาบาร์เบียร์แห่งหนึ่ง และชี้ให้เห็นว่า บาร์เบียร์เป็นการสร้างพื้นที่ใหม่ที่มีลักษณะผสมผสาน ซึ่งเปรียบเสมือนการสร้างตัวตนร่วมลักษณะหนึ่งของผู้หญิงบาร์เบียร์

บทที่สี่ แสดงให้เห็นการจัดการภาพลักษณ์เบื้องต้นของผู้หญิงที่เริ่มทำงานในบาร์เบียร์ ครั้งแรกว่า ผู้หญิงต้องเผชิญกับความรู้สึกนึกคิดในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เพื่อการซื้อขาย และผู้หญิงได้พยายามสร้างตัวตนใหม่เข้ากับโลกบาร์เบียร์นับตั้งแต่การปรุงแต่งตัวตน เสริมสร้างทักษะในเรื่องการประเมินลูกค้า ตลอดจนการเรียนรู้คุณค่าใหม่ ในการทำงาน โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ชายฝรั่ง

บทที่ห้า เมื่อผู้หญิงผ่านประสบการณ์ขั้นต้นในการทำงานบาร์เบียร์ ผู้หญิงได้พยายามที่จะสร้างทักษะมากขึ้น เช่น การฝึกใช้ภาษา การเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ในบาร์เบียร์ เพื่อใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการสานสัมพันธ์กับลูกค้า ขณะเดียวกัน ผู้หญิงก็พยายามที่จะสร้างกฎเกณฑ์ในการทำงาน เช่น การกำหนดค่าบริการ ระยะเวลา ที่พักในการให้บริการ ภาพลักษณ์ด้านหนึ่งของผู้หญิงเป็นผู้หญิงบริการที่พยายามต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน แต่ในอีกด้านหนึ่งผู้หญิงมีอารมณ์ความรู้สึกเป็นพิเศษต่อลูกค้าบางคนและมีความหวังว่าผู้ชายฝรั่งเป็นเป้าหมายในชีวิต

บทที่หก เมื่อผู้หญิงได้มีโอกาสพัฒนาความฝันให้เป็นความจริง ผู้หญิงจำนวนหนึ่งเลื่อนสถานภาพจากหญิงบริการไปสู่มาตาม ที่มีฝรั่งส่งเสียเลี้ยงดู เครื่องมือในการธำรงความสัมพันธ์ คือการใช้ความเป็นหญิง แต่เมื่อความสัมพันธ์ยุติลง ภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงย้อนกลับมาที่บาร์เบียร์อีกครั้ง แต่การหวนกลับมาพร้อมทักษะและประสบการณ์ที่มากมาย ทำให้ผู้หญิงแสดงออกต่อลูกค้าในลักษณะที่เป็นภาพลักษณ์ใหม่ที่ใช้เช็ทส์ ร่างกาย การเอาอกเอาใจและการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครื่องมือ โดยที่ผู้หญิงเป็นอิสระทางอารมณ์จากลูกค้า

บทที่เจ็ด วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา เป็นการเชื่อมโยงให้เห็นความเกี่ยวเนื่องระหว่างตัวตนในแต่ละระดับประสบการณ์ของผู้หญิง พร้อมกับชี้ให้เห็นเงื่อนไขและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการสร้างตัวตนใหม่ในการขายบริการในบาร์เบียร์ และการนิยามความเป็นตัวตนของผู้หญิงในบริบทของสังคมไทย.

บทที่ 2

บาร์เบียร์ ผู้หญิงและลูกค้าชาวต่างประเทศ

ในบรรดาสถานบันเทิงทางเพศที่เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะ และแต่ละลักษณะมีกลุ่มลูกค้าเฉพาะค่อนข้างแตกต่างกัน เช่น บาร์ประเภทคาราโอเกะ มักเป็นที่นิยมของลูกค้าญี่ปุ่น บาร์ประเภทอะโกไก้มักเป็นที่นิยมของลูกค้าชาวต่างประเทศทั้งที่เป็นชาวตะวันตกและชาวญี่ปุ่น สำหรับ "บาร์เบียร์" เป็นอีกหนึ่งในธุรกิจบันเทิงทางเพศที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกเช่นกัน หากแต่กิจกรรมในบาร์เบียร์ไม่ได้มีลักษณะที่ดึงดูดเร้าใจมากเท่ากับการเต้นระบำทั้งเปลื้องผ้า กึ่งเปลื้องผ้าและการโชว์ร่วมเพศประเภทต่าง ๆ แบบบาร์อะโกไก้ บริการในบาร์เบียร์เน้นเฉพาะการขายเครื่องดื่ม และมีผู้หญิงไว้ทำหน้าที่นั่งดื่ม พุดคุยและบริการลูกค้า ด้วยเหตุนี้บาร์เบียร์จึงได้รับการจัดประเภทตามความหมายของกลุ่มนักสตรีนิยมที่ต่อต้านการค้าหญิงว่าเป็น

“สถานที่จ้างผู้หญิงมาขายเหล้าให้กับลูกค้า หากลูกค้าพอใจก็สามารถจะออฟ ผู้หญิงออกไปให้บริการได้” (มูลนิธิผู้หญิง, 2540 : 164-166)

บาร์เบียร์ได้มีการขยายตัวในจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกไปเยือน ได้แก่ ย่านพัฒนาพงษ์ ขอยนานา ขอยควบอยในกรุงเทพฯ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ชายหาดต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ บาร์เบียร์ในแต่ละจังหวัดจะมีความเข้มงวดในกฎเกณฑ์และความเข้มข้นในการทำงานที่แตกต่างกัน หากเปรียบเทียบบาร์เบียร์ในพัทยาและพัฒนาพงษ์ กับบาร์เบียร์ในจังหวัดเชียงใหม่ บาร์เบียร์ในกรุงเทพฯ หรือพัทยาก็ถือว่าเป็นบาร์ที่อยู่ในย่านที่มีการแข่งขันกันมาก ขณะที่บาร์เบียร์ในเชียงใหม่จัดอยู่ในเขตชายขอบจากการพุดคุยกับเจ้าของกิจการบาร์เบียร์ที่มีประสบการณ์ทั้งที่พัฒนาพงษ์ พัทยาและเชียงใหม่ เล่าว่า การแบ่งแยกบาร์เบียร์ในลักษณะนี้ ใช้เกณฑ์ในเรื่องราคาค่าบริการ ความกล้าของผู้หญิงนับตั้งแต่การใช้ภาษา กริยาท่าทางความมั่นใจ การแต่งกายในชุดหวิวหว่า และการแสดงตัวอย่างเต็มที่ในเรื่องทางเพศ การแยกแยะประเภทของบาร์เบียร์เป็นสองกลุ่มเช่นนี้ได้ถูกนำมาใช้ในการแบ่งแยกบาร์เบียร์ในจังหวัดเชียงใหม่เช่นกัน

1. บาร์เบียร์ในจังหวัดเชียงใหม่

“เชียงใหม่” เป็นหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือที่ถูกบรรจุอยู่ในแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับนานาชาตินับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ภาพลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่ที่ออกสู่สายตาผู้คนภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อต่าง ๆ ในต่าง

ประเทศนอกจากจะสร้างภาพเมืองเชียงใหม่ว่ามีลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม อากาศดี มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ยังได้ให้ข้อมูลที่สร้างแรงดึงดูดใจโดยการบรรยายภาพไว้ว่า ลาวเหนือเป็นผู้หญิงที่สวยที่สุดในประเทศไทยและมีความสวยเด่นท่ามกลางบรรดาลาวสวยในโลก ความงามของพวกเธอเป็นความผสมผสานระหว่างลักษณะเด่นของลาวจีนกลมกลืนกับความคมเข้มของคนใต้ (Aiken, 1980: 46 อ้างจาก Bishop and Robinson, 1998: 79)

Bishop and Robinson เล่นคำว่า การก่อกำเนิดภาคชีวิตในยามคำคืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ไนท์บาร์ชา” ในกลางเมืองเชียงใหม่ เป็นการสร้างพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยแท้ นับตั้งแต่การใช้ชื่อเป็นภาษาต่างประเทศ และการระดมสินค้าของคนท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มารวมกันเพื่อสร้างกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว และติดตามมาด้วยการเติบโตของสถานบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ที่เริ่มต้นด้วยการบริการอาหาร เครื่องดื่ม และการบริการทางเพศ โดยมีกรุงเทพฯ เป็นแม่แบบ (Bishop and Robinson, 1998 : 92-93)

บาร์เบียร์ในจังหวัดเชียงใหม่เริ่มเป็นที่รู้จักเมื่อผู้คนที่อยู่แวดวงบริษัทท่องเที่ยวซึ่งได้สัมผัสและคุ้นเคยกับวัฒนธรรมการดื่มของชาวตะวันตกเปิดบาร์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งขึ้นชื่อ Karen Heart ผู้คนที่อยู่ในแวดวงบาร์เบียร์ของเชียงใหม่มานานเล่าว่า ในช่วงประมาณปี 2526-2527 มีการเปิดบาร์เพื่อขายเครื่องดื่มให้กับลูกค้าชาวต่างประเทศที่เป็นกลุ่มลูกค้าในบริษัททัวร์ที่เจ้าของคุ้นเคย ช่วงเวลานั้นยังไม่มีพนักงานหญิงทำหน้าที่บริการทางเพศแต่อย่างใด มีแต่เพียงพนักงานเสิร์ฟ และพนักงานเสิร์ฟจำนวนหนึ่งได้รู้จักชอบพอกับชาวต่างประเทศ ก็ขยายตัวออกไปเปิดบาร์ของตนเอง บาร์เบียร์กลุ่มแรก ๆ จึงตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจายบนถนนสายท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ถนนยานประตู่ท่าแพ และบริเวณไนท์บาร์ชา

จนกระทั่งในราวปี 2530 ได้มีการเปิดพื้นที่ใหม่อย่างชัดเจนมากขึ้นในบริเวณประตูท่าแพ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาใช้บริการกันมากในย่านไนท์บาร์ชา บาร์เบียร์ในพื้นที่แห่งใหม่เรียกกันว่า “บาร์เบียร์เซ็นเตอร์” ผู้บุกเบิกพื้นที่รายแรกเป็นผู้หญิงซึ่งเคยมีประสบการณ์ในการทำงานและเปิดบาร์เบียร์ย่านพัฒน์พงษ์มาก่อน เธอจึงตัดสินใจติดต่อกับเจ้าของที่ดินเพื่อขอเช่าที่สร้างบาร์เบียร์เซ็นเตอร์ โดยแบ่งพื้นที่เป็นล็อก ๆ แต่ละบาร์จะมีเคาน์เตอร์และเก้าอี้นั่งอยู่โดยรอบ ส่วนพื้นที่ตรงกลางทำเป็นเวทีมวย ซึ่งเลียนแบบมาจากที่เคยมีประสบการณ์จากพัฒน์พงษ์ และเป็นการสร้างจุดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

ช่วงเวลานี้เองความต้องการผู้หญิงเพื่อมาบริการนั่งดื่มค้อย ๆ ทயอยเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนบาร์เบียร์ที่ขยายตัว อาจกล่าวได้ว่าบาร์เบียร์เซ็นเตอร์เป็นย่านคึกคักอยู่ได้ราว 5-6 ปี กิจการเริ่มซบเซาแต่ยังคงดำเนินต่อไป พร้อมกับขยายตัวของบาร์ในแถบถนนลอยเคราะห์

ความคึกคักของบาร์เบียร์ในแต่ละย่านเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามเทคนิคและความสามารถของเจ้าของกิจการ และที่สำคัญคือการบอกต่อ ๆ กันของลูกค้า ดังเช่นที่เจ้าของกิจการบาร์เบียร์แห่งหนึ่งเล่าว่า ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2532 มีการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง แอร์อเมริกา ในเชียงใหม่ คณะทำงานภาพยนตร์ได้มาเที่ยวบาร์เบียร์ในย่านลอยเคราะห์ ทำให้ในปีถัดมาบาร์เบียร์ย่านนี้เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมากขึ้น

ในปัจจุบัน เชียงใหม่ มีสถานบันเทิงประเภทที่จัดว่าเป็นบาร์เบียร์อยู่รวมทั้งหมด 2 ย่านใหญ่ ๆ ด้วยกัน ย่านแรก ได้แก่ ไนท์บาร์ซ่า ซึ่งแบ่งออกเป็นสองบริเวณ ได้แก่ บริเวณไนท์บาร์ซ่า และบริเวณโรงแรมเชียงใหม่

ย่านที่สองคือ ย่านประตูท่าแพ ประกอบด้วยบาร์เบียร์เซ็นเตอร์ ซึ่งภายหลังจากความซบเซามานหลายปี เมื่อปลายปี 2542 ได้ทำการปรับปรุงซ่อมแซมเพื่อเรียกลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกครั้ง นอกจากนี้สองฝั่งถนนย่านประตูท่าแพมีบาร์เบียร์ตั้งอยู่ห่างกันประปราย มีทั้งในตรอกเล็กในซอยและริมถนนใหญ่ แต่ย่านที่ถือว่ากำลังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในช่วงปี 2541-2543 คือบาร์เบียร์ในบริเวณถนนลอยเคราะห์ บริเวณดังกล่าวนี้มีบาร์เปิดตั้งอยู่เรียงรายทั้งสองฝั่งถนนราว 20 แห่ง และมีบาร์อะโกโก้อยู่หนึ่งแห่ง¹

การเปิดธุรกิจบาร์เบียร์ เจ้าของคนแรกๆ เริ่มกิจการมักใช้วิธีการเช่าหรือเช่าตามสัญญาจากเจ้าของที่ดินและปรับปรุงตึกแถว หรือพื้นที่นั้นเพื่อเปิดบาร์ โดยใช้เงินลงทุนในราวหนึ่งถึงสองแสนบาท แต่ปัจจุบันต้นทุนสูงมากขึ้นราวสามแสนบาท เนื่องจากพื้นที่ในการเปิดบาร์เบียร์มีน้อยลง การเช่าหรือเช่าตึกแถวมีราคาแพงขึ้น การเปลี่ยนโอนกิจการบาร์เบียร์ก็มีสูงมาก เจ้าของบาร์เบียร์ส่วนใหญ่เคยผ่านชีวิตการทำงานในแวดวงบาร์เบียร์มาก่อน ผู้หญิงที่ทำงานบาร์มาช่วงเวลาหนึ่งเมื่อพบสามีหรือแฟนชาวต่างประเทศ และต้องการหาอาชีพใหม่ มักจะเลือกวิธีการทำธุรกิจบาร์เบียร์ เพราะเห็นว่าเป็นช่องทางที่ตนคุ้นเคย และเป็นธุรกิจที่ไม่ต้องใช้ต้นทุนสูง รวมทั้งไม่มีความยุ่งยากในการบริหารงานมากนัก เพียงแค่ขายเครื่องดื่มและมีผู้หญิงมาทำหน้าที่บริการซึ่งไม่จำกัดจำนวน อาจมีเพียงหนึ่งคนจนกระทั่งถึงยี่สิบคนก็ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของบาร์เบียร์

แต่แล้วเมื่อเปิดบาร์ไปช่วงเวลาหนึ่ง ผู้หญิงอาจพบความยุ่งยากในการบริหารธุรกิจที่ตนไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน บางคนอาจต้องติดตามสามีไปต่างประเทศ หรือ เลิกรากับสามี หรือมีความจำเป็นอื่นใด การแข่งธุรกิจให้กับคนใหม่ ๆ ที่ต้องการเข้ามาเลื่อนสถานะมาสู่การเป็นเจ้าของกิจการจึงเกิดขึ้นวนเวียนไปมา ภายได้สถานที่เดิมแต่ตั้งชื่อบาร์เบียร์เสียใหม่พร้อมกับปรับปรุงร้าน

¹ ในจังหวัดเชียงใหม่มีบาร์อะโกโกีสองแห่งที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ แห่งแรกอยู่ใกล้ประตูท่าแพ และแห่งที่สองอยู่ใกล้ไนท์บาร์ซ่า

ตามกำลังทุน ดังนั้นในช่วงเริ่มต้นของเทศกาลท่องเที่ยวคือในราวปลายเดือนกันยายน จึงมักพบเห็นการเปิดบาร์เบียร์ใหม่รวมทั้งบาร์เบียร์แห่งเก่าภายใต้ชื่อใหม่เกิดขึ้นทุกปี

บาร์เบียร์ในเชียงใหม่มีทั้งบาร์เบียร์ที่มีขนาดใหญ่และบาร์เบียร์ขนาดเล็ก ดังที่ทราบแล้วว่า บาร์เบียร์เน้นการขายเครื่องดื่ม จึงไม่ยุ่งยากมากนัก บาร์เบียร์บางแห่งมีขายเฉพาะเหล้าและเบียร์เท่านั้น ไม่มีเครื่องดื่มประเภทค็อกเทลเนื่องจากต้องใช้ต้นทุนจำนวนหนึ่งในการจัดหาเหล้าต่างประเทศหลากหลายยี่ห้อและต้องอาศัยความรู้ในการผสมเหล้า บาร์เบียร์ที่มีขนาดเล็กมักจะเลือกที่ตั้งอยู่ในตรอก ซอก ซอย และมีผู้ให้บริการจำนวนน้อย บางแห่งมีผู้ให้บริการเพียงหนึ่งคน พนักงานแคชเชียร์หนึ่งคน บางบาร์เจ้าของร้านทำหน้าที่เป็นแคชเชียร์ด้วยตนเอง

สำหรับบาร์เบียร์ที่มีขนาดใหญ่โดยส่วนมากจะมีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งถึงสองคูหา มีผู้ให้บริการนั่งดื่มจำนวนตั้งแต่ 5-25 คน โดยจำนวนผู้ให้บริการจะเพิ่มมากขึ้นในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวประมาณปลายเดือนกันยายนจนกระทั่งถึงหลังเทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายน บาร์เบียร์ที่มีขนาดใหญ่จะมีกิจกรรมในร้านหลายอย่าง เช่น การเล่นเกมเกอร์ การปาเป้า มีเคเบิลทีวีรับรายการต่างประเทศ บางแห่งดึงดูดลูกค้าด้วยการเล่นดนตรี

ส่วนบาร์ในย่านบาร์เบียร์เซ็นเตอร์มีลักษณะพิเศษออกไป คือ มีจัดแสดงการชกมวยบนเวที มีบาร์เบียร์บางแห่งที่เปิดแสดงคาบาร์เรตินละลอรอบ เป็นต้น การจัดพื้นที่ในบาร์เบียร์เซ็นเตอร์จะแตกต่างจากบาร์เบียร์แห่งอื่น ๆ ที่มีร้านของตนเป็นเอกเทศ แต่ในบาร์เบียร์เซ็นเตอร์บาร์แต่ละแห่งอยู่ในลิ้นคเล็ก ๆ ติดกับบาร์อื่น ๆ ในพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยมีเวทีมวยอยู่ตรงกลาง แต่ละร้านในบาร์เบียร์เซ็นเตอร์จะมีผู้ให้บริการไม่มากนัก บางร้านมีพนักงานเพียงสองคนทำหน้าที่นั่งดื่ม ผสมเหล้า และขายบริการทางเพศด้วย บาร์เบียร์เซ็นเตอร์จึงมีลักษณะค่อนข้างแออัด ใกล้เคียงกับบาร์เบียร์ย่านไนท์บาสาร์ที่ตั้งเรียงรายติดกันอยู่ในซอกเล็ก ๆ และมีผู้ให้บริการแห่งละ 2-3 คน

สำหรับบาร์เบียร์ในบริเวณพื้นที่ลานกว้างข้างโรงแรมเชียงใหม่พลาซ่า เพิ่งมีการก่อสร้างเสร็จในช่วงปี 2542 มีลักษณะเป็นบูทเล็ก ๆ อยู่ติดกันหลายสิบบูท พื้นที่บริเวณนี้โอ่งกว่าบาร์เบียร์ย่านไนท์บาสาร์และบาร์เบียร์เซ็นเตอร์ย่านประตูท่าแพ เจ้าของกิจการกลุ่มหนึ่งไปเปิดบาร์ใหม่นานนี้ พยายามที่จะหาเอกลักษณ์ของบาร์เบียร์ในแถบนี้ เช่น เป็นการเปิดร้านของบาร์เกย์หลาย ๆ ร้านอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน และบาร์เบียร์ที่มีภาษาญี่ปุ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจัดแบ่งประเภทของบาร์เบียร์ ในสายตาของชาวต่างประเทศมีมุมมองแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และชอบท่องเที่ยวราตรี มัก

มีความคุ้นเคยและเลือกไปเที่ยวบาร์ที่ตนเองเป็นลูกค้าประจำอยู่ การตระเวนเที่ยวเพื่อหาผู้หญิงบริการหน้าใหม่ ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่กระนั้นลูกค้ากลุ่มนี้ก็มักจะกลับไปนั่งดื่มบาร์ที่ตนเป็นลูกค้าประจำ

แต่เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวไม่ได้มีเฉพาะกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักเท่านั้น ดังนั้นกลุ่มที่ใช้ภาษาอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน หรืออิตาลีนั้น มักมีบาร์เฉพาะของกลุ่มตน ซึ่งส่วนใหญ่ลูกค้าจะรู้จักว่าบาร์ใดที่เจ้าของบาร์สามารถสื่อสารในภาษาของตนได้

นอกจากการจัดแบ่งบาร์ตามภาษาที่ใช้สื่อสารแล้ว ลูกค้ายังแยกแยะด้วยว่าบาร์เบียร์บางแห่งเน้นการขายบริการทางเพศมากจนเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของลูกค้าที่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่หรือเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี มักมีความรู้สึกตรงกันว่า ผู้หญิงบาร์เบียร์ในย่านศูนย์กลางโดยเฉพาะถนนลอยเคราะห์ ตลอดจนถึงเจ้าของบาร์เบียร์บางแห่งในย่านนี้เน้นการมีผู้หญิงให้บริการทางเพศเป็นการเฉพาะจนมีลักษณะเร่งเร้าลูกค้ามากจนเกินไป ขณะที่บาร์เบียร์ส่วนหนึ่งโดยเฉพาะบาร์เบียร์แถบรอบนอก ปล่อยให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้าและผู้หญิงดำเนินไปตามสภาพ หรือเป็นการรุกเร้าที่ไม่ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าตนเองโดนรุกราน การตัดสินใจในการซื้อขายทางเพศ อย่างไรก็ตามทัศนคติเช่นนี้มักจะมาจากนักท่องเที่ยวที่มีความรู้และเข้าใจในเรื่องการซื้อขายบริการทางเพศ ซึ่งพยายามไม่เลือกผู้หญิงที่มีประสบการณ์ ผ่านการทำงานมามาก เพราะสามารถต่อรองราคากับลูกค้าได้ดี

ดังที่ได้เกริ่นไปบ้างว่า ผู้หญิงบาร์เบียร์กลุ่มหนึ่งเมื่อได้พบลูกค้าชาวต่างประเทศที่รับเลี้ยงดู ส่วนหนึ่งนิยมมาเปิดกิจการบาร์เบียร์ ดังนั้น เจ้าของธุรกิจบาร์เบียร์ส่วนใหญ่จึงมักเป็นการลงทุนของชาวต่างประเทศผ่านผู้หญิงไทยที่เป็นแฟนหรือภรรยาในขณะนั้น บาร์เบียร์บางแห่งทั้งสามีภรรยาช่วยกันบริหารธุรกิจ เช่นในกรณีที่สามีเป็นชาวเยอรมันและมาดูแลกิจการ ก็จะมีส่วนดึงดูดให้ลูกค้าชาวเยอรมันโดยเฉพาะกลุ่มที่เดินทางมาครั้งแรก ๆ และไม่สามารถสื่อสารภาษาอื่นได้ หันมาใช้บริการบาร์ดังกล่าวรวมทั้งแนะนำถึงเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทยผ่านมุมมองของเพื่อนร่วมชาติกำเนิด แต่ไม่ใช่บาร์เบียร์ทุกแห่งเสมอไปที่ทั้งฝ่ายชายเข้ามาร่วมบริหารกิจการ บาร์เบียร์หลายแห่ง ฝ่ายชายเพียงแค่ให้เงินทุน ผู้หญิงไทยเป็นฝ่ายบริหารกิจการเอง และโดยมาก ผู้หญิงจะชักชวนพี่น้องมาร่วมงานเพื่อให้ช่วยดูแลเรื่องเงินทอง

นอกจากนี้ยังมีบาร์เบียร์จำนวนหนึ่งที่เจ้าของกิจการโดยมากเป็นผู้หญิงจะลงทุนเก็บหอมรอมริบหรือหยิบยืมเงินทองจาก “สปอนเซอร์”² หรือญาติพี่น้องเพื่อนฝูงของเธอมาลงทุนเปิดกิจการ

² สปอนเซอร์ หมายถึง ลูกค้าประจำที่มักจะให้ความช่วยเหลือด้วยความเสน่หายามเมื่อเธอต้องการ จะอธิบายประเด็นนี้อีกครั้งในบทที่กล่าวถึงระดับการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิง

บาร์เบียร์ บาร์เบียร์ในกลุ่มหลังนี้มักจะอยู่ยาวนานกว่าบาร์เบียร์ในสองแบบแรก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะความตั้งใจจริงในการลงทุนหยาดเหงื่อและเม็ดเงินของตนเองในการทำธุรกิจจึงต้องพยายามให้อยู่รอด มากกว่าการทำเล่น ๆ ตามแฟชั่นเนื่องจากเห็นว่าเป็นการลงทุนน้อยและได้เงินเร็วเท่านั้น

ระยะหลังเจ้าของบาร์เบียร์หลายแห่งพูดตรงกันว่า การทำธุรกิจบาร์เบียร์ไม่ได้กำไรเฟื่องฟูดังเช่นเมื่อหลายปีก่อนอีกแล้ว ส่วนหนึ่งอธิบายว่าเป็นเพราะพิษเศรษฐกิจที่ถูกค้าขายต่างประเทศประหยัดการใช้จ่าย ส่วนหนึ่งเห็นว่า เป็นเพราะลูกค้าวันเกรงกิตติศัพท์ชื่อเสียงของหญิงไทยที่ขอบชุดริตฝรั่ง แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเพราะปัจจุบันปริมาณบาร์เบียร์มีมากจนกระทั่ง “ผู้หญิงบาร์รวม ๆ กันมากกว่าฝรั่งที่มาเที่ยวเสียอีก”

ในแง่ตามกฎหมายนั้น การเปิดธุรกิจบาร์เบียร์จะต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แต่บาร์เบียร์ขนาดเล็กมักจะมีเพียงใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อและสุราเท่านั้น มีเพียงบาร์เบียร์ที่เขาติดแถวเป็นกิจลักษณะจึงจะจดทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

สำหรับเวลาเปิดปิดบาร์ มักมีข้อกำหนดทำให้ปิดบริการในช่วงไม่เกินสองนาฬิกาของวันใหม่ แต่บาร์เบียร์หลายแห่งสามารถเปิดได้จนกระทั่งถึงรุ่งเช้าโดยใช้วิธีส่งส่วยเป็นรายเดือน ๆ ละประมาณ 500 บาท รวมถึงการช่วยเหลือต่าง ๆ ตามการร้องขอของเจ้าหน้าที่ เช่น ในช่วงวันตำรวจแห่งชาติ จะมีนายตำรวจชั้นผู้น้อยมาบอกกับเจ้าของบาร์ล่วงหน้าว่า เจ้านายอยากจะขอเหล้าไปลมหอบ และย้ำว่า “ขอเป็นเหล้าดีหน่อย” ซึ่งเจ้าของบาร์จะเข้าใจทันทีว่าหมายถึงเหล้ายี่ห้อต่างประเทศ

2. ปุ่มหลังของผู้หญิง

งานศึกษากลุ่มผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศกับชาวต่างประเทศในสถานบริการประเภทบาร์และคอฟฟี่ช็อปในกรุงเทพฯ ของ Eric Cohen พบว่า ปุ่มหลังของผู้หญิงบาร์เบียร์ไม่แตกต่างจากชองหรืออาบอบนวดมากนัก แต่โดยเฉลี่ยจะมีอายุมากกว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยมาจากชนบท โดยเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้หญิงทั้งหมดผ่านการมีสามีคนไทยและมีลูกมาแล้ว นอกจากนี้ผู้หญิงยังไม่เคยผ่านการขายบริการทางเพศกับลูกค้าชาวไทยมาก่อน (Cohen, 1993: 157-158)

ในการศึกษาครั้งนี้ พบปุ่มหลังไม่แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมามากนัก การตัดสินใจของผู้หญิงในการก้าวเข้าสู่ชีวิตการทำงานกลางคืนในบาร์เบียร์ เป็นการตัดสินใจที่ถูกบังคับโดยโครงสร้างทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางวัฒนธรรมที่ผู้หญิงเผชิญปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาในบริบทครอบครัว นับตั้งแต่การสูญเสียคนรัก ความไม่รับผิดชอบ ความประพฤติของ

ผู้เป็นสามีที่ล้มละเลเทเมา ดิตยาเสพยิตติ ฝ่ายชายมีผู้หญิงอื่น เป็นต้น ปัญหาในเชิงสาเหตุที่มีส่วนผลักดันให้ผู้หญิงเข้าสู่การทำงานในบาร์เบียร์ดูจะไม่แตกต่างจากการเข้าสู่การทำงานในสถานบริการทางเพศประเภทอื่น ๆ (คุลีมาน, 2537: 195-200)

จากการพูดคุยกับผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์ เชียงใหม่ จำนวน 20 คน พบภูมิหลังที่สามารถแยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ภูมิลำเนาเดิม วัย และการศึกษา

ในบรรดาผู้หญิงบาร์เบียร์ 20 คน เป็นผู้หญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดทางภาคเหนือทั้งหมด 18 คน ได้แก่ ผู้หญิงที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 8 คน รองลงมาได้แก่จังหวัดเชียงราย จำนวน 5 คน ผู้หญิงที่มีบ้านเดิมในจังหวัดลำปาง 2 คน ในจังหวัดพะเยา ลำปางและแพร่จังหวัดละหนึ่งคน อีกสองคนที่เหลือคนหนึ่งมีบ้านเดิมอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรีและปราจีนบุรี ในจำนวนนี้มีผู้หญิงที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซู จำนวน 3 คน

ในประเด็นอายุของผู้หญิงที่อยู่ในกลุ่มศึกษา พบว่า ผู้หญิงที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีจำนวน 3 คน คืออยู่ในช่วงอายุ 42-45 ปี ส่วนผู้หญิงที่มีอายุอยู่ในช่วง 31-39 มีจำนวน 6 คน สำหรับผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 21-29 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 11 คน ผู้หญิงที่มีอายุมากที่สุดในกลุ่มศึกษาอายุ 45 ปี ส่วนผู้หญิงที่อายุน้อยที่สุด อายุ 21 ปี

สำหรับการศึกษาของผู้หญิงพบว่า ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงสุดเรียนจบชั้นมัธยมปลายจำนวน 1 คน ผู้หญิงที่เรียนจบมัธยมต้นจำนวน 2 คน ผู้หญิงที่กำลังอยู่ระหว่างการเรียนหลักสูตรมัธยมต้นของการศึกษานอกระบบจำนวน 2 คน ผู้หญิงที่เรียนถึงชั้นมัธยมปีที่สองจำนวน 2 คน ผู้หญิงที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 6 คน และผู้หญิงที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 3 คน และผู้หญิงที่ไม่มีวุฒิการศึกษาและอ่านออกเขียนได้เล็กน้อยจำนวน 4 คน

2. สัมพันธภาพเพศกับผู้ชายไทยและชีวิตครอบครัว

ในกลุ่มศึกษา พบว่าผู้หญิงทั้งหมดผ่านการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายไทยมาแล้วทั้งหมด ผู้ชายที่มีฐานะเป็น “แฟน” ในความหมายที่ว่า มีความรัก ความสนิทสนม และมีเพศสัมพันธ์กัน แต่ไม่ได้อยู่กินด้วยกันแบบตั้งครอบครัว มีจำนวน 4 คน ที่เหลือเป็นผู้หญิงที่ผ่านการมีชีวิตครอบครัวในสถานภาพที่เป็นเมียและแม่ทั้งหมด แต่ปัจจุบันทุกคนยุติความสัมพันธ์แบบถาวรกับบุคคลที่เรียกว่า “สามี” แล้ว มีผู้หญิงเพียงคนเดียวที่เป็นม่ายเนื่องจากสามีเสียชีวิตก่อนมาทำงานในบาร์เบียร์

3. ผู้หญิงกับประสบการณ์การทำงาน

ผู้หญิงทั้งหมดเคยผ่านประสบการณ์การทำงานอื่น ๆ มาแล้วทั้งสิ้น ลักษณะงานเดิมมีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านให้กับสามีและครอบครัว ผ่านการทำงานขายของตามร้าน หรือห้างสรรพสินค้าเล็ก ๆ มาก่อน บ้างเคยทำงานรับจ้างตามบ้านพัก เป็นคนทำความสะอาด รับจ้างเลี้ยงเด็ก ทำงานในไร่ นา ทำงานก่อสร้าง ในบรรดาผู้หญิงทั้งหมด มีผู้หญิง 4 คนที่ผ่านประสบการณ์การขายบริการทางเพศกับผู้ชายไทยมาก่อน ได้แก่ ชอง คาเฟ่ ร้านอาหารคาราโอเกะ และอาบอบนวด

สำหรับประสบการณ์การทำงานบาร์เบียร์ของผู้หญิงในกลุ่มศึกษา เป็นผู้หญิงที่เพิ่งเข้าสู่การทำงานบาร์เบียร์ช่วงเดือนแรก จำนวน 3 คน ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ไม่ถึงหนึ่งปี จำนวน 3 คน ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-2 ปี จำนวน 10 คน ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ 3-4 ปี จำนวน 1 คน ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ประมาณ 8 ปี มีจำนวน 2 คน และผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการทำงานบาร์เบียร์ที่พัทยารวมทั้งการทำงานบาร์เบียร์ในเชียงใหม่ราว 15 ปี จำนวน 1 คน

จากข้อมูลพื้นฐานของผู้หญิงบาร์เบียร์พบว่า ผู้หญิงทั้งหมดล้วนมีประสบการณ์การทำงานในแบบต่าง ๆ มาแล้วและงานแต่ละแบบล้วนแต่มีรายได้ที่ค่อนข้างจำกัด การค้าประเวณีจึงกลายเป็นยุทธวิธีของผู้หญิงเพื่อพยายายความอยู่รอดทางเศรษฐกิจและกลายเป็นโอกาสที่เอื้อประโยชน์โดยเปรียบเทียบกับงานอื่น ๆ ภายใต้ทางเลือกที่มีอยู่อย่างจำกัดสำหรับผู้หญิง นอกจากนี้ผู้หญิงยังเผชิญกับปัญหาความสัมพันธ์ในชีวิตครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ชายที่เป็นสามีและภาระความรับผิดชอบในความเป็นแม่และความเป็นลูกสาว (Thanh-Dam, 1983 . นิตยสาร ,2540)

แต่กระนั้นเงื่อนไขทางเศรษฐกิจดังกล่าวก็ดูจะไม่ใช่ว่าแรงผลักดันให้เข้าสู่การทำงานในบาร์เบียร์ จนกระทั่งเมื่อผู้หญิงได้รู้จักมักคุ้นกับบุคคลที่ทำงานอยู่ในแวดวงบาร์เบียร์และเห็นว่าชีวิตของผู้คนเหล่านั้นซึ่งเคยมีมุมมองหลังที่ใกล้เคียงกับพวกเขา เผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตแบบเดียวกับเธอ เมื่อทำงานกลางคืนในบาร์เบียร์ไปได้ช่วงหนึ่งแล้วกลับมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น หลุดพ้นจากการใช้ชีวิตอย่างจนตรอกไม่มีทางเลือกกับสามีที่ไม่มีความรับผิดชอบ ดังเช่น

ก้อย ลาวเฉียงรายวัย 22 ปี บอกว่า ป้าของเธอซึ่งอยู่ในวัยราว 40 เศษ ๆ พาก้อยมาสมัครงานที่บาร์เบียร์ในเชียงใหม่ เธอเพิ่งแยกทางกับสามีได้ราวสี่เดือน ลูกน้อยวัยขวบเศษขณะนี้อยู่ในความดูแลของยาย

เธอเล่าว่าตนเองแต่งงานเร็วตั้งแต่อายุ 17 ปีเท่านั้น ช่วงเวลาหลายปีในชีวิตการแต่งงาน ก้อยอาศัยอยู่กับครอบครัวของสามีซึ่งเปิดร้านขายของชำเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง เธอช่วยงานในครอบครัว โดยปกติสามีไม่ได้แสดงความรับผิดชอบเรื่องใด ๆ ในชีวิตความเป็นไปของครอบครัว เธอจึงใช้ชีวิตกับครอบครัวของสามีมากกว่า ซึ่งเธออยู่ด้วยความรู้สึกไม่สบายใจมากนัก จนกระทั่งพบว่าวันหนึ่ง สามีของเธอติดยาบ้า แม้เธออ่อนวอนรบเร้าให้ยุติการเสพย์เพียงใด ก็ไม่เป็นผล ด้ายเส้นบาง ๆ ของชีวิตครอบครัวจึงขาดลง ก้อยตัดสินใจหลบหลีกกลับมาอยู่กับแม่ ปัญหาเศรษฐกิจจึงติดตามเป็นเงา และภาระดังกล่าวยังคงต้องอยู่กับเธอต่อไปจนกว่าลูกน้อยจะเติบโตที่จะหาเลี้ยงชีพเองได้ ก้อยอยู่บ้านเลี้ยงลูกหลายเดือน จนกระทั่งวันหนึ่ง เพื่อนของป้าได้มาถามไถ่เธอว่า จะอยู่บ้านแบบไร้อนาคตและไม่มีจะกินอย่างนี้ต่อไปหรือหรือ พร้อมกับชักชวนเธอไปทำงานบาร์เบียร์ในเชียงใหม่ ระหว่างการชักชวนของป้า แม่ของเธอก็อยู่เหตุการณ์ด้วย เพื่อนของป้าเล่าว่า ไปทำงานนั่งดื่มกับฝรั่งในบาร์เบียร์ ไม่มีอะไรน่ากลัว เรื่องภาษาอังกฤษก็ไม่ต้องกลัว ขนาดเพื่อนของป้าซึ่งไม่มีความรู้อะไรเลยยังฝึกฝนจนพูดภาษาอังกฤษได้ ถ้าไม่อยากไปกับแขกก็ไม่ต้องไป และถ้าเธอเอาใจแขกดี ๆ สักวันหนึ่งอาจโชคดีได้ผัวฝรั่ง

หญิงสาวใช้เวลาใคร่ครวญอยู่สองสามวัน เธอเริ่มจากความคิดที่ว่า เธอจะไปทำงานอะไรได้บ้าง บ้านไม่มีที่ดินทำกิน ตัวเธอแม้จะโชคดีได้เรียนถึงชั้นมัธยมศึกษา แต่เธอแทบไม่เคยใช้ความรู้ของเธอที่ร่ำเรียนมา ตั้งแต่ออกจากโรงเรียน ก้อยไม่เคยทำงานที่ไหน หลังจากนั้นไม่นาน เธอก็แต่งงานไปอยู่บ้านของสามี ท้ายที่สุด เธอตัดสินใจตามคำแนะนำของเพื่อนป้า ก่อนออกจากบ้าน เธอบอกกับแม่ให้ช่วยดูแลลูกชายให้ด้วย เธอจะทำงานส่งเงินกลับมาบ้าน แม่บอกสั้น ๆ เพียงว่า “รักษาดูดี ๆ ก็แล้วกันลูก”

ปุมหลังของผู้หญิงที่ตัดสินใจก้าวเข้ามาทำงานในบาร์เบียร์ไม่แตกต่างไปจากก้อยมากนัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรุนแรงทางกายและจิตใจในการปฏิบัติระหว่างสามีภรรยา ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ความพยายามดิ้นรนในการมีชีวิตที่ดีขึ้น ทุกคนล้วนแต่เดินเข้าถนนสายนี้ด้วยเหตุผลที่เป็นความจำเป็นเฉพาะที่ใกล้เคียงกัน และทุกคนต่างรู้ดีว่าพวกเขาจะต้องถูกตราหน้าในโลกใหม่ ผู้หญิงบาร์เบียร์หลายคนระบายความในใจในลักษณะเดียวกัน เมื่อมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ศึกษาในช่วงเวลาหนึ่งว่า “เกลียดที่สุด ถามมาได้ว่า ทำไมถึงมาทำงานแบบนี้ อย่างเธอน่าจะหางานที่ดีกว่านี้ทำได้”

เมื่อให้ผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีประสบการณ์ในงานหลายปีระบายความว่า ทำไมเธอถึงเกลียดคำถามดังกล่าว เธออธิบายว่า คำถามลักษณะนี้เหมือนเป็นการตอกย้ำว่า เธอมาทำงาน “เลว ๆ” แบบนี้ได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่ในชีวิตปกติแล้ว เธอไม่ได้รู้สึกเลวร้ายมากเท่ากับช่วงเวลาที่เธอต้องตอบ

คำถามซ้ำซากเหล่านี้ แต่ในชีวิตจริงอีกเช่นกันที่พวกเธอไม่ได้มีโอกาสเผยความในใจต่อผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้าตรงไปตรงมาดังเช่นความรู้สึกในใจ หากแต่เธอได้เริ่มต้นเล่า โศกนาฏกรรมซ้ำซากของชีวิตครั้งแล้วครั้งเล่ากับใครก็ตามที่คาดหวังว่าจะได้รับฟัง

3. การแยกแยะประเภทลูกค้าจากมุมมองของผู้หญิง

นอกจากบาร์เบียร์จะเสนอบริการขายเครื่องดื่ม และบริการผู้หญิงไว้ทำหน้าที่คอยนั่งดื่ม เป็นคู่สนทนาแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อความบันเทิงของลูกค้า เช่น โต๊ะสนุกเกอร์ การติดตั้งสัญญาณดาวเทียมที่รับรายการต่างประเทศ สำหรับผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์ นอกเหนือจากงานหลักที่ทำหน้าที่นั่งดื่ม และพูดคุยกับลูกค้าแล้ว ผู้หญิงยังมีเป้าหมายปลายทางอยู่ที่การขายบริการทางเพศ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกบาร์เบียร์ และถือเป็นมิติที่เป็นความสับสนเนื่องระหว่างลูกค้ากับผู้หญิง โดยที่ทางร้านไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่าบริการทางเพศ หรือการแบ่งสรรรายได้ดังกล่าว มีเพียงการวางกฎเกณฑ์ไว้ว่า หากลูกค้าต้องการพาผู้หญิงออกไปนอกบาร์ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับทางบาร์ในจำนวนหนึ่งที่เรียกว่าค่าเปย์บาร์ราว 200 บาท

Cohen (1993) เสนอแนวคิดที่เรียกว่า “การค้าประเวณีที่มีจุดมุ่งหมายแบบเปิด (Open-ended prostitution) ภายใต้บริบทที่ลูกค้าเป็นนักท่องเที่ยวตะวันตก หมายความว่า ความสัมพันธ์ในการค้าประเวณีของผู้หญิงกับลูกค้ามีลักษณะพิเศษ คือผู้หญิงไม่ได้แสดงออกในลักษณะที่มุ่งเพื่อการค้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้แสดงความชอบพอในตัวลูกค้า ซึ่งการแสดงออกที่มีมิติในเรื่องอารมณ์ความรู้สึกมาเกี่ยวข้องนั้น เชื่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าต่อไปในอนาคต พัฒนาการของความสัมพันธ์จะค่อย ๆ สั่นคลอนโดยมีความผสมปนเปในเรื่องเงินทองกับอารมณ์ความรู้สึกของทั้งสองฝ่าย และสับสนเนื่องจากเงื่อนไขการทำงานบาร์ที่การขายบริการทางเพศต้องอาศัยทักษะของผู้หญิงเอง ผู้หญิงจึงมีฐานะเป็นคนที่ทำงานที่มีอิสระ (Independent operators) ซึ่งความอิสระนี้เองที่เปรียบเสมือนดาบสองคมทั้งในแง่ที่เป็น “โอกาส” และ “ความเสี่ยง” ไปพร้อม ๆ กัน

ด้วยเหตุนี้ขั้นตอนที่เกิดขึ้นนับแต่การเริ่มปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่ก้าวเข้าร้าน ตลอดจนการสั่งเครื่องดื่มและการพูดคุย การแสดงกริยา ท่าทางระหว่างคู่ปฏิสัมพันธ์ จึงเป็นขั้นตอนของการประนีประนอมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ ผู้หญิงที่ทำหน้าที่บริการ

จากการสังเกตและพูดคุยกับผู้หญิงในพื้นที่ศึกษา พบว่า ผู้หญิงมีวิธีการแยกแยะกลุ่มลูกค้าออกเป็นสี่ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรกเป็นการแบ่งตามประเทศที่มาของลูกค้า ลักษณะที่สอง เป็นการแบ่งตามปัญหาที่ผู้หญิงเผชิญในเรื่องการจ่ายค่าบริการ ลักษณะที่สาม เป็นการแบ่ง

ตามประสบการณ์ของลูกค้าเกี่ยวกับเมืองไทย และลักษณะที่สื่เป็นการแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการมาเที่ยวบาร์เบียร์ของลูกค้า

ลักษณะแรก เป็นการแบ่งกลุ่มลูกค้าตามแถบประเทศที่มาของลูกค้า เช่น ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการคลุกคลีกับลูกค้าชาวต่างประเทศในช่วงเวลาหนึ่ง จะสามารถคาดเดาคุณลักษณะร่วมของลูกค้า ทำให้มีภาพตายตัวกับลูกค้าในประเทศต่าง ๆ เช่น ลูกค้าชาวอังกฤษจะทำท่าหยิ่งในตอนแรก แต่ต่อมาเมื่อเริ่มมีความคุ้นเคยกันมากขึ้นจะเริ่มมีความเป็นกันเอง ลูกค้าชาวฝรั่งเศส จะมีลักษณะเฮฮา เป็นกันเองมากกว่า ลูกค้าชาวสวิสเซอร์แลนด์ ค่อนข้างใจดี ลูกค้าชาวอเมริกัน ค่อนข้างดูถูกผู้หญิง การมีภาพตายตัวต่อลูกค้าประเทศต่าง ๆ นี้เป็นการแยกแยะตามประสบการณ์ของผู้หญิงแต่ละคนที่เผชิญกับกลุ่มนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นการสะสมความรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้หญิงที่ถ่ายทอดกับเพื่อนร่วมงานรุ่นหลังที่เพิ่งเข้ามาทำงาน

ลักษณะที่สอง การแบ่งกลุ่มลูกค้าในลักษณะนี้เป็นการแยกแยะจากปัญหาที่ผู้หญิงเผชิญในเรื่องการหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าตอบแทนในการบริการทางเพศ ลูกค้ากลุ่มนี้แบ่งออกเป็นสองแบบคือลูกค้าที่หวังจะมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงบริการโดยไม่ยอมจ่ายค่าบริการแต่อย่างใด และลูกค้าที่รู้กฎเกณฑ์ในการบริการโดยไม่จำเป็นต้องมีการเจรจาถึงหลักการของการบริการมากนัก ผู้หญิงบาร์เบียร์เห็นว่า ลูกค้ากลุ่มแรกมักเป็นเด็กหนุ่มที่มาจากประเทศที่เรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องความพอใจ โดยหวังว่าผู้หญิงที่ตนไปเที่ยวด้วยมีพื้นฐานอยู่ที่ความพอใจร่วมกัน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทน นอกจากนี้ลูกค้ากลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่มีเงินทองจับจ่ายใช้สอยมากนัก สำหรับลูกค้ากลุ่มที่รู้กฎเกณฑ์ในเรื่องการจ่ายค่าบริการทางเพศ โดยมากมักเป็นลูกค้าที่มีอายุ และดูเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งในเรื่องเงินทองก็มีความเป็นหลักเป็นฐานมากกว่ากลุ่มแรก

ลักษณะที่สาม วิธีแยกแยะลูกค้าในแบบนี้ ผู้หญิงจะแยกแยะลูกค้าตามประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่

- **ลูกค้ากลุ่มแรก** เป็นกลุ่มที่เพิ่งเคยมาเที่ยวเมืองไทยเป็นครั้งแรก ลูกค้ากลุ่มนี้มักเป็นที่ชื่นชอบของผู้หญิง เนื่องจากยังไม่ค่อยรู้จักเมืองไทย ทำให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายนำได้อย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้การเป็นลูกค้านำใหม่ ที่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับผู้หญิงไทยมากนัก ทำให้ลูกค้าไม่มีภาพตายตัวในเชิงลบเกี่ยวกับผู้หญิงไทย

- **ลูกค้ากลุ่มที่สอง** เป็นกลุ่มที่มาเที่ยวเมืองไทยเป็นประจำในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ในสายตาของผู้หญิง ลูกค้ากลุ่มนี้มีทั้งที่เดินทางมาเพื่อพบปะหญิงสาวที่รู้จักกันตั้งแต่ปีก่อน และเป็น

กลุ่มที่เดินทางมาพักผ่อนและพบหญิงสาวใหม่ ๆ ที่สำคัญลูกค้ากลุ่มนี้ได้ชื่อว่ามีประสบการณ์เกี่ยวกับเมืองไทย โดยเฉพาะผู้หญิงไทยในบางแง่มุมแล้ว

- ลูกค้ากลุ่มที่สาม เป็นชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในเมืองไทย บางกลุ่มอาศัยอยู่เพื่อการทำงาน หรือทำธุรกิจอยู่ในประเทศไทย บางกลุ่มเป็นชาวต่างประเทศที่เกษียณอายุการทำงานในต่างประเทศและเลือกที่จะมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย มีภรรยาเป็นคนไทย ลูกค้ากลุ่มนี้โดยมากจะรู้เรื่องเมืองไทยเป็นอย่างดี สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับผู้หญิงไทยที่เป็นลักษณะตายตัวแบบหนึ่ง โดยเฉพาะในด้านลบ ที่มองว่าผู้หญิงไทยต้องการเงินทองจากชาวต่างประเทศเท่านั้น แต่ไม่มีความจริงใจมอบให้

ลักษณะที่สี่ เป็นการแบ่งกลุ่มลูกค้าจากวัตถุประสงค์ในการมาเที่ยวบาร์เบียร์ของลูกค้า โดยลูกค้ากลุ่มแรก เป็นลูกค้ากลุ่มที่มาเพื่อนั่งดื่ม ฟังเพลงหรือเล่นสไนเกอร์ ซึ่งมีทั้งลูกค้าที่มาตามลำพังคนเดียวและลูกค้าที่มาทั้งสองคน หรือบางครั้งเป็นหมู่คณะที่มีมีคฤหบดีชาวต่างประเทศนำมา ลูกค้ากลุ่มที่สอง เป็นลูกค้าที่มาตามลำพังโดยมีเป้าหมายเพื่อที่มานั่งดื่มพูดคุยกับหญิงบริการ และนำไปสู่การซื้อขายบริการทางเพศในที่สุด

เกณฑ์ในการแบ่งแยกลูกค้าออกเป็นแบบต่าง ๆ ถือเป็นคลังความรู้ขั้นพื้นฐานในการทำงานของผู้หญิงบาร์เบียร์ เมื่อมีลูกค้าเข้ามาในบาร์เบียร์ โดยมากผู้หญิงสามารถให้เกณฑ์ดังกล่าวในการจำแนกกลุ่มลูกค้า หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นไม่ได้แยกออกจากกันแต่มีลักษณะซ้อนทับกันอยู่ ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการทำงานบาร์เบียร์จะสามารถแยกแยะได้ว่าลูกค้าที่ก้าวเข้ามาในร้านมีลักษณะเป็นแบบใด มีวัตถุประสงค์ใด และมีแนวโน้มที่เธอจะได้ประโยชน์อย่างไรจากการเข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วย การมีเกณฑ์ในการจำแนกลูกค้าดังกล่าว เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้หญิงในการเข้าถึงลูกค้าเพื่อสานความสัมพันธ์ต่อเนื่องต่อไป อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากเกณฑ์การจำแนกดังกล่าวแล้ว ในการปฏิสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าแต่ละคู่ นั้น ผู้หญิงยังมีเกณฑ์ในการประเมินลูกค้ารายบุคคลที่เธอปฏิสัมพันธ์ด้วย

4. การประเมินลูกค้า

เนื่องจากการทำงานบริการในบาร์เบียร์ มีเงื่อนไขการทำงานค่อนข้างเป็นอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกลูกค้าที่จะนั่งดื่มด้วย หรือการตัดสินใจออกไปบริการลูกค้านอกบาร์เบียร์ การตัดสินใจออกไปกับลูกค้านั้นถือเป็นการผจญภัยที่ต้องมีความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา ดังเช่นที่ผู้หญิงบาร์เบียร์ในกลุ่มศึกษาคนหนึ่งพูดว่า “เราต้องเสี่ยงตลอดเวลาว่า ไปแล้วจะเป็นยังไง จะจ่ายเงินเรามั้ย” ดังนั้นผู้หญิงจึงจำเป็นต้องประเมินและเรียนรู้จักลูกค้าในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่อยู่ในบาร์เบียร์

จากการสังเกตพบว่า ผู้หญิงจะใช้เวลาที่นั่งดื่ม สนนทนาหรือประกอบกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่นเกมส์ หรือการเล่นสไนเกอร์ เป็นช่วงเวลาในการเรียนรู้ลูกค้ารายบุคคลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจออกไปบริการทางเพศต่อไป ในงานศึกษาพบว่า ผู้หญิงมีหลักเกณฑ์ในการประเมินลูกค้าที่เธอปฏิสัมพันธ์ด้วยในบาร์เบียร์ดังนี้

หลักเกณฑ์แรก เป็นการประเมินฐานะของลูกค้า โดยพิจารณาจากสายตามองดูลักษณะภายนอกของลูกค้า เช่น ลูกค้าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานดี หรือประกอบธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ มักแต่งกายค่อนข้างสุภาพ กล่าวคือ ใส่กางเกงแล็คส์ เลือเชิร์ต มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ รับประทานเป็นต้น หรือในกรณีที่ไม่นักท่องเที่ยว การแต่งกายจะบ่งบอกถึงรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น มาเที่ยวแบบช้าเหมา หรือมาเที่ยวแบบค่อนข้างหรูหรา รวมถึงพาหนะ เช่น ลูกค้าจำนวนหนึ่งเช่ารถจักรยานยนต์ไว้เดินทาง บางคนเช่าจักรยาน หรือบางคนเดินเท้ามาเที่ยวบาร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประเมินลูกค้าผ่านบทสนทนา เช่น บทกตัญญูส่วนใหญ่ที่ผู้หญิงใช้สื่อสารเพื่อให้รู้ถึงฐานะของลูกค้าคือ สถานที่พัก หากลูกค้าที่พักแกลเข้าส์เล็ก ๆ ผู้หญิงจะประเมินว่า การใช้จ่ายเป็นไปค่อนข้างจำกัด หากพักในโรงแรมใหญ่ แลถึงฐานะการเงินที่ค่อนข้างดี หลักเกณฑ์อีกอย่างหนึ่งที่ผู้หญิงใช้ประเมินฐานะของลูกค้าคือ ลักษณะการดื่มของลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประเมินขั้นแรกจะพิจารณาจากประเภทของเครื่องดื่ม

หลักเกณฑ์ที่สอง เป็นการประเมินความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องเมืองไทยและผู้หญิงไทย การประเมินลักษณะนี้เกิดขึ้นจากบทสนทนา ที่ผู้หญิงมักเป็นฝ่ายเริ่มต้นภายหลังจากการกตัญญูหนึ่งในคำถามต้น ๆ ที่ผู้หญิงมักจะถามลูกค้า คือ คุณมาเมืองไทยครั้งแรกหรือเปล่า และบ่อยครั้งที่ถามว่า คุณพูดภาษาไทยได้หรือไม่ ไปเที่ยวที่ไหนมาบ้าง หากผู้หญิงได้รับคำตอบในทำนองที่บ่งชี้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการบริการทางเพศเกี่ยวข้อง เช่น พัทยา ภูเก็ต พัฒนพงษ์ ผู้หญิงจะเริ่มทำความเข้าใจลูกค้าว่ามีความชัดเจนเกี่ยวกับเมืองไทยและผู้หญิงไทยเพียงไร นอกจากนี้คำถามที่มีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลกับผู้หญิงมากขึ้น คือ การถามประเทศที่มาของลูกค้า คำตอบของคำถามนี้ ผู้หญิงจะนำไปเชื่อมโยงกับลักษณะเด่นของลูกค้าประเทศนั้น ๆ ตามที่เธอมีประสบการณ์หรือได้รับรู้มา

หลักเกณฑ์ที่สาม เป็นการประเมินอุปนิสัยใจคอ อาจกล่าวได้ว่า "ความใจดี" คือ ลักษณะของลูกค้าที่ดีในสายตาของผู้หญิง ระหว่างการเริ่มปฏิสัมพันธ์นับตั้งแต่ที่ผู้หญิงเริ่มต้นเข้าหาลูกค้า เธอจะเริ่มสังเกตและประเมินว่าลูกค้าใจดีหรือไม่ หรือเป็นคนตระหนี่เพียงใด นอกเหนือจากการประเมินประเภทเครื่องดื่มที่ลูกค้าสั่งแล้ว ผู้หญิงจะสังเกตว่า ลูกค้าเปรียบเทียบราคาเครื่องดื่มเพื่อที่จะสั่งดื่มหรือไม่ ปริมาณการดื่มมีความถี่เพียงใด และแสดงกิริยาที่จะยินดีเลี้ยงดื่ม

กับผู้หญิงหรือไม่ ในประเด็นนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง บ่อยครั้งที่ผู้หญิงพบว่า เธอไม่ต้องเขยปากขอให้ลูกค้าเลี้ยงดื่ม แต่เธอมักเป็นฝ่ายถูกถามว่าจะดื่มอะไรทันทีหลังจากที่ลูกค้าสั่งเครื่องดื่มของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากลูกค้าเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้สั่งเครื่องดื่ม ช่วงนี้เองที่ผู้หญิงจะต้องตัดสินใจว่าเธอควรดื่มเครื่องดื่มอะไร โดยในอันดับแรก ผู้หญิงจะพิจารณาว่า ลูกค้าดื่มเครื่องดื่มอะไรก่อน เช่นลูกค้าดื่มเบียร์ ผู้หญิงอาจจะถามลูกค้าว่าเธอดื่มเบียร์ได้หรือไม่ หรือหากลูกค้าดื่มเหล้าต่างประเทศที่มีราคาค่อนข้างแพง โดยทำท่าไม่ใส่ใจในเรื่องราคา ฝ่ายหญิงอาจจะประเมินลูกค้าในเชิงรุกต่อไปว่า เธอสามารถดื่มเหล้าต่างประเทศแบบเดียวกับลูกค้าหรือสั่งเครื่องดื่มประเภทค็อกเทลซึ่งมีราคาค่อนข้างแพงกว่าเครื่องดื่มทั่วไปได้หรือไม่ หากคำตอบเป็นไปในทางบวก ผู้หญิงจะเริ่มเรียนรู้ว่า ลูกค้ามีอุปนิสัยค่อนข้างใจดี ขั้นตอนในการเลี้ยงดื่ม นับเป็นสถานการณ์เบื้องต้นในการประเมินว่าลูกค้าเป็นคนใจดีหรือไม่ อย่างไรก็ตามการประเมินยังไม่สิ้นสุดลงเพียงแค่นี้ แต่ยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องไปสู่การตัดสินใจในการซื้อขายบริการทางเพศ

หลักเกณฑ์ที่สี่ เป็นการประเมินในเรื่องความสะอาด เนื่องจากกิจกรรมทางเพศเป็นกิจกรรมที่ต้องมีความใกล้ชิด สัมผัสเนื้อตัวในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ความสะอาดจึงเป็นเรื่องที่ผู้หญิงให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก การพิจารณาความสะอาดจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ลูกค้ากับผู้หญิงเริ่มสนทนาและทำความรู้จักกันในระหว่างการนั่งดื่ม ประเด็นที่ผู้หญิงให้ความสำคัญ ได้แก่ เรื่องกลิ่นตัว เป็นที่กล่าวขานกันมากกว่าลูกค้าชาวต่างประเทศหรือที่เรียกกันสั้น ๆ ในกลุ่มผู้หญิงว่า “พวกฝรั่ง” มักมีกลิ่นตัวค่อนข้างแรง ระหว่างการใกล้ชิดกันในบาร์เบียร์ ผู้หญิงจะเริ่มสังเกตความสะอาดของเสื้อผ้า ผม เล็บมือ บางครั้งรวมไปถึงเล็บเท้า และหลายคนให้ความสำคัญกับความสะอาดของพื้น บางครั้งการสำรวจในเรื่องความสะอาดเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนที่ลูกค้าเริ่มเดินเข้ามาในบาร์เบียร์ และบ่อยครั้งที่ผู้ศึกษาสังเกตพบว่า ผู้หญิงให้เหตุผลในการปฏิเสธการออกไปนอกบาร์กับลูกค้า เมื่อเพื่อนร่วมงานถามถึงเหตุผล เธอบอกว่า “ทนกลิ่นตัวไม่ไหว” บ้างก็ตำหนิว่า “ผมเผ้าเนื่อตัวสกปรกขนาดนี้ ให้หน้าพนักก็ไม่ไปหรอก ไม่รู้เคยอาบน้ำบ้างหรือเปล่า ชินไปด้วย มีหวังอีกวันต้องเข้าโรงพยาบาล”

⁴ Esterik (1999:284) เสนอว่า เรื่องกลิ่นตัวมีความสำคัญมาก ทำให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งให้เหตุผลที่พวกเขาเลือกทำงานในอาบอบนวดมากกว่าการทำงานในบาร์ว่า จะได้อาบน้ำลูกค้าชาวต่างประเทศก่อนจะมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ความสะอาดยังเป็นจุดขายของอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเช็กส์ในเมืองไทย

นอกเหนือจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์ส่วนบุคคลที่เป็นความพอใจเฉพาะของผู้หญิง ซึ่งจากการพูดคุยพบว่า มีสองประเด็นสำคัญ คือ เรื่องหน้าตา วัย สีมิว และในเรื่องการแสดงออกทางเพศระหว่างที่นั่งตมในบาร์เบียร์

ประเด็นเรื่องหน้าตา วัย และสีผิว เมื่อมีลูกค้าที่จัดอยู่ในเกณฑ์หน้าตาหล่อเหลาเข้ามานั่งตมในบาร์ มักมีเสียงเล็ดลอดขึ้นมาจากผู้หญิงว่า "อยากพินคนหล่อ"¹ อยู่บ่อยครั้ง แต่จากการสังเกตและพูดคุยกับผู้หญิงพบว่า แม้ว่าผู้หญิงทุกคนมีความปรารถนาที่จะได้ใกล้ชิดกับผู้ชายหน้าตาดี แต่ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนที่ตัดสินใจเข้าไปนั่งตมกับลูกค้าที่หน้าตาดีเสมอไป เพราะเป็นที่พูดกันมากกว่า คนหล่อมักจะแสดงกิริยาหยิ่งและบ่อยครั้งที่พยายามหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าบริการ รวมทั้งผู้หญิงหลายคนที่ไม่ได้อยู่ในวัยสาวหรือรูปร่างผอมบาง รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มักจะไม่ค่อยมีความมั่นใจในการเข้าหาลูกค้าที่หน้าตาดี สำหรับในเรื่องวัยของลูกค้า พบว่าผู้หญิงที่เริ่มเข้าสู่การทำงานบาร์เบียร์ในระยะแรกและอายุน้อย คืออยู่ในราวยี่สิบปีเศษ ๆ มักจะยังไม่ยอมรับลูกค้าที่มีอายุมาก เกณฑ์ในการพูดถึงความอายุมากของลูกค้า มักจะใช้เกณฑ์ที่อยู่ในวัยเดียวกับพ่อ เช่น ผู้หญิงบางคนเริ่มทำงานพูดถึงลูกค้าที่เธอปฏิเสธการออกไปนอกบาร์เบียร์ว่า "แก่คร่าวพ่อ ใครจะไปด้วยไหว" แต่เมื่อผู้หญิงมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงความคิดและเรียนรู้เงื่อนไขที่เอื้อให้ตนอยู่รอดในการทำงาน ซึ่งในประเด็นนี้จะอธิบายในช่วงถัดไป ส่วนในเรื่องสีผิวนั้น เนื่องจากลูกค้าที่มาใช้บริการมีที่มาจากหลากหลายประเทศ บางครั้งมีกลุ่มลูกค้าผิวสีเข้มมาใช้บริการ ผู้หญิงที่เริ่มต้นทำงานใหม่ ๆ มักจะไม่คุ้นเคยและเลือกที่จะเลี่ยงการเข้าไปนั่งตมกับลูกค้าผิวสี โดยให้เหตุผลว่า "ไม่ชอบคนดำ มันรู้สึกยังไม่รู้" แต่สำหรับผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับคนหลากหลายชาติ ภาษา ประเด็นนี้ดูจะไม่ใช่อะไรที่สำคัญในการเข้าหาลูกค้ามากนัก

ประเด็นเรื่องการแสดงออกทางเพศ ผู้หญิงจะเรียนรู้ลูกค้าในเรื่องทางเพศระหว่างที่เธอนั่งตมด้วย ผู้หญิงหลายคนบอกว่าเธอยอมรับไม่ได้หากลูกค้าจะสัมผัสเนื้อตัว ร่างกาย ที่ดูเกินความพอดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจับหน้าอก อวัยวะเพศ หรือจูบปากอย่างโจ่งแจ้งในบาร์เบียร์ เพราะเธอถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติ และทำให้เธอคิดต่อไปว่า หากเธอออกไปกับลูกค้าคนดังกล่าว อาจมีการแสดงกิริยาอาการที่เธอไม่พอใจและไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ในมุมกลับกัน บ่อยครั้งที่ผู้ศึกษาพบว่า ในบางช่วงสถานการณ์ที่ฝ่ายหญิงต้องการออกไปบริการทางเพศกับลูกค้า มักมีการใช้วิธีการรุกโดยการสัมผัสเนื้อตัวร่างกายของฝ่ายชาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการประเมิน

¹ บรรทัดฐานในเรื่องความหล่อหรือหน้าตาดีของลูกค้าชาวตะวันตก ผู้หญิงมักใช้เกณฑ์ในเรื่องรูปร่างสูงโปร่ง และใบหน้าทีละม้ายคล้ายดารานาง

ของฝ่ายหญิงว่าสถานการณ์ได้ก้าวมาถึงจุดที่มีความคับขันเพียงใด สถานการณ์ที่จำเริญดังกล่าว เช่น เริ่มมีการแข่งขันกันเองในหมู่เพื่อนร่วมงานในการเข้าถึงลูกค้า การแสดงออกดังกล่าวเป็นการประกาศต่อเพื่อนร่วมงานที่กำลังเป็นคู่แข่งกันเพื่อเป้าหมายในลูกค้าคนเดียวกันว่า เธอเป็นผู้ดูแลลูกค้าคนดังกล่าวอยู่ หรือในบางสถานการณ์ที่ผู้หญิงประเมินว่า ฝ่ายชายกำลังอยู่ระหว่างการลังเลใจว่าจะออกไปนอกบาร์กับเธอหรือไม่

5. การแสดงออกของผู้หญิงในสถานการณ์ต่าง ๆ

จากการสำรวจและพูดคุยกับผู้หญิงพบว่า ผู้หญิงได้แบ่งบาร์เบียร์ในฐานะที่เป็นจากทางสังคมของการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน โดยเกณฑ์ในการแบ่งแยกกลุ่มของบาร์เบียร์ใช้ที่ตั้ง (location) เป็นตัวแบ่งแยก โดยแยกออกเป็นสองลักษณะดังนี้ ลักษณะแรก บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ในย่านที่มีการแข่งขันกันสูง หมายถึง ที่ตั้งบาร์เบียร์ติดกันหลายแห่งอยู่ และบาร์เบียร์แต่ละแห่งมีผู้หญิงทำงานจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการแข่งขันกันในกลุ่ม ผู้หญิงเพื่อเชื้อเชิญลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการในบาร์แห่งที่ตนทำงานอยู่ บาร์เบียร์ที่อยู่ในข่ายนี้ได้แก่ บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ย่านถนนลอยเคราะห์ ส่วนที่ตั้งบาร์เบียร์ในลักษณะที่สอง จะตั้งอยู่ในพื้นที่ในแถบรอบนอก กล่าวคืออยู่ห่างจากถนนลอยเคราะห์อันเป็นสายหลักและมักตั้งอยู่ห่างจากบาร์เบียร์แห่งอื่นๆ การแบ่งแยกประเภทบาร์เบียร์ตามลักษณะที่ตั้งนี้มีนัยยะสำคัญสำหรับผู้หญิงเป็นอย่างมาก ผู้หญิงรับรู้ว่าการทำงานในบาร์เบียร์แถบที่มีการแข่งขันกันมากนั้น ผู้หญิงต้องกล้าแสดงออกและเป็นฝ่ายรุกในการเข้าถึงลูกค้า การแข่งขันนอกจากจะเกิดขึ้นระหว่างบาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ใกล้กันแล้ว ผู้หญิงยังจำเป็นต้องแข่งขันกับเพื่อนร่วมงานในบาร์เบียร์แห่งเดียวกันอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่ทำงานบาร์เบียร์ในแถบรอบนอก มักจะมองว่า ผู้หญิงที่ทำงานบาร์เบียร์ย่านที่มีการแข่งขันกันมากนั้นมักมีลักษณะที่เรียกว่า “เข้าชนเก่ง และใจถึง” ซึ่งลักษณะดังกล่าวปรากฏให้เห็นตั้งแต่การแต่งกาย การเชื้อเชิญลูกค้าให้เข้ามาในร้านมีการถูกเนื้อต้องตัวลูกค้าในเชิงรุก เช่น การโผเข้ากอด รุม อย่างโจ่งแจ้ง ผู้หญิงบางคนบอกว่าตนไม่อยากจะไปทำงานในบาร์เบียร์ย่านที่มีการแข่งขันกันมากเนื่องจากบุคลิกลักษณะเฉพาะดังกล่าวไม่เหมาะกับตน เนื่องจากเป็นคนไม่ชอบความวุ่นวายและไม่อยากแย่งลูกค้ากันเอง ขณะที่ผู้หญิงที่ทำงานอยู่ในย่านที่มีการแข่งขันสูงให้เหตุผลว่า “ที่นี่เป็นบาร์ไฮโซ” คำดังกล่าวหมายถึงตั้งแต่ราคาเครื่องดื่มที่แพงกว่า ระดับความสวย มั่นใจของผู้หญิงที่ทำหน้าที่ให้บริการ กลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง รวมทั้งผู้หญิงสามารถเรียกค่าบริการได้สูงกว่าบาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่รอบนอก

ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมและแบบแผนพฤติกรรมการแสดงออกของผู้หญิงในฐานะที่เป็นพนักงานบริการในบาร์เบียร์แต่ละย่าน ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งขั้นตอนของความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าตามลำดับของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในบาร์เบียร์แต่ละย่านดังนี้

1. การเชิญชวนลูกค้าเข้าร้าน

วิธีการที่ผู้หญิงเรียกลูกค้าเข้าร้าน มักจะมีลักษณะร่วมกันคือการยื่นส่งเสียงทักทายหน้าร้าน ด้วยประโยคภาษาอังกฤษ ได้แก่ เฮลโล เวลคัม , แวร์ ยู โก แชนซัมแมน , คัมอินไซด์ ฟรี เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเชื้อเชิญลูกค้าเข้าร้านในบาร์เบียร์ย่านที่มีการแข่งขันกันสูงและบาร์เบียร์ที่อยู่รอบนอกนั้น มีความแตกต่างกันดังนี้

- บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ในย่านที่มีการแข่งขันกันสูง มักมีนักท่องเที่ยวดูเดินผ่านอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อสำรวจว่าตนจะเลือกเข้าไปนั่งดื่มในบาร์แห่งใด ขณะเดียวกันบาร์เบียร์ก็จะมีโต๊ะตั้งอยู่ริมทาง ผู้หญิงที่ทำงานบาร์เบียร์ย่านนี้จึงมักรวมกลุ่มนั่งอยู่ที่โต๊ะริมทางเดิน เมื่อลูกค้าเดินผ่านก็จะยื่นขึ้นทักทาย หรือบางครั้งหากลูกค้าคนใดหน้าตา รูปร่างดี ผู้หญิงจะดึงมือให้เข้ามานั่งในร้าน บางครั้งก็เป็นการยืยงขวางเพื่อกันทางไม่ให้ลูกค้าเดินผ่านไปยังบาร์แห่งอื่น ๆ พร้อมกับส่งรอยยิ้มและเชิญให้ลูกค้าเข้าไปนั่งดื่ม เมื่อลูกค้าเดินเข้ามาใกล้ร้านหรือใกล้ผู้หญิง คำทักทายมักจะเป็นการทักทายที่เอ่ยชมลูกค้า เช่น แชนซัมแมน คัมอินไซด์ ฟรี แต่ถ้าวางลูกค้าเดินผ่านคนละฟากถนนหรือเดินห่างจากผู้หญิง คำทักทายมักมีลักษณะหลึงตึงดั่งและเชื้อเชิญมากขึ้น เช่น การตะโกนจากผู้หญิงที่มีประสบการณ์ว่า "เวลคัม ทู มายด์ โฮล" "เช็กซีแมน แวร์ยูโก คัมเฮีย" เป็นต้น

- บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่รอบนอก บาร์เบียร์กลุ่มนี้มักมีสถานที่ตั้งอยู่ในซอยหรือแยกต่างหากจากย่านที่มีการแข่งขันมาก กลุ่มลูกค้าจึงเป็นกลุ่มที่ตั้งใจจะไปใช้บริการเฉพาะร้านเนื่องจากมักคุ้นกับเจ้าของบาร์หรือมาหาผู้หญิงบาร์เบียร์คนใดคนหนึ่ง บางครั้งเป็นกลุ่มลูกค้าที่เดินผ่านไปยังสถานที่เป้าหมายอื่น ๆ เช่นกลับที่พัก เดินเที่ยว หรือเดินไปแหล่งจับจ่ายใช้สอย เป็นต้น นอกจากนี้บางคนมีแรงจูงใจจากราคาเครื่องดื่มของบาร์เบียร์ในแถบรอบนอกที่ถูกกว่าบาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางเล็กน้อย และบาร์เบียร์แถบรอบนอกยังมีผู้หญิงบริการในแต่ละร้านไม่มากนัก จากการสำรวจพบว่ามีเพียง 1-6 คน เท่านั้น การเชิญชวนลูกค้าเข้าร้านจึงไม่จำเป็นต้องแก่งแย่งกับบาร์เบียร์ข้างเคียง รวมทั้งไม่ต้องแข่งขันกันในหมู่เพื่อนร่วมงาน การตัดสินใจเข้ามาใช้บริการในบาร์เบียร์จึงมักเป็นการตัดสินใจของลูกค้าที่ตั้งใจมามากกว่า

2. การเลือกลูกค้า

ดังที่ได้กล่าวไปบ้างแล้วว่า “ความอิสระ” นับเป็นคุณค่าที่สำคัญมากที่สุดสำหรับผู้หญิงที่ทำงานบริการในบาร์เบียร์ เนื่องจากพวกเธอสามารถที่จะเลือกตัดสินใจได้ในระดับหนึ่งในการเข้าถึงลูกค้า และผู้หญิงก็มีทัศนคติต่อการประเมินลูกค้าในแบบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวในหัวข้อเรื่องการประเมินลูกค้าไปแล้ว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบาร์เบียร์ไม่มีตำแหน่งของมาว้าซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า การตัดสินใจเข้าหาลูกค้าจึงเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานว่าใครจะเลือกเข้าไปหาลูกค้าคนใด

- บาร์เบียร์ในย่านที่มีการแข่งขันสูง พบว่า เมื่อมีลูกค้าเข้ามาในบาร์เบียร์ ผู้หญิงต้องรู้ว่าลูกค้าคนนี้เป็นลูกค้าประจำของเพื่อนร่วมงานคนใดหรือไม่ หากเป็น “แขกประจำ” ก็จะเป็นความสำคัญอันดับแรก ที่จะไม่เข้าไปนั่งดื่มด้วย บางครั้งอาจมีการทักทายพูดคุยในเรื่องทั่วไประหว่างที่พนักงานคนดังกล่าวยังมาไม่ถึงร้าน ในกรณีที่ลูกค้าหน้าใหม่เดินผ่านร้าน การเข้าไปบริการของผู้หญิงจะขึ้นอยู่กับว่าเธอเป็นคนเรียกลูกค้าคนดังกล่าวเข้าร้านหรือไม่ หากเธอเป็นคนเรียก เธอก็จะเข้าไปพูดคุยและนั่งดื่มด้วย บางครั้งผู้หญิงจะทอดเวลาในการเข้าถึงลูกค้าสักครู่หนึ่ง ภายหลังจากที่ลูกค้าสั่งเครื่องดื่มเสร็จแล้วและไม่พบว่าลูกค้ามีเป้าหมายที่จะต้องการเลือกนั่งดื่มกับผู้หญิงในร้านคนใดเป็นพิเศษ หลังจากนั้นจึงตัดสินใจเข้าไปนั่งพูดคุยด้วย การแสดงออกของผู้หญิงในชั้นตอนนี้นั้นขึ้นอยู่กับทักษะและประสบการณ์ในการทำงานซึ่งในประเด็นนี้จะนำเสนอในบทถัดไป

- บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่แถบรอบนอก พบว่า นอกเหนือจากที่ผู้หญิงจะให้ความสำคัญว่าลูกค้าคนดังกล่าวเป็นลูกค้าประจำของพนักงานคนใดในร้าน ในกรณีของลูกค้าหน้าใหม่ พบว่า ผู้หญิงจะประเมินกันเองว่า ใครควรเข้าไปหา ผู้หญิงมักทอดเวลาช่วงหนึ่งให้ลูกค้าเข้ามาในบาร์เบียร์ และสังเกตว่า ลูกค้าให้ความสนใจใครคนใดเป็นพิเศษหรือไม่ เนื่องจากสถานที่บาร์เบียร์ในแถบรอบนอกมักจะมีบริเวณไม่กว้างขวางนัก ผู้หญิงจะใช้วิธีสบตากับลูกค้าเพื่อดูปฏิกิริยาตอบรับ หากเป็นไปในทางบวกเช่น การส่งยิ้ม ผู้หญิงก็จะเข้าไปทักทายพูดคุยด้วย บางครั้งผู้หญิงใช้วิธีการประเมินลูกค้าและประเมินตนเองไปพร้อมกัน เช่น ผู้หญิงบาร์เบียร์บางคนที่อายุค่อนข้างมาก คืออยู่ในช่วงสามสิบกว่าปีถึงต้นสี่สิบปี เมื่อเห็นลูกค้าในวัยหนุ่ม จะเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานที่อายุน้อยหรือมีรูปร่างเล็กเข้าไปบริการแรก ด้วยเหตุผลที่ว่า “พี่แก่แล้ว หนุ่ม ๆ คงไม่ชอบ” นอกจากนี้ยังมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้กับเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ เช่น ผู้หญิงบางคนอาศัยนี้ยังไม่ได้ออกไปกับลูกค้าคนใด เมื่อมีลูกค้าหน้าใหม่เข้ามา ก็จะเปิดโอกาสให้กับเพื่อนร่วมงาน ลักษณะด้อยที่ด้อยอาศัยถือเป็นเกณฑ์ที่รับรู้และปฏิบัติมากกว่าเป็นกฎเกณฑ์ตามลายลักษณ์อักษร แต่หลาย

ครั้งก็มีเพื่อนร่วมงานที่แหกกฎ วิธีการจัดการตอบโต้กับเพื่อนร่วมงานลักษณะนี้คือการไม่พูดจาด้วย และมีการนินทากันในหมู่เพื่อนร่วมงานถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การอะลุ่มอล่วยในการเข้าถึงลูกค้า สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากองค์กรในการทำงานมีขนาดเล็ก ผู้หญิงไม่ต้องแข่งขันกันมาก ขณะเดียวกัน ก็มีลักษณะเป็นเพื่อน พี่ น้อง และพึ่งพาอาศัยกันในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน เช่น การยืมรถจักรยานยนต์ การทำอาหารรับประทานร่วมกัน การพักอาศัยอยู่ในหอพักเดียวกัน การปรึกษาปัญหาส่วนตัว การยืมยืมเงินทอง เป็นต้น

3. การนั่งติดกับลูกค้า

ขั้นตอนในการนั่งติดกับลูกค้าถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวของผู้หญิงเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงสามารถทำรายได้จากการติดในแต่ละทีม โดยทางร้านจะจ่ายค่าติดให้กับผู้หญิงทีมละ 20-30 บาท ขึ้นกับกฎเกณฑ์ของแต่ละบาร์เบียร์ การจ่ายค่าติดมีส่วนสัมพันธ์กับเงินเดือน กล่าวคือบาร์เบียร์แห่งที่จ่ายเงินเดือนให้ผู้หญิงเดือนละ 3,000 บาท จะจ่ายค่าติดให้ผู้หญิงทีมละ 20 บาท โดยมีข้อกำหนดว่าผู้หญิงต้องทำติดได้เดือนละไม่ต่ำกว่า 90 ทีม ขณะที่บาร์เบียร์บางแห่งจ่ายเงินเดือนราว 2,000-2,500 บาท มักจะจ่ายค่าติดให้ผู้หญิงทีมละ 30 บาท เป็นต้น นอกจากการทำรายได้ให้กับตนเองแล้ว ระหว่างขั้นตอนนี้ผู้หญิงจะได้เรียนรู้จักลูกค้าและหากเกิดความพึงพอใจก็จะตัดสินใจออกไปบริการลูกค้านอกร้าน ผู้หญิงจำนวนหนึ่งเลือกติดเครื่องติดตามใจลูกค้า เช่น เธอมักเป็นฝ่ายถามลูกค้าว่า อยากให้เธอติดอะไร ขณะที่ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งจะเลือกเครื่องติดประเภทเลดีดริงค์ คือเป็นประเภทน้ำผลไม้ น้ำอัดลม หรือสเปย์ด เป็นต้น เนื่องจากเครื่องติดใส่ในแก้วขนาดเล็ก ไม่ต้องใช้เวลาติดนานมากนัก

- บาร์เบียร์ย่านที่มีการแข่งขันกันสูง จากการสังเกตพบว่า การสั่งเครื่องดื่มของผู้หญิงในบาร์เบียร์ที่เรียกตนเองว่าเป็น “บาร์ไฮโซ” นี้ การเลือกเครื่องดื่มนั้นเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการภาพลักษณ์ให้ลูกค้าเรียนรู้จักเธอในเวลาอันสั้น ทั้งนี้การแสดงออกของผู้หญิงเกิดขึ้นหลังจากผ่านการประเมินตัวลูกค้ามาก่อนแล้ว เช่น หากผู้หญิงประเมินว่าลูกค้าเป็นคนค่อนข้างเรียบร้อย เธอจะสั่งเครื่องดื่มประเภทเลดีดริงค์ เป็น น้ำผลไม้ หรือน้ำอัดลม ในทีมแรกของเธอกับลูกค้า หากผู้หญิงต้องการทดสอบว่าลูกค้าฐานะดีจริงหรือไม่ เธอจะสั่งเครื่องดื่มประเภทค็อกเทลที่มีราคาแพงกว่าเลดีดริงค์ราวหนึ่งเท่าตัว นอกจากนี้ผู้หญิงจะดูว่าลูกค้าติดเครื่องดื่มอะไร บางครั้งผู้หญิงใช้วิธีติดเครื่องดื่มแบบเดียวกับลูกค้า หากผู้หญิงเกิดความไม่แน่ใจในสถานการณ์ว่าลูกค้าเป็นอย่างไร เธอจะใช้วิธีการถามลูกค้าว่าอยากให้เธอติดเครื่องดื่มประเภทใด หากลูกค้าตอบในทำนองที่ว่าขึ้นอยู่กับความต้องการของเธอ เธอจะประเมินอีกครั้งว่าลูกค้าดื่มเหล้าต่างประเทศ

หรือเหล้าไทย และเธอจะเลือกในรูปแบบใกล้เคียงกัน ผู้หญิงมักจะคิดคำนวณอยู่ตลอดเวลาว่า ระหว่างการนั่งดื่มกับลูกค้านั้น เธอควรจะเร่งการดื่มโดยที่ไม่ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าเขากำลังต้องการจำนวนดื่มแต่เป็นการดื่มอย่างเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้มักจะขึ้นอยู่กับปริมาณการดื่มของลูกค้าด้วย หากลูกค้าดื่มมาก เธอก็จะดื่มมากตาม หากลูกค้าเว้นช่วงในการดื่ม ผู้หญิงก็จะชนแก้วกับลูกค้าเพื่อเร่งการดื่ม การปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าในช่วงนี้ ถ้าผู้หญิงรู้สึกพึงพอใจในตัวลูกค้า และลูกค้าเองก็มีปฏิกิริยาตอบรับไปในทิศทางเดียวกัน แต่ลูกค้ามีเวลาที่จะอยู่ในบาร์เบียร์อย่างจำกัด ผู้หญิงจะเริ่มด้วยการถามถึงห้องพัก หรือจุดที่อยู่ของลูกค้าไว้สำหรับการติดต่อกันในภายหลัง โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะชักชวนให้ลูกค้าใช้เวลาอยู่ในบาร์เบียร์ช่วงเวลาหนึ่ง เช่น ชวนให้ลูกค้าเล่นสล็อตเกอร์ด้วย และกลับมานั่งดื่มต่อ หรือการนำเกมส์ต่อสืมาเล่นกับลูกค้า ในกรณีที่ผู้หญิงยังไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดีพอ บางครั้งหากลูกค้าเป็นคนเจียบขี้นไม่ช่างพูด ผู้หญิงก็จะสร้างกิจกรรมด้วยการเล่นเกมสล็อตเกอร์หรือเล่นสล็อตเกอร์เช่นกัน ในหลายสถานการณ์ที่ผู้หญิงประเมินว่าลูกค้าตระหนี่ หรือจุกจิกเรื่องมาก เธอก็จะไม่สานต่อความสัมพันธ์ให้ยืดยาวออกไป ด้วยการไม่เชื้อเชิญให้ลูกค้าสั่งดื่มต่อ หรือพยายามปลีกตัวออกไปหากิจกรรมอื่น ๆ ในร้าน เช่น การเล่นเกมสล็อตเกอร์ การหันไปทักทายพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานหรือทักทายลูกค้ารายใหม่ที่เข้ามาในร้าน อย่างไรก็ตาม ลูกค้าเองก็มีส่วนอย่างสำคัญในการสำรวจความพอใจของตนและตัดสินใจในเรื่องระยะเวลาการนั่งดื่มกับผู้หญิงด้วยเช่นกัน

ในบางสถานการณ์ที่การปฏิบัติตัวของลูกค้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ กล่าวคือ ไม่เอ่ยปากถามผู้หญิงว่าจะดื่มอะไร ช่วงเวลานี้ ผู้หญิงจะพูดคุยกับลูกค้า ด้วยตั้งคำถามในเชิงรุก ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญในการประเมินลูกค้า ชุดของคำถามที่เป็นแบบแผนตายตัวที่ผู้หญิงจะเรียนรู้ลูกค้า ได้แก่ การถามชื่อ ประเทศที่มา เคยมาเมืองไทยกี่ครั้ง พูดภาษาไทยได้ไหม ไปเที่ยวที่ไหนมาบ้าง ชอบเมืองไทยไหม พักอยู่ที่ไหนในเชียงใหม่ เป็นต้น ขณะที่ลูกค้าก็จะตั้งคำถามกับผู้หญิงในประเด็นทั่วไปในลักษณะเดียวกัน เช่น ชื่ออะไร เป็นคนเชียงใหม่หรือเปล่า บ้านเกิดอยู่ที่ไหน บทสนทนาในลักษณะนี้จะดำเนินไปช่วงเวลาหนึ่ง หากลูกค้ายังไม่เอ่ยปากในเรื่องเครื่องดื่ม ผู้หญิงยังคงหาหัวข้อสนทนาต่อไป ประเด็นที่ผู้หญิงจะนำมาพูดคุยส่วนอยู่บนฐานของการประเมินสถานการณ์ภาพของลูกค้าทั้งสิ้น เช่น ผู้หญิงจะสังเกตว่าลูกค้าสวมแว่นที่นิ้วนางข้างซ้ายหรือไม่ว่า หากพบแว่น ก็จะถามลูกค้าว่า แต่งงานหรือยัง มีลูกกี่คน ภรรยาไม่ได้มาท่องเที่ยวด้วยหรือ คำตอบเหล่านี้ช่วยในการทำความรู้จักกับอีกฝ่ายหนึ่งมากขึ้น

ชุดคำถามอีกระดับหนึ่งเพื่อขยับเข้าสู่ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า ได้แก่ คำถามในทำนองที่ว่า คุณไม่ดื่มเหล้าหรือ (ในกรณีที่ลูกค้าสั่งเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์) คุณ

ลูกบุญหรือเปล่า แล้วลงท้ายด้วยคำถามในเชิงรุกว่า “แล้วเรื่องผู้หญิงล่ะ” ผู้หญิงจะสังเกตปฏิกิริยาท่าทางต่อคำถาม ผู้หญิงจะใช้ช่วงเวลาหนึ่งในการพูดคุยกับลูกค้าตามชุดคำถามแต่ละระดับที่เรียนรู้จักลูกค้าในแต่ละขั้นตอน จนกระทั่งเธอพบว่าลูกค้าแสดงกริยาใส่ใจหรือความสัมพันธ์เป็นไปในทางตอบรับแต่ไม่เห็นทีท่าว่าลูกค้าจะเลี้ยงดื่มแต่อย่างใด ผู้หญิงจะเริ่มระบุความต้องการว่า “ฉันเริ่มหิวน้ำแล้ว” หากลูกค้ายังมีทีท่าเสียบเฉยเช่นเดิม ผู้หญิงจะบอกความต้องการอย่างตรงไปตรงมาว่า “เลี้ยงดื่มฉันนะ---Give me one drink o.k.?” หากลูกค้าตอบรับ เธอก็จะนั่งดื่มและอาจหันมาบ่นกับเพื่อนร่วมงาน หรือตะโกนดัง ๆ ขึ้นมาเป็นภาษาเหนือถึงความตระหนี่ของลูกค้า แต่ถ้าลูกค้าปฏิเสธหรือทำทีไม่สนใจในเรื่องการเลี้ยงดื่ม ผู้หญิงจะเริ่มถอยห่าง เช่น ลูกไปเข้าห้องน้ำ เดินออกไปคุยกับเพื่อนร่วมงานคนอื่น หรือกระทั่งไปทักทายลูกค้าคนอื่น และนั่งดื่มกับลูกค้ารายใหม่ต่อไป อย่างไรก็ตามหัวข้อสนทนาหนึ่งที่ผู้หญิงนิยมนำมาพูดคุยระหว่างการนั่งดื่ม ได้แก่ การพูดคุยเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวทางภาคเหนือ การฝึกในเรื่องภาษา โดยการแลกเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ หรือภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน เป็นต้น

- บาร์เบียร์ในแถบรอบนอก บาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่นอกศูนย์กลางมักจะไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าผู้หญิงจะต้องทำดื่มเท่าใดในแต่ละเดือน เนื่องจากปริมาณลูกค้าไม่ได้มากเพียงพอที่จะทำสถิติในเรื่องจำนวนดื่มของผู้หญิงได้ และจากการที่มีจำนวนลูกค้าไม่มากนักเอง ในด้านหนึ่งทำให้ผู้หญิงไม่มีโอกาสในการเลือกลูกค้า ในอีกด้านหนึ่งก็ไม่ใช่สร้างแรงกดดันในการทำงานโดยเฉพาะเรื่องการเร่งจำนวนให้ได้ตามเป้าหมายที่บาร์เบียร์กำหนด

จากการสังเกตการทำงานของผู้หญิงในบาร์เบียร์แถบรอบนอกพบว่าผู้หญิงจะไม่แสดงตนอย่างเด่นชัดเพื่อให้ลูกค้าเลี้ยงดื่ม แต่จะเป็นการเข้าไปทักทายพูดคุย และรอจนกว่าลูกค้าจะเป็นฝ่ายถามเรื่องเครื่องดื่มกับเธอก่อนมากกว่า ถึงแม้ว่าลูกค้าจะไม่เลี้ยงดื่ม ผู้หญิงก็ยังยินดีที่จะนั่งสนทนาอยู่ด้วยหากเธอพึงพอใจในหัวข้อสนทนาหรือรูปร่างหน้าตาของลูกค้า หรือประเมินว่าการสนทนานั้นจะสร้างโอกาสให้ได้เรียนรู้จักกันทั้งสองฝ่ายในช่วงจังหวะต่อไป นอกจากนี้หากเธอหลุดออกไปจากลูกค้าอย่างรวดเร็วทันทีที่ไม่พอใจลูกค้าจะทำให้เกิดสถานการณ์ที่แตกหักอย่างชัดเจน เนื่องจากในร้านมีลูกค้าไม่มากและมีกิจกรรมอื่น ๆ เป็นทางออกได้น้อย เช่น ไม่มีโต๊ะสนุกเกอร์ ซึ่งแตกต่างจากผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์ย่านที่มีการแข่งขันกันมาก ซึ่งผู้หญิงมีโอกาสนในการเข้าถึงลูกค้ารายใหม่ ๆ ได้มากกว่าและมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้หญิงได้ผละออกไปจากลูกค้าได้ง่ายกว่าหากเธอเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในตัวลูกค้า

สำหรับเรื่องประเภทเครื่องดื่ม จากการสังเกตพบว่า ผู้หญิงที่ทำงานในย่านบาร์เบียร์รอบนอก เลือกดื่มเครื่องดื่มตามความพึงพอใจในแต่ละช่วงสถานการณ์ของตน เช่น ในบางวัน ผู้หญิง

เกิดความครึ้มอกครึ้มใจ หรือเกิดความทุกข์ใจ เธอจะแปรปวในลักษณะที่ว่า “วันนี้อยากเมา” เมื่อมีลูกค้าเลี้ยงดื่ม เธอก็จะเลือกเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์ แต่โดยปกติแล้ว ผู้หญิงมักเลือกเครื่องดื่มประเภทเลดีดริงค์ ซึ่งเป็นน้ำผลไม้หรือเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์เพียงเล็กน้อย ด้วยเหตุผลที่ว่าเธอเพียงแค่ออกมีรายได้จากการดื่มเท่านั้น มากกว่าที่จะอยากดื่มเครื่องดื่มนั้น ๆ อย่างแท้จริง ผู้หญิงเคยบ่นในเรื่องการดื่มทำนองที่ว่า “จริง ๆ ไม่อยากกินหรอก ปวดหัวจะตาย ลุกไปเข้าห้องน้ำ ตั้งหลายรอบ ก็กินไปเพราะอยากได้ดื่มเท่านั้น”

สำหรับการปฏิสัมพันธ์ในช่วงการนั่งดื่มของผู้หญิงกับลูกค้ามักมีบทสนทนาในช่วงต้นไม่แตกต่างจากบาร์เบียร์ในย่านที่มีการแข่งขันสูงมากนัก เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับประเทศที่มา การเดินทางท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมืองไทย เป็นต้น นอกเหนือจากประเด็นเหล่านี้พบว่าผู้หญิงมักจะเล่าเรื่องส่วนตัวของตนเองมากกว่าผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์กลุ่มแรก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้หญิงมีเวลาในการพูดคุยกับลูกค้ามากกว่า ไม่ต้องเร่งในการต้อนรับลูกค้ารายใหม่ ๆ ที่เข้ามาในร้าน หัวข้อที่มีการหยิบยกมาสนทนามักเป็นเรื่องความจำเป็นของผู้หญิงในการมาทำงานกลางคืน ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการแสดงออกของผู้หญิงที่ทำงานบาร์เบียร์ในแถบรอบนอกไม่ได้มีลักษณะเชิงรุกต่อลูกค้า หรือแสดงออกถึงความกล้าในเรื่องทางเพศมากเท่ากับบาร์เบียร์ในย่านที่มีการแข่งขันมาก ซึ่งผู้หญิงก็มีเหตุผลต่อตนเองว่า เธอไม่ได้มีบุคลิกในลักษณะดังกล่าว “รอบที่เจียบ ๆ มากกว่า ไม่ต้องเผลอเข้าไปหาแขกมาก” ด้วยการแสดงออกนี้เองค่อนข้างแตกต่างจากภาพตายตัวที่มีต่อผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีลักษณะรุกในทางเพศ ประกอบการมีระยะเวลาในการนั่งดื่มที่ค่อนข้างยาวกับลูกค้าแต่ละคนเนื่องจากมีลูกค้าเข้าร้านไม่มากนัก ทำให้เกิดหัวข้อสนทนาที่เป็นเรื่องส่วนตัวเกี่ยวกับชีวิตของผู้หญิง หัวข้อที่ผู้หญิงจะถูกถามจากลูกค้าเป็นประจำ เช่น ทำไมผู้หญิงจึงมาทำงานที่บาร์เบียร์ คำถามนี้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เล่าถึงเรื่องราวชีวิตของตน ในช่วงเวลาหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้ไปสนทนากับผู้หญิงบาร์เบียร์ในบาร์แถบรอบนอกแห่งหนึ่ง พบว่า ผู้หญิงมักจะถามถึงการแนะนำตัวในภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว เช่น เธอหย่าจากสามี มีลูกกี่คน อายุเท่าไร ต้องมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อที่เธอจะได้นำไปตอบเมื่อมีคำถามจากลูกค้าในทำนองดังกล่าว

จากการเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้ศึกษาโดยเข้าไปทำงานเป็นพนักงานบาร์เบียร์ในช่วงเวลาหนึ่งพบว่า หัวข้อการสนทนาและการแสดงกิริยาท่าทางในลักษณะนี้เป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงออกของผู้หญิงที่มีผลทำให้ลูกค้าเกิดความเห็นอกเห็นใจ และหลายครั้งไม่ได้จบลงที่การขายบริการทางเพศ แต่ลูกค้าก็จะมอบเงินรางวัลให้เป็นพิเศษก่อนออกจากร้าน

ครั้งหนึ่งระหว่างที่ผู้ศึกษานั่งดื่มกับลูกค้าชาวสก๊อตแลนด์ วัย 50 ปีเศษ ลูกค้าได้ถามผู้ศึกษาว่า ตอนกลางวันทำงานอะไร ผู้ศึกษาตอบว่า ตอนกลางวันเรียนหนังสือและต้องการหารายได้พิเศษจึงมาทำงาน ลูกค้าถามถึงจำนวนรายรับที่ได้ เมื่อผู้ศึกษาตอบว่า ได้ค่าจ้างเดือนละ 2,000 บาท และได้ค่าดื่ม ๆ ละ 20 บาท ลูกค้าถามผู้ศึกษามาทำงานบาร์เบียร์นานเพียงใด เมื่อผู้ศึกษาตอบว่ามาทำงานได้ไม่ถึงหนึ่งเดือน ลูกค้าถามว่าหากเขารวนออกไปข้างนอกจะไปหรือไม่ ผู้ศึกษาตอบไปว่าระหว่างนี้ยังไม่พร้อม ลูกค้าได้เลี้ยงดื่มผู้ศึกษาสองดื่มและก่อนออกจากบาร์ ผู้ศึกษาเดินออกมาส่งลูกค้าที่หน้าบาร์เบียร์ ลูกค้าได้แอบเอาเงินใส่มือผู้ศึกษาจำนวนหนึ่งร้อยบาทและกระซิบบอกกับผู้ศึกษาว่าเอาเก็บไว้รับประทานอาหารมื้ออร่อย ในวันถัดมาลูกค้าคนเดิมกลับมาที่ร้านอีกครั้ง เขายังคงเลี้ยงดื่มและชวนคุยในเรื่องเกี่ยวกับเมืองไทย ผู้หญิงไทย รวมทั้งเสนอว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่จะช่วยสอนภาษาไทยให้กับเขาในตอนกลางวันที่มีเวลา โดยที่ไม่มีเรื่องเพศสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้อง และเขายินดีที่จะออกค่าอาหารกลางวันและจ่ายเงินให้เป็นชั่วโมง ๆ ละ หนึ่งร้อยบาทเป็นค่าตอบแทน โดยที่ผู้ศึกษาสามารถที่จะเลือกสถานที่ฝึกฝนภาษาไทยได้ และก่อนออกจากร้าน ลูกค้าคนดังกล่าวได้มอบเงินให้อีกหนึ่งร้อยบาทพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์ที่พักและหมายเลขห้อง

ตัวอย่างดังกล่าวเป็นเพียงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบหนึ่งที่ผู้หญิงบาร์เบียร์เรียนรู้จากลูกค้าชาวต่างประเทศที่มาใช้บริการนั่งดื่มและหากผู้หญิงต้องการที่จะเข้าถึงลูกค้าสามารถติดต่อกลับไปในภายหลังได้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เนื่องจากลักษณะการทำงานในบาร์เบียร์แถบรอบนอกมีการแข่งขันกันในหมู่เพื่อนร่วมงานและการแข่งขันกับเวลาน้อยกว่าบาร์เบียร์ในย่านที่มีลูกค้ามาก ทำให้ผู้หญิงและลูกค้ามีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ด้านลึกมากขึ้น ช่วงนี้เองที่ผู้หญิงได้แสดงตัวตนในอีกลักษณะหนึ่งที่สามารถนำเสนอสาระที่ทำให้ลูกค้าเห็นถึงความจำเป็นในการทำงาน นอกจากนี้การแสดงตัวของผู้หญิงในขั้นตอนการนั่งดื่มยังไม่ต้องแสดงออกในเชิงรุก ทำให้ลูกค้าไม่รู้สึกรว่าตนเองกำลังเป็นฝ่ายถูกล่าเงินทองจากผู้หญิง ดังนั้นการมอบเงินทองให้กับผู้หญิงจึงเป็นการให้ด้วยความรู้สึกต้องการช่วยเหลือผู้ด้อยกว่า ขณะเดียวกันผู้หญิงก็ได้รับค่าตอบแทนจากการแสดงตนเป็นฝ่ายที่อ่อนแอ ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ไม่ได้มุ่งที่จะขายบริการทางเพศแต่เพียงอย่างเดียว

4. การตกลงเรื่องค่าตอบแทน

เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ในบาร์เบียร์ก่อนที่จะมาถึงขั้นตอนสุดท้ายจะต้องผ่านการพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างทั้งสองฝ่ายในช่วงเวลาหนึ่งก่อนที่จะมาถึงเรื่องการขายบริการทางเพศ ขั้นตอนเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงได้เรียนรู้ลูกค้าในระยะเวลาสั้น ๆ และมีโอกาสตัดสินใจว่าจะจัดการอย่างไรกับลูกค้าต่อไป

จากการสังเกตและพูดคุยกับผู้หญิงพบว่า โดยปกติลูกค้ามักจะไม่วางตรง ๆ ว่า “ไปนอนด้วยกันไหม” แต่มักจะพูดในทำนองที่ว่า “คุณไปกับผมได้ไหม” หรือ “ผมจะกลับห้องพัก คุณอยากไปด้วยไหม” และบ่อยครั้งการชวนออกไปนอกบาร์เบียร์ ลูกค้าจะชวนผู้หญิงไปที่วัดใกล้ที่พัก เป็นต้น วิธีการแสดงออกของผู้หญิงในสถานการณ์ที่ฝ่ายลูกค้าแจ้งความประสงค์ว่าต้องการชวนเธอออกไปมีกิจกรรมอื่น ๆ นอกบาร์เบียร์ พบว่ามีสองวิธีดังนี้

วิธีแรก เป็นวิธีการตกลงกันโดยอ้อม

เมื่อลูกค้าถามผู้หญิงในคำถามที่มีนัยยะว่าจะชวนเธอออกไปมีกิจกรรมนอกบาร์เบียร์ ผู้หญิงจะบอกกับลูกค้าว่า จะต้องจ่ายค่าเบียร์เป็นจำนวนเงินที่ทางร้านกำหนด และสำหรับค่าบริการของเธอขึ้นอยู่กับความพอใจของลูกค้า ประโยคที่ผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะพูดคือ “Pay bar 200 baht . for me up to you” ผู้หญิงที่เลือกวิธีการนี้พบว่า เป็นผู้หญิงกลุ่มที่ทำงานอยู่ในบาร์เบียร์แถบรอบนอกเป็นส่วนใหญ่ เมื่อผู้ศึกษาถามถึงเหตุผลที่เธอไม่พูดถึงอัตราค่าบริการโดยตรง ผู้หญิงบอกว่า รู้สึกแปลก ๆ หากมีการตั้งราคา อยากให้เป็นความเต็มใจของอีกฝ่ายหนึ่งมากกว่าว่าจะให้ค่าบริการเท่าใด และโดยส่วนใหญ่ลูกค้าจะรู้จำนวนเงินคร่าว ๆ ที่ควรจะจ่ายให้กับค่าบริการอยู่แล้ว นอกจากนี้เธอยังคาดว่าหากเธอทำให้ลูกค้าพอใจ เธอก็จะได้รับค่าตอบแทนอย่างเต็มอกเต็มใจในจำนวนเงินที่เหมาะสม แต่กระนั้นในระหว่างที่ผู้หญิงพูดคุยนั่งดื่มกับลูกค้า เธอจะใช้วิธีการพูดคุยถึงความจำเป็นในเรื่องเงินทองที่เธอมีภาระรับผิดชอบหลายอย่างเพื่อให้ลูกค้าเห็นใจ ดังนั้น ค่าตอบแทนจึงออกมาในรูปของการช่วยเหลือฝ่ายผู้หญิง มากกว่าเป็นค่าบริการโดยตรง

วิธีที่สอง เป็นวิธีการตกลงค่าบริการอย่างตรงไปตรงมา

บาร์เบียร์ที่อยู่แถบที่มีการแข่งขันกันมากพบว่า ผู้หญิงจะใช้วิธีการตกลงราคากับลูกค้าแบบตรงไปตรงมาเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ เมื่อลูกค้าเฝ้าถามถึงการออกไปมีกิจกรรมนอกบาร์ ผู้หญิงจะชี้แจงกับลูกค้าในเรื่องการเบียร์ก่อนและถามถึงระยะเวลาว่าเป็นการบริการแบบชั่วคราว ซึ่งมักใช้คำว่า short time หรือ การบริการแบบค้างคืนที่มักเรียกกันว่า all night โดยที่ผู้หญิงมีจำนวนเงินที่เธอคาดหวังว่าจะได้รับ ส่วนใหญ่หากเป็นแบบชั่วคราว ราคาค่าบริการอยู่ระหว่าง 800-1,000 บาท หากค้างคืนประมาณ 1,500 บาท ในหลายกรณีพบว่า หากผู้หญิงมีความต้องการเงิน

แต่ไม่ได้พึงพอใจในตัวลูกค้ามากนัก ผู้หญิงจะตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ด้วยการพูดคุยแบบอ้อม ๆ เพื่อให้ลูกค้ารับรู้ ว่า เธอต้องการมีเพศสัมพันธ์ครั้งเดียวในหนึ่งคืนเท่านั้น หรือการปฏิเสธจูบปากด้วยเหตุผลเฉพาะบุคคล เช่น ในกรณีของหญิงสาวคนหนึ่งปฏิเสธการจูบปากกับลูกค้าเนื่องจากเธอรู้สึกสกปรก เป็นต้น ในเรื่องวิธีการตกลงค่าบริการไม่ได้มีลักษณะตายตัวเสมอไป ขึ้นอยู่กับทักษะประสบการณ์ของผู้หญิงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเธอกับลูกค้า ซึ่งประเด็นนี้จะอธิบายในบทถัดไป

หากลูกค้าไม่ได้พูดเรื่องการซื้อขายบริการทางเพศ แต่ชักชวนผู้หญิงออกไปเที่ยวตามดิสโกเธคหรือนั่งฟังเพลงตามร้านอาหารริมแม่น้ำ ผู้หญิงจะตรวจสอบความรู้สึกของตนเองที่มีต่อลูกค้าว่าเธอพึงพอใจลูกค้าเพียงใดหรือภายหลังจากการประเมินว่าลูกค้ามีความ "ใจดี" แค่ไหน เนื่องจากขั้นตอนการตกลงในเรื่องค่าบริการของผู้หญิงอาจจะยังไม่เกิดขึ้นก่อนออกจากร้านแต่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังจากการไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เสียก่อน ซึ่งผู้หญิงต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ อย่างไรก็ตามการตกลงราคาค่าบริการมักจะเกิดขึ้นกับลูกค้าที่มาใช้บริการของผู้หญิงในครั้งแรก ต่อมาเมื่อมีความคุ้นเคยกันมากขึ้นก็จะเป็นอันรู้กันทั้งสองฝ่ายว่าจะจ่ายค่าบริการในจำนวนเงินเท่าใดโดยไม่จำเป็นต้องเอ่ยปากพูดถึง

ในหลายกรณีพบว่าการปฏิบัติตัวของลูกค้าต่อผู้หญิงมีลักษณะไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์คือข้ามขั้นตอนการทำความรู้จักและนั่งดื่มกันก่อน เช่น ลูกค้าบางรายเพียงแค่เดินผ่านหน้าบาร์เบียร์และทักทายผู้หญิงโดยถามว่า "เท่าไร" หรือ "ไปนอนด้วยกันไหม" ในกรณีเช่นนี้ผู้หญิงจะไม่พอใจเป็นอย่างมาก และจะตอบโต้ด้วยการพูดเสียงดังหรือทำท่าให้เพื่อนร่วมงานเห็นความไม่เข้าท่าของลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าได้รับความอับอาย เช่น ครั้งหนึ่งที่มีลูกค้าวัยกลางคนชาวตะวันตกเดินผ่านบาร์เบียร์และเหลียวกลับมาถามผู้หญิงนางหนึ่งว่า "How much?" ผู้หญิงคนดังกล่าวซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานบาร์เบียร์มาราวสามปี ตอบกลับไปที่ว่า "This is not market" หรือบางครั้งผู้หญิงจะเลือกวิธีบอกจำนวนเงินที่เกินเลยจากค่าบริการปกติเช่น "One minute 1000 bath O.K?" เพื่อเป็นการแสดงความไม่พอใจของเธอที่มีต่อลูกค้า และในหลายกรณีพบว่าลูกค้าปฏิเสธที่จะจ่ายค่าเบียร์แต่บอกว่าชอบผู้หญิง ผู้หญิงจะมีวิธีการแสดงออกทั้งแบบนุ่มนวลว่าเธอมาทำงานเพราะต้องการเงิน แต่หากเธอยังถูกรุกเฝ้าไม่เลิกว่าที่จะชวนไปหลับนอนด้วย ผู้หญิงนางหนึ่งตอบกับลูกค้าว่า "sorry . you go to wang—ขอโทษด้วย กลับไปซักว่าวเถอะ"

สรุป

1. ปุ่มหลังของผู้หญิงบาร์เบียร์

ปุ่มหลังของผู้หญิงบาร์เบียร์ทั้งหมด กล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่อยู่ชายขอบของสังคมภายใต้ทิศทางการพัฒนาประเทศแบบทุนนิยม ที่ส่งผลกระทบต่องานผู้หญิงและผู้ชายในชุมชนชนบท แต่ทางเลือกของผู้หญิงชายแตกต่างกันไป เส้นทางชีวิตของผู้หญิงกลุ่มเดินทางไปยังโลกการค้าประเวณีแบบต่าง ๆ ผู้หญิงในกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ผ่านการดิ้นรนเอาชีวิตให้รอดด้วยการทำงานหลากหลายรูปแบบในฐานะของแรงงานรับจ้างมาแล้ว แต่ดูเหมือนหนทางเหล่านั้นไม่ทำให้ผู้หญิงก้าวไปพ้นจากความเป็นคนชายขอบทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันผู้หญิงยังคงต้องเป็นฝ่ายแบกรับภาระทางวัฒนธรรมของความเป็นผู้หญิง ในฐานะของความเป็นแม่ ดังเช่นที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่หย่าร้าง เธอและครอบครัวของผู้หญิงเป็นผู้รับผิดชอบดูแลลูก แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจเปลี่ยนพื้นที่การต่อสู้ภายใต้ความเป็นผู้หญิงดีมาสู่ความเป็นหญิงคนชั่วคือความล้มเหลวจากความสัมพันธ์แบบผิวเมียและภาระทางวัฒนธรรมที่ต้องรับผิดชอบเศรษฐกิจของครอบครัวในฐานะของความเป็นแม่และความเป็นลูกสาว

2. ลักษณะเฉพาะของ “ความเป็นบาร์เบียร์”

2.1. เป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าประเวณีแบบแฝงที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและลูกค้าไม่ได้ขายบริการ “การมีเพศสัมพันธ์” อย่างตรงไปตรงมาเหมือนของ อาบอบนวด แต่เป็นการนั่งดื่มเหล้า พูดคุย และท้ายสุดอาจลงเอยที่การค้าประเวณีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างผู้หญิงและลูกค้า นอกจากนี้ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ ซึ่งอาจจัดอยู่ในประเภทหนึ่งของเซ็กส์ทัวร์ กล่าวคือเป็นการเดินทางของนักท่องเที่ยวรายบุคคล ซึ่งมีทั้งนักท่องเที่ยวที่มุ่งมาเพื่อมาซื้อบริการผู้หญิงไทย และนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มุ่งการซื้อบริการทางเพศโดยตรงแต่ใช้บริการผู้หญิงเป็นส่วนหนึ่งของการเดินทาง ทำให้เกิดช่องว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ผู้หญิงจะต้องสังคมทักษะความรู้ในการแยกแยะและประเมินลูกค้า

2.2. ด้วยความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งเงื่อนไขการทำงานที่การขายบริการทางเพศเป็นข้อตกลงระหว่างหญิงบาร์เบียร์กับลูกค้า ดังนั้นผู้หญิงจำเป็นจะต้อง “เลือก” ลูกค้าโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เพราะการออกไปกับลูกค้าซึ่งมีทั้งความเสี่ยง กล่าวคือเสี่ยงที่จะได้รับอันตราย เสี่ยงที่จะไม่จ่ายค่าตัว โดยที่ผู้หญิงไม่มีสิทธิที่จะมาเรียกร้องความรับผิดชอบจากเจ้าของบาร์แต่อย่างใด ในอีกด้านหนึ่ง การออกไปกับลูกค้าที่ดีเป็น “โอกาส” ที่มีความหมายกว้างขวางมาก นับตั้งแต่การได้รับค่าตอบแทนที่มากกว่าปกติ หากเธอสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูก

ค้า การสานความสัมพันธ์ในระยะยาว เช่น การไปฮอติเคย์กับลูกค้า การเปลี่ยนสถานะภาพจากลูกค้าธรรมดาเป็นแขกประจำในช่วงฮอติเคย์ของฝ่ายขาย หรือเป็น "แขกประจำปี" สำหรับอนาคตระยะยาว รวมทั้งการเปลี่ยนสถานะภาพมาสู่การเป็นแฟน หรือสามี

2.3. วิธีการแยกแยะและประเมินลูกค้า แสดงถึงการนิยามความหมายของลูกค้าจากมุมมองของผู้หญิง ที่มีความซับซ้อนมากกว่าคนภายนอก ผู้หญิงได้สร้างการแยกแยะดังกล่าวขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานบาร์เบียร์ และใช้ความรู้ดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการจัดวางความสัมพันธ์และนำเสนอภาพลักษณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับชายต่างชาติเหล่านั้น

บทที่ 3 คำคืนหนึ่งในจัสมินบาร์

หากหลับตานึกว่ากำลังนั่งอยู่ในหอศิลปะแห่งหนึ่งซึ่งกำลังจัดการแสดงละครบนเวที จาก แรกยามเมื่อแสงไฟค่อย ๆ เจิดจ้าขึ้น เผยให้เห็นความเป็นไป แวบแรกนั้น ผู้ชมจะพบกับ “ความรู้สึกหนึ่ง ๆ” ตามที่แสงไฟ การจัดแสดงจาก การแต่งกายโดยรวมของตัวละครที่น่าเสนอ และเนื่อง ด้วยประสบการณ์ร่วมกันทางสังคมทำให้ผู้ชมพอสอดเดาได้ว่า ฉากละครอยู่ในสถานการณ์ใด ต่อ เมื่อแสงไฟส่องไปเฉพาะตัวละครแต่ละตัวบนเวที เมื่อนั้น ผู้ชมจึงเริ่มเห็นความต่างในความ เหมือนได้เด่นชัดขึ้น ผู้หญิงบริการในบาร์เบียร์เปรียบเสมือนผู้แสดงบนเวที หากคนนอก หรือ ผู้ชม กวาดสายตาตามองเพียงผ่าน ๆ พร้อมกับคลังความรู้ชุดหนึ่ง ย่อมสามารถตัดสินใจวาดภาพ ตายตัวได้โดยไม่ต้องขบคิดมากไปกว่านั้น แต่หากผู้ชม ไม่เพียงแต่จะไม่ต้องการพินิจอย่าง ฉับพลัน แต่ยังต้องการเงี่ยหูฟังและสังเกตความเป็นไปของชีวิต เมื่อนั้น ผู้ชมจะค่อย ๆ เห็นถึงบาง สิ่งบางอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลัง

การนำเสนอในบทนี้เพื่อสร้าง “ความรู้สึกหนึ่ง ๆ” ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว และยังสามารถพยายาม จะเผยให้เห็นถึงตัวละครที่เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งส่วนแล้วแต่มีทั้งความเหมือนและความต่างในการ คิดและการแสดงออก หากพิจารณาเพียง “แวบแรก” จะมองไม่เห็นถึงความลึกลับซับซ้อนใน ชั้น ตอนการคิดต่อสถานการณ์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือมองไม่เห็นกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ซ่อนอยู่ (hidden rules)

บาร์เบียร์ที่จะนำเสนอในส่วนนี้เป็นบาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ในแถบที่มีการแข่งขันสูง เหตุผลใน การเลือกบาร์แห่งนี้เนื่องจากจะทำให้เห็นถึงการแสดงออกที่หลากหลายของผู้หญิงที่ทำงานในบาร์ เดียวกัน นับตั้งแต่การแต่งกาย กิริยาท่าทาง วิธีปฏิบัติตัวกับลูกค้า ความเข้าใจและทักษะในการ ใช้ภาษาอังกฤษ การประเมินลูกค้า เป็นต้น

การนำเสนอเชิงพรรณนาแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกจะเป็นการให้ภาพของ “จัสมินบาร์” เพื่อให้เห็นถึงลักษณะภายนอก และกติกา กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของบาร์เบียร์แห่งนี้ ส่วนที่ สองจะเป็นการนำเสนอชีวิตประจำคำคืนของผู้หญิงซึ่งเธอต้องปฏิสังสรรค์ทั้งกับเพื่อนร่วมงานและ ลูกค้า

1. ลักษณะของจัดมินบาร์

จัดมินบาร์ อยู่ย่านถนนลอยเคราะห์ บนถนนสายนี้มีบาร์เปิดอยู่ติดกันนับสิบแห่งตลอดสองฟากฝั่งของหัวถนน และสามารถเดินทะลุไปยังไนท์บาร์ซ่า แหล่งจับจ่ายใช้สอยที่มีชื่อเสียงในยามค่ำคืนของจังหวัดเชียงใหม่

ภาพรวมในการตกแต่งสถานที่ของจัดมินบาร์แห่งนี้เปรียบเสมือนการสร้างพื้นที่ใหม่ ที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบตะวันตกกับแนวคิดแบบไทยในความหมายโดยทั่วไป โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องเช็กส์แตรกดัวอยู่ในลักษณะต่าง ๆ

ด้านหน้าบาร์แห่งนี้เปิดโล่งหากเดินผ่านหน้าร้านสามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวภายในอย่างชัดเจน บริเวณหน้าบาร์ตั้งโต๊ะที่มีลักษณะเป็นโต๊ะสนามริมทางเดินเท้า 4 ตัว และด้านในของบาร์มีที่นั่งเป็นเก้าอี้ทรงสูงหมุนได้อยู่บริเวณเคาน์เตอร์ภายในร้านราว 8 ที่นั่ง รูปทรงของเคาน์เตอร์มีลักษณะเป็นรูปตัวแอล ทำให้เกิดพื้นที่ด้านในที่ค่อนข้างเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีเคาน์เตอร์เล็กริมผนังด้านหน้าใกล้กับโต๊ะสนุ๊กเกอร์ที่ตั้งอยู่กลางร้าน ตำแหน่งแห่งที่ของการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ส่วนแล้วแต่เปิดพื้นที่ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โต๊ะริมบาทวิถีเพื่อการเรียกลูกค้าและการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่เพิ่งมาใช้บริการบาร์เบียร์ในครั้งแรกและในกรณีที่ลูกค้ามากกว่าหนึ่งคน เก้าอี้ทรงกลมหมุนได้รอบทิศริมเคาน์เตอร์เพื่อการปฏิสัมพันธ์อย่างแนบชิดระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า ตลอดจนมุมมืดช่วยสร้างพื้นที่ส่วนตัวขึ้นท่ามกลางพื้นที่สาธารณะ

รอบผนังบาร์เบียร์แห่งนี้มีรูปธงชาติหลากหลายขนาดของประเทศต่าง ๆ ติดอยู่ทั่วฝาผนังเหนือเคาน์เตอร์เล็กมีรูปการ์ตูนเป็นภาพหน้าชายชาวตะวันตกมีหนวดเคราครีมหากพิจารณาอย่างละเอียดขึ้นจะเห็นภาพของหญิงสาวเปลือยกายซ้อนอยู่บนหน้าชายในภาพด้านบนของภาพมีข้อความว่า "What's on man's mind ?" ขณะที่ ด้านล่างของภาพมีลายเซ็น "Sigmund Freud" ผนังด้านบนของบาร์ประดับด้วยไฟดวงเล็กหลากหลายสีส้ม บาร์แห่งนี้เลือกใช้สีไฟค่อนข้างสว่างทำให้ดูแปลกตากว่าบาร์ในละแวกดังกล่าวซึ่งโดยมากเป็นสีทึมเข้ม

ด้านในเคาน์เตอร์มีเหล้าและเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์ทั้งของต่างประเทศและเหล้าไทยตั้งอยู่เรียงรายหลากหลายยี่ห้อ พร้อมแก้วรูปทรงต่าง ๆ ผนังด้านหลังที่วางขวดเหล้าเป็นกระจกสะท้อนเห็นความเคลื่อนไหวภายในร้าน ถัดจากชั้นวางเครื่องดื่มมีโทรทัศน์ที่รับรายการต่างประเทศ อยู่ติดผนังด้านบน ตามด้วยนิตสารกระสังค์คดีลี้ลับ ประกอบด้วย รูปปั้นขนาดเล็กของรัชกาลที่ห้า นางกวัก และกุมารทอง บนผนังยังมีแผ่นดำน้ำแดง และกระถางธูปตั้งอยู่ ด้านล่างของผนังมี